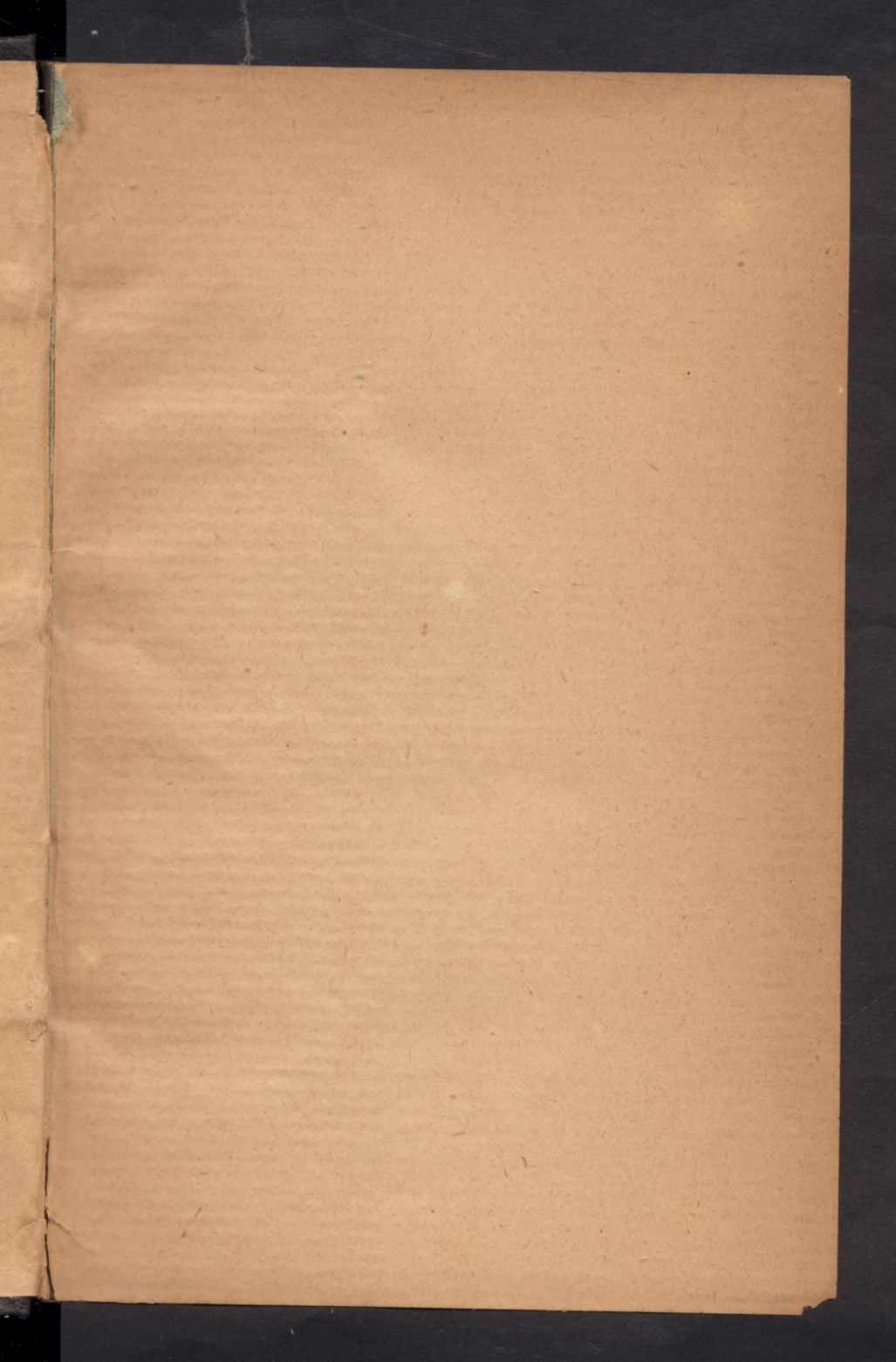
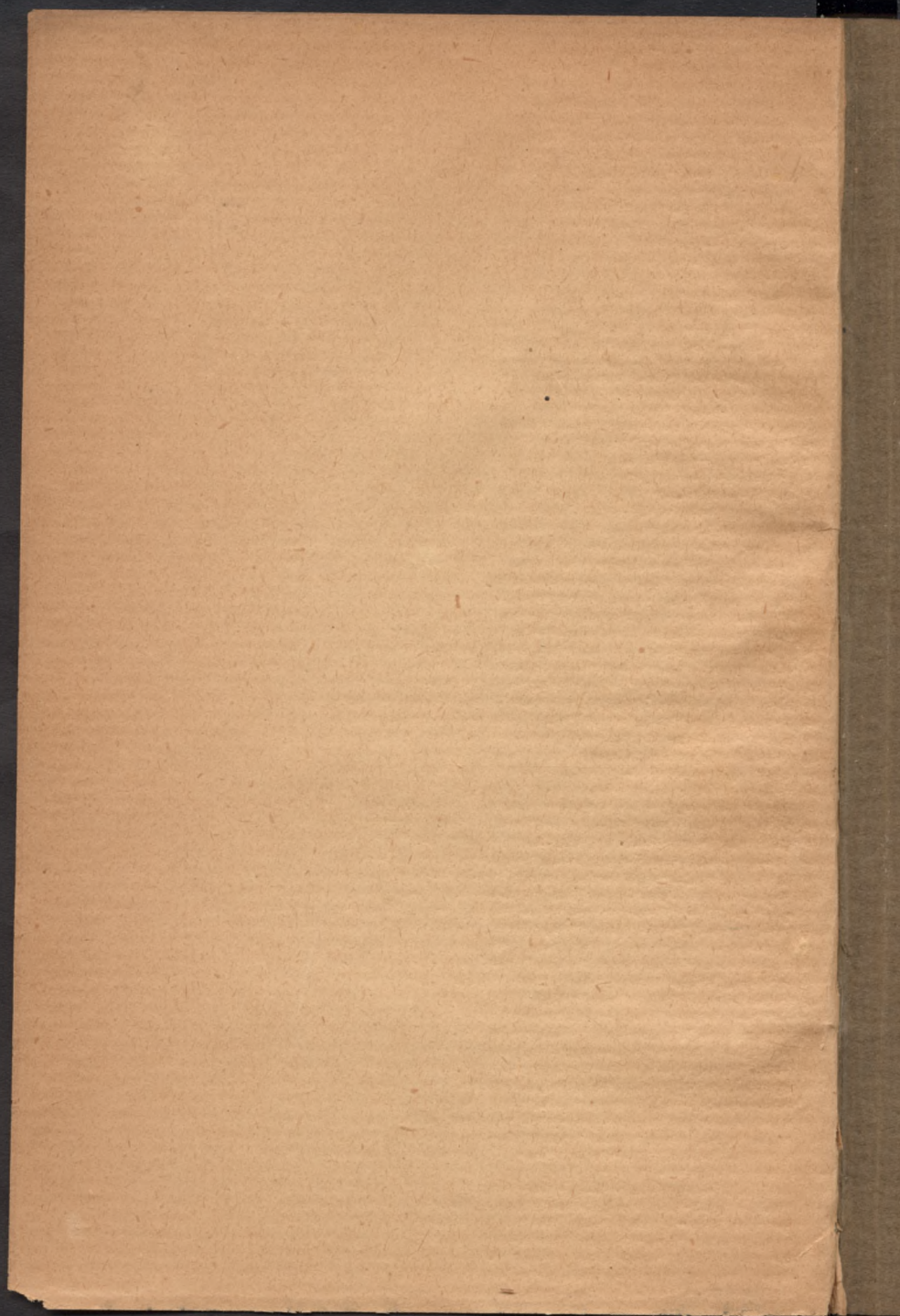

SPÁLYNAY és WEICHNER
utóda WEICHNER & CO.
könyvkötészet
BUDAPEST,
10. Aranykő-utca 4.

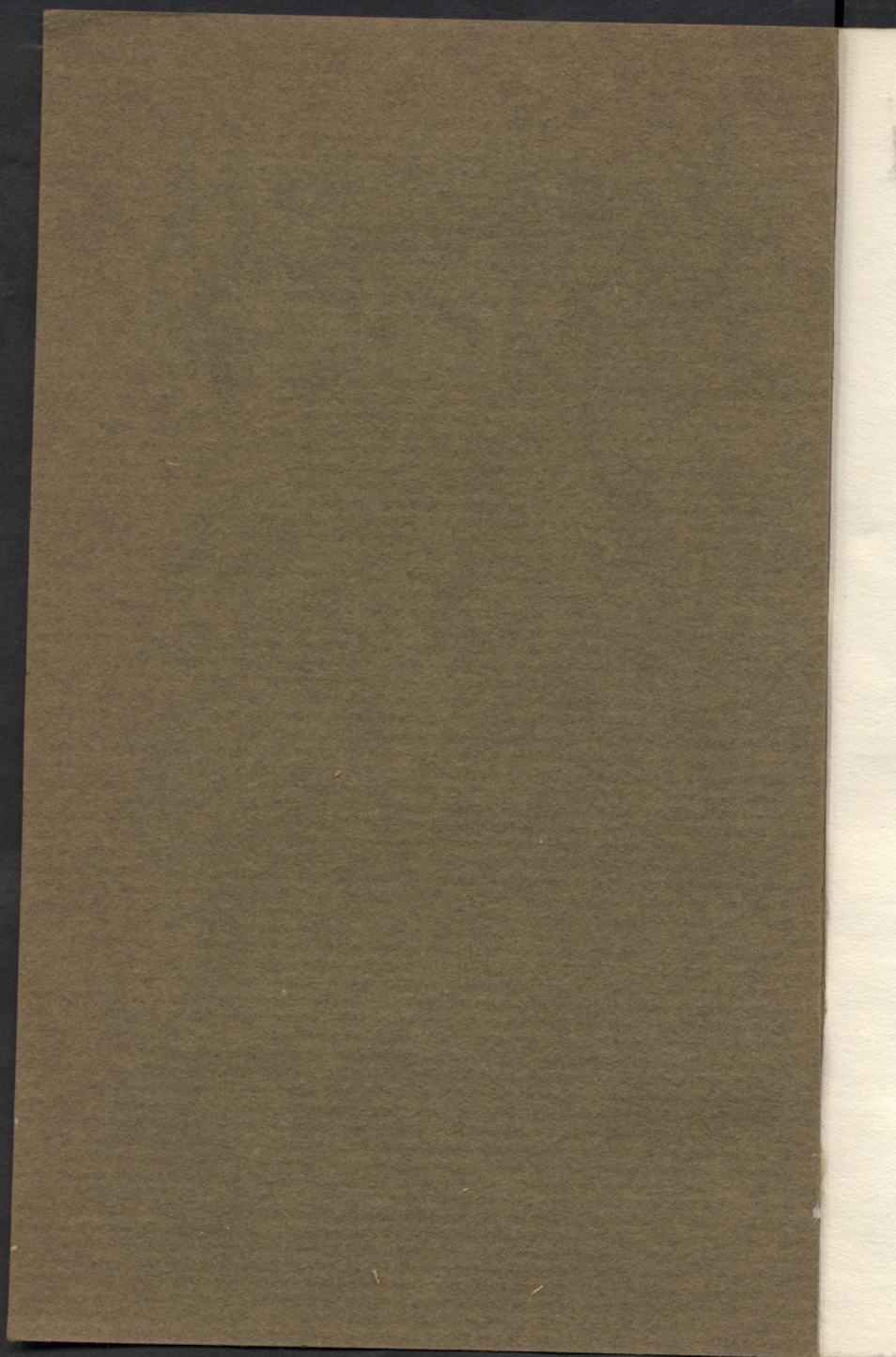
ifj. HEGEDŰS SÁNDOR

A LÉLEKBUVÁR

FANTASZTIKUS REGÉNY

Franklin-Társulat kiadása, Budapest

17

A LÉLEKBUVÁR

FANTASZTIKUS REGÉNY

IRTA

ifj. HEGEDŰS SÁNDOR

BUDAPEST, 1917

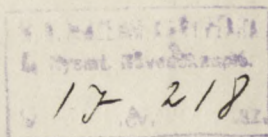
FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

KIADÁSA

124501

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

ELŐSZÓ.

Sok évi barátságban voltam Gassyval, a nagy lélekűvással és ő megtisztelt szeretetével és beavattott engem minden tervébe, bemutatta előttem minden kísérletét és minden találmányával megismertetett. És most, mikor erre az elmúlt nagy korszakra visszatekintek, a melyben ő mellettem állott, végtelen öröm fog el és úgy érzem, kiválasztott embere vagyok a teremő Erőnek, mert nékem adta sorsomul, hogy evvel a kiváló emberrel lehettem, követhettem lelkének minden dobbanását és részese lehettem titkainak. És nem tudom eléggé dicsérni eszemet, hogy nem hagytam elfutni a muló perczeket, de minden egyes alkalom után, mikor Gassytól valami újat láttam vagy tanultam, feljegyeztem azt. Meg kell még jegyeznem azt is, hogy ő sohasem volt Danielli László tanítványa, ő azt csak ürügyül használta fel akkor, mikor az embereket akarta a pimaszsági fokmérő bemutatásával, saját hitvány lelkük mivoltára figyelmeztetni. Ő volt ő, egymaga egy teljes egész, egy nagy lélek, a teremő Erő igazi részese. Nagy idő fog elmulni, míg hozzá hasonló előáll, ha ugyan az ilyen csoda megismétlődik.

Ez a pár történet hadd adja vázlatos képét annak, hogy milyen volt ő, milyen volt az ő lelke és milyen gondolatok éltek az ő lelkében. Mozaikszerűen talán, kis körvonalakokat lehet összeállítani ezek segítségével, az ő nagy, hatalmas, igazán Isteni eredetű lelkéről. Többet róla mondani nem tudok, ítélni felette pedig egyáltalában képtelen vagyok, de rá-gondolva, fülembe cseng e pár sor :

«Halhatlanok bírása az idő !
Csak az mutatja meg, hogy ki ő.
Ha rég letűntek hosszú századok.
S hozzá hasonlót, még se láttatok!»

Budapest, 1912 január hó.

A szerző.

ELSŐ FEJEZET.

A város végén, a hegyoldal lejtőjén állt egy regényes villa. Az egész épület furcsa alakulatot mutatott és inkább egy nagy tornyos csillag-vizsgálónak tetszett, mint lakóháznak. Kertjében búbajos virágok nyíltak, és voltak, a kik azt beszéltek, hogy ezek a mesébeli virágok messze földről kerülnek ide, valahonnét a Hinduk aranytermő földjéről, a honnét egy gazdag Rádzsa küldi azt ide, az ő hí barátjának, Gassynak.

Ez a Gassy magányosan élt ebben a különös villában, a melynek nagy toronytetején egy óriási üveg-ház volt és melyben még szebb, még finomabb virágok nyíltak, mint lent a kertben a ház tövében. Hogy mi volt a foglalkozása ennek az embernek, azt valójában senkisem tudta. A község félt tőle, varázslónak tartották, a ki uralkodik a fényen, hangon és a levegő titkos erőin. A felvilágosodott emberek egy philosophusfélét láttak benne, a ki egy különczéletre rendezkedett be és a teljes magányosságban keresi a boldogságot.

Egyszer egy könyve jelent meg, a melynek címe sejtette tartalmának is különlegességét. Gassy könyve «A lélek meghatározása» címmel jelent meg. Nagy elegantiával volt kiállítva a könyv és minden egyes

példánya zöld bőrbe kötve jelent meg. A kritika foglalkozott is a művel, de a legtöbben fantastikus eszmefuttatásnak mondták, a mely minden komoly tudományos alapot nélkülöz. Ezek a kritikák aligha kerültek Gassy elé, mert ő az ujságolvasást nem tartotta maga számára kötelezőnek és felszabadította magát ezen teher alól, úgy, hogy ő a városi lakók apró-cseprő dolgairól mit sem tudott, de viszont ezek sem tudtak semmit határozottan róla, mert senkivel sem érintkezett, sehová nem járt s ha néha végigsietett a város utcáin, oly határozott, erős tekintettel nézett maga elé, mint a ki parancsolni akar az embereknek és parancsa azt mondaná: «Térjete ki előlem és ne merjete megszólítani!»

Nem is szólította meg soha senki és ő élte az ő sajátos életét, mely semmiben nem egyezett a városi lakók életével. Az egyetlen ember, a kivel a legtöbbet beszélt, az egy gyümölcsáros volt, a kinek szigorú parancsok alakjában adta ki rendeleteit és nagy mennyiségben hozatta meg általa a délvidék legfinomabb gyümölcseit. Ez az ember azt beszélte aztán ismerőseinek, hogy Gassynak oly erős nézése van, hogy az ember néha azt hiszi, hogy keresztül akarja hasítani az ember koponyáját is tekintetével. Soha sem kérdez, mert ő mindent tud. Oly gyorsan kitalálja azt, a mit az ember mondani akar, hogy szinte megijeszti vele az embert. Pontos, de szigorú ember és oly hatalma van afölött, a kivel beszél, hogy engedelmeskednie kell neki!

Jóformán ennyi volt, a mit róla tudtak. Élet-

módja ismeretlen volt, mert nem igen mozdult ki villájából, a melybe, mint valami titokzatos várba, volt mindig bezárkózva. A villa üvegfedele alól néha gyönyörű fénysávok fénylettek elő, a melyek messze bevilágították a környéket. A szolgák azt mondták, hogy Gassynak egy nagy laboratoriuma van, a hová senkinek sem szabad belépni és itt végezett ő mindenféle kísérleteket, a melyekről azonban senki sem tudott, hogy mily nemű kísérletek voltak azok. Ezért volt a köznép hitében elterjedve az a nézet, hogy ott abban a hegyparti bagolyvárban, a boszorkánymesterség egy különös fajtáját űzi az a magányos ember. Némelyek azt is állították, hogy a holtakat feltámasztja, mások meg, hogy az emberek lelkét kiveszi testhüvelyéből és aztán viaszpecsét alá zárja őket, mint az ó-testamentum regéjében azt BölcS Salamon tette. Mások azt állították, hogy koronkint keleti emberek jönnek hozzá, a kik éjszakánként osonnak be házába, aztán úgy eltűnnek onnét, mintha a föld nyelte volna el őket. Ilyen és ehhez hasonló mesék százával tapadtak Gassy nevéhez, de valójában senki sem tudott róla semmit teljes bizonyossággal.

Mily nagy volt a város csodálkozása, mikor egy nap egy orvos érkezett a városba és Gassy után tudakozódott. Ez volt az első látogató, a ki őt kereste. Az ismeretlennek a városlakók megmutatták Gassy házat és az minden habozás nélkül kinyitotta a kert ajtaját és belépett a varázslatos tartományba.

A kerítés körül állók csodálkozva látták, hogy semmi rendkívüli nem esett az idegen orvossal,

hanem a csengetésre felnyílt az ajtó és egy szolga fogadta az ismeretlent. Az orvos elővette névjegyét és felszólította az inast, hogy azt adja át gazdájának. Kis vártatva megjelent a szolga és jelentette a várakozónak: «Mathieu úr, gazdám várja önt!» Ezzel megindult a lépcsőn és Mathieu követte őt.

Egy végnélkülinek tetsző csigalépcsőn haladtak fölfelé, a mely záradékul egy ajtó előtt végződött; az ajtót felnyitotta az inas és jelentette: «Dr. Mathieu!» Ekkor emberünk belépett Gassy szobájába.

A szoba egy ötszögalakú nagy terem volt, a melynek nagy üvegtábláin át besütött a lemenő nap és megvilágította az egész helyiséget. Egy különös keveréke volt ez egy férfi dolgozószobájának és nagy laboratoriumnak. A legfinomabb butorok mellett voltak görebek, lombikok, tartóba szorított prizmák. A gyönyörű festmények között láthatók voltak a megnagyobbított emberszemek fényképei, melyek nagyon érdekes, a rendestől teljesen eltérő módon voltak készítve, úgy, hogy mindegyik valósággal nézett az emberre, oly életlően volt az reprodukálva.

A szobában sok virág is volt, részint vázákban, részint a fákra akasztott kis tartókban elhelyezve. Gassy gordonkázott és Schumann «Der Tod und das Mädchen» című zeneszámát játszotta, melynek utolsó hangjai akkor hangzottak el, mély rezgéssel, mikor Mathieu doktor a szobába lépett. Gassy felkelt, félretette a hangszert és szívélyesen üdvözölte látogatóját.

Mathieu bemutatkozott: «Uram én Dr. Mathieu

Jeromos vagyok. Foglalkozásomra nézve orvos vagyok, hajlamomra nézve pedig fiziologus és materialista!»

A lelekbuvár mosolyogni kezdett:

— Szóval ellenségek vagyunk...

Az orvos megpödörte bajuszát a különös válaszra és kijavította a kapott feleletet:

— Dehogy ellenségek, csak hogy úgy mondjam ellenfelek!

— Úgy, csak ellenfelek! — szólt Gassy és egy széket tolt az orvos elé és intett neki, hogy foglaljon helyet.

Mindketten leültek, az orvos szembe ült a lélekbuvárral és hosszasan nézte ennek nyílt tekintetét, finom homlokát, érdekes egyéniséget sugárzó arcát. A csendet a házigazda törte meg:

— Nos, uram, legyen szíves mondja el, hogy voltaképen mi hozta önt el hozzám, szerény hajlékomba!

Mathieu meghajolva felelt:

— Ön uram! Csupán ön, mert hogy tegnap éjjel elolvastam az ön könyvét «A lélek meghatározásáról», éreztem, hogy el kell ide jönnöm, hogy lássam önt!

Gassy szívélyesen megrázta látogatója kezét:

— Nagyon kedves, köszönöm, hogy eljött. De engedje megjegyeznem, hogy azt a könyvet négy esztendővel ezelőtt írtam és azóta sok nap telt el és én sokat dolgoztam és azóta lássa, nekem e téren új és meglepő eredményeim vannak! Hogy ön eljött, azt azért én megérttem. Nagyon is megérttem.

Valószínűleg hihetetlennek tetszett ön előtt az én könyvecském, azt nem tudta megérteni és ezért most eljött, hogy világosan elmondjam élőszavakkal önnek azt, a mit én, úgy látszik homályosan írtam le!

Mathieu helybenhagyólag intett fejével. — Szórolszóra így van és nekem most már reményem van, hogy mi megértjük egymást!... Azért, ha megengedi, én majd egy-két kérdést teszek és ügyebár lesz szíves mindenikre pontosan felelni.

Gassy hátradőlt karosszékében és így szólt:

— Nos rajta, doktorkám, csak kérdezzen és én megigérem, hogy felelni fogok minden kérdésére oly kimerítően, a milyenre csak képes leszek!

— Óh, kérem — mondá Mathieu — a kérdésel felállítására nem fog sok időt elrabolni öntől, mert bevallom, mielőtt idejöttem, jól átgondoltam az egészet, hogy lehetőleg röviden, szabatosan előadjam azt, a mit megtudni akarok és öntől se raboljak el egy felesleges percet sem. Tehát ezzel áttérve a lényegre a dolog így áll:

— Néhány hónappal ezelőtt, mikor uton voltam és külföldön csatangoltam, egy elsőosztályú fülkében különös utitársaim akadtak. Ketten voltak, két hölgy. Egy idősebb és egy fiatalabb. A fiatal egy gyönyörű, szép leány. Oly szép uram, hogy a lélekzetemet visszafojtva bámultam rá. Nagy szemei voltak a lánynak, szőke haja, királynői termete... Merem mondani, egy élő csoda!

Gassy ujjával tréfásan intett a doktornak, mire az elérve a célzást, azonnal válaszolt.

— Óh, nem, uram! Nem szerelmi kaland! Szó

sines róla! Egyszóval ez a gyönyörű lány, az idősebb nővel ott ült velem szemközt a vasuti fülkében. Viselkedésükből azonnal láttam, hogy egy aggódó anya utaztatja beteges leányát. Hisz ehhez nem kell ugyebár nagy lélektani ismeret, ezt meg lehet látni nagyhamar. Az anyai szeretet gyöngédsége kiviláglik néha egy mozdulatból is, hát még ahogy ez az asszony ápolgatta, dédelgette, gondosan be-betakarta és aggódó szívvel leste gyermekének minden egyes szavát, mozdulatát. És nem fáradt bele halk hangon kérdezgetni betegét hogyléte felől. A leány alig-alig válaszolt, apathikus volt, olyan teremtés, a kin látszott, hogy a külvilág alig-alig érdekli. És az egész világnál, a mint szerencsém volt megfigyelni, sokkal, de sokkal jobban érdekelte őt egy zöld bőrtakaróba kötött könyv, a melyet állandóan nagy figyelemmel olvasott és egy pillanatra sem tett le kezéből. A leány azonban útközben rosszul lett és én, mint orvos úgy vélekedtem, hogy az utazás ártott meg neki, mire az aggódó anya, a legközelebbi állomáson leszállította leányát. Oly hirtelen pakoltak fel mindent és szálltak le a vonatról, hogy ebben a nagy sietségben a fülkében maradt a zöld bőrkötésű könyv. Mikor a vonat már elindult és én visszatértem a helyemre, csak akkor láttam meg, hogy szegény leány ott felejtette a nagy igyekvésben legféltettebb kincsét. De ekkor már nem volt módomban ezt szegénynek átadni és így magamhoz vettem. Kissé izgatott a kíváncsiság is, hogy vajjon minő munka az, a mely ezt a beteg anygalt annyira érdekelte, a melyen az anyai szere-

tettel csüggett. Felnyitottam a könyv tábláját és képzelje uram...

A lélekbuvár fejével intett: Az én könyvem volt!
Mathieu doktor nevetett egy kissé:

— No igen, ezen bevezető előadás után már könnyű volt kitalálni, más nem is lehetett, mint egyedül az ön könyve. Persze én azonnal olvasgatni kezdtem benne, de azt is bevallom, hogy a könyv engem akkoriban nem igen érdekelt. De ezt, uram, ne vegye rossz néven, mert nem mindég a könyvben van a hiba, hanem gyakran az olvasóban!

Gassy mélyen meghajolva köszönte meg a doktor bókját.

— Határozottan így van ez, uram, — szólt Mathieu — én akkor a könyvet eltettem és úgy gondolkodtam, hogy majd egyszer, ha a véletlen úgy hozza magával és újra találkozhatom ezzel a szép ismeretlennel, akkor visszaadom neki azt. Eltettem podgyászomba, haza hoztam, aztán pedig egészen elfelejtkeztem róla. Tegnap azonban váratlan dolog történt velem. Igazán, ha nem velem esett volna meg és valaki úgy mesélte volna el nekem, nem hittem volna el a dolgot. Képzelje, uram, tegnap délután, mikor a városi nagy parkon keresztül mentem, hogy egy betegemet meglátogassam, a parkban, a mely ide látszik a villájához, egy kanyarulatnál a nagy gesztenyefák alatt, ott láttam ülni az én utitársnőimet. Az anyát és leányát. Azt hittem valami jelenség játszik velem, azt hittem boszorkányos varázsjáték káprázata borítja el szememet, arra felé mentem, megkerültem a virág-

ágyat és semmi kétséget nem szenvedett többé előttem, ők vo'tak azok, az anya és az ő gyönyörű szép, beteg 'eánya. Köszöntöttem őket, az idősebb nő bizczentett is fejével, de a szép leány nem vette észre üdvözetemet, csak mélán nézett maga elé. Ez a váratlan találkozás egészen kizökkentett hangulatomból. Betegeimet sorra jártam, de folyton a rejtélyes idegeneken gondolkodtam. Eszembe jutott utazásunk, aztán az a zöld bőrbe kötött könyv, az ön könyve, uram! Este felkutattam lakásomat és meg is találtam a könyvet és elhatároztam, hogy ma a Park felé veszem útam és átadom a szép leánynak az ő elveszettnek hitt kedves olvasmányát. Mielőtt lefeküdtem azonban, még egyszer kezembe vettem a könyvet, lapozgattam benne, olvasgatni kezdtem benne és egyszerre csak a dolog megragadott, még pedig oly erővel, mintha erős marokkal ragadta volna meg egy láthatatlan kéz a lelkemet és íme, uram, én mély érdeklődéssel olvastam végig, elejétől végig az ön könyvét!

A lélekbúvár nevetett:

— Hogyan, most már nem volt unalmas?

A doktor szégyenkezve vallotta be:

— Én nem voltam unalmas! A könyv végtelenül érdekelt, annál is inkább, mert mi ketten uram, merőben ellentétes úton járunk! Uram, az ön könyve veszedelmes könyv!

— Mert igaz! — szólt Gassy — és sokan az igazságot nagy veszedelemnek tartják! És a legtöbb ember remegve fél az igazságtól, annak romboló erejétől!

— Óh uram, — szólt az orvos — dehogy is az igazságtól félnek az emberek, a tényektől félnek. Mert istenem, mi az «Igazság?» Azt hiszem azt ön is elismeri, hogy ez merőben egyéni dolog, mert hisz független a tényektől és az egyén úgynevezett lelki tulajdonságaiból fakad!

Gassy kétkedőleg rázta fejét és megkérdezte a doktort, hogy mért nevezi ő «úgynevezett» lelki tulajdonságoknak azokat. Az orvos úgy magyarázta a dolgot, hogy azért, mert általában léleknek nevezik azt, a mit nem ismernek az emberek. Gassy izgatottan ugrott fel székéről és erélyes hangon mondotta:

— Én ismerem! Biztosítom uram, hogy én ismerem!

Az orvos csodálkozva nézett a lélekbuvárra, a ki erős, határozott nézéssel tekintett vendégére és szeme kifejezésében benne ült, hogy teljes bizonyos dolgában és nem tűr meg még ellenvetést sem ezen kérdésben. Mathieu doktor szólalt meg először:

— Igen, igen, uram, hiszem, érzem, hogy ön ismeri, de mi többi emberek, a kik közé magamat is számítom, mi nem ismerjük azt. És én részemről azért jöttem ide! Mikor az ön könyvét végigolvastam, a legjobban, bevallom, az a fejtegetése tűnt szemembe, a melylyel ön ellentétben az összorvosi tudománnyal, azt állítja és bizonyíttatja, hogy a lélek nem a test egész szervezetének sajátos, eddig megfoghatatlan megnyilatkozása, hanem egy tőle merőben függetlenül élő valami, a mely élő nem is tudom minek, az emberi testnek egy külső burkolata!...

— Ez is így van! — szólt Gassy és újra letült szembe vendégével. A doktor megcsóválta fejét és aztán bocsánatkérő hangon jelentette ki a lélek-buvárnak, mintha előre engedelmét akarná kikérni, a miért ellentétes véleményen van vele, a nagy tudóssal:

— Lássá, ez az uram, a mit én nem hiszek és nem tudok elhinni!

— Ezt tudom, ezt látom, — szólt hozzá a lélek-buvár, de azt is tudom, hogy azért jött el hozzám, hogy tudjon és higgyen!

— Ön téved, nem azért jöttem, én azért jöttem uram önhöz, hogy megtudjam azt, hogy ön mit hisz! Mert igaz ugyan, hogy elolvastam az ön könyvét, de lehet, hogy rosszul olvastam el. Be kell vallanom, hogy vannak benne fejezetek, a melyeket nem értek. Én, a ki a materialista állásponton vagyok, én tudom és hiszem azt, a mit a tudomány tanít és hirdet. Tudom azt, hogy a legapróbb, egynemű és eddig semmiféle műszerrel nem mérhető és nem tapasztalható részecsek az atomok, valamely megmagyarázhatatlan behatás hatalma alatt összeállanak, hogy molekulákat képezzenek, a molekulák, ugyancsak hipotetikus alakulatok, ezek megint összeállanak, hogy vegyi alakulatokat képezzenek és létrehozzák a sejteket...

A lélek-buvár közbevágot:

— De jó uram, mi bírja ezen tevékenységre az atomokat és molekulákat, lássa ez az, a mit önök kihagynak. Ez pedig nem más, mint a nagy Erő!

Mathieu doktor csodálkozott kissé, aztán folytatta az ő materialista álláspontját :

— Igen ám, uram, de hiszen maguk a sejtek is jó ideig nem akarnak összeállani, míg végre kifejlődik közöttük az organikus sejtek tömege, melyek már fejlődésképesek és a szövetet alkotják !...

A lélekbuvár idegesen vágott közbe :

— Mondtam már uram, hogy nem ők alkotják, hanem a Nagy Erő!

Az orvos ráintett :

— Helyes! Mondjuk hát úgy, a mint ezt ön kívánja, a Nagy Erő! Nos aztán, a mint ismeretes, a szövetekből fejlődnek az alsórendű lények, az amoebák, gastreák, meg a többi társaik. És aztán ezek a fejlődés révén megcsinálják a teremtés nagy összefüggő láncolatát egészen az emberig és végül az emberekből megalkotja a teremtés a kultúrát, a lángelmék révén! Eddig, azt hiszem, uram, nincs köztünk különbség és egy úton járunk. De most ezek után ön arra vállalkozik, hogy ön azt az erőt, azt az általunk láthatatlan valamit, ön a legnagyobb és legfejlettebb élő lényből, az emberből kihámozza, különválasztja, hatalmába keríti, hogy uralkodhassék fölötte... És ez uram, előttem, ne haragudjék, de nyíltan kimondom, merő fantasztikum!

A lélekbuvár nem válaszolt egy darabig, de rágyújtott egy szivarra, megkínálta vendégét is, aztán mikor a finom szivar füstkarikái kezdtek felszállni a levegőben, lassan, higgadtan válaszolt vendégének :

— Ez az ön felfogása és önnek ebben igaza is van! Mert hiszen, a mit nem tudunk, a mit csak

sejtünk, talán csak úgy megálmodunk, az nekünk mindmegannyi fantasztikum!... De most felvetem a kérdést: Vajjon nem tudhatok-e én sok olyat, a mit ön még nem ismer? Nem lehet-e valóság előtttem az, a mi önöknek, a kik azt még nem ismerik, merő fantasztikum? Mondja csak, nem tűnt fel önnek könyvemben, mindjárt a legelső fejezet, a melyben a lekiismeretről szólok? Látom, kétkezik abban is, pedig a dolog olyan világos! Ugy-e bár, önök orvosok megméri az emberi testet véges eszközeikkel és pontosan megállapítják annak súlyát, nos én is megtettem ezt, sőt elmondhatom, volt alkalmam egy pár rendkívül érdekes kísérletet tennem ezen a téren. Megmértem embereket közvetlen haláluk előtt és közvetlenül haláluk beállta után és az eredmény különös, hogy ne mondjam meglepő! A test súlya az egyén halála után kisebb volt, mint néhány perczel a halál előtt. Ez a súlykülönbség pedig nem mindég volt egyforma, sőt nagyon is változott, a szerint, a mint más-más foglalkozású embert mértem meg. Egyszerű munkás-embereknél a súlykülönbség kisebb volt, intenzív szellemi foglalkozást űző embereknél jóval nagyobb. Megengedi tehát ezek után nekem azt, hogy ezt a súlykülönbséget ott keressem valahol, a hol önök megállanak és a miről mint fantasztikumról beszélnek. Ezek után ugy-e bár azt is megengedi nekem, hogy oly eszközök konstruálásán törjem a fejemet, a melyekkel aztán az eddig megláthatatlant, az eddig megfoghatatlant, érzékelhetővé tegyem. Egy szóval új műszerek segélyével új mérésekhez kezd-

jekek és a fantasztikusnak tetsző dolgokat meghatározom és beállítom a reális élet keretébe, a valóságba! A mikor és különösen az utolsó ötven esztendő éppen a régiek által fantasztikus dolgok terén ért el hihetetlen eredményeket. A modern kor a technika diadala. Nem akarom az újszerű gépeket felsorolni ön előtt, a melyek ma már mind az embert szolgálják, csak a figyelmét arra akarom irányítani, mily bámulatosan tökéletesedett az utóbbi évtizedekben a mikroszkóp és a teleszkóp. A nagyító és a messzelátó. Új világokat tárt fel az emberiség előtt, rejtélyes dolgokat oldott meg roppant egyszerűséggel. Vagy ki gondolt azelőtt a mikrofónra, a mely felfogja az alig hallható zörejeket. Aztán létrejött a spectrum analízator, mely megállapítja a távoli csillagok anyagösszetételét és súlyát, mialatt a matematika megértette velünk a távolba vesző égitestek járását. Az emberi szellemnek, az emberi léleknek nagy csodái ezek, a melyekkel elárulja hihetetlen képességeit. Mi sem természetesebb tehát, legalább előttem nem, hogy én meg keresem, kutatom azt a csodatevő lelket magát! Hadd lássuk meg végre őt is, épp úgy, a hogy megtudják már látni a legtávolabb élő csillagokat is. Beismerem ön előtt, hogy ezen kísérletek részére már vannak készülékeim, gépeim, szerszámaim, melyekkel a tökéletlen emberi szerveket tökéletesítem annyira, hogy fel tudjam velük fogni azt, a mi független a testtől, a mi a legbecsesebb előttünk emberek előtt, hogy meg tudjam határozni — a lelket! A mit most elmondtam, az mind csak szóbeszéd. Bevallom, azért

hogy teljes eredményeim még nincsenek, sőt nagy eredményeknek sem merném azokat nevezni, a miket idáig elértem ; csupán apró diadalaim vannak, de ha ezek érdeklik önt, úgy készségesen be fogom ezeket mutatni!

Mathieu doktor hálálkodva mondta a lélek-buvárnak, hogy ő minden szavát nemcsak áhítatos figyelemmel fogja hallgatni, de minden egyes kijelentését, melyet ez ügyben feltár előtte, olybá veszi, mintha drága ajándékkal jutalmazná őt meg ; őt, az idegent.

A lélek-buvár csengetett és a belépő inasnak megparancsolta, hogy hozzon feketekávét és likőröket. Mikor az inas felhordta a finom illatú mokkalakávét és ő újra egyedül maradt a doktorral. Megivott egy kis pohár svéd punchot, aztán folytatta vendégének a magyarázatait. Ugy e bár, kedves doktorkám, elismeri, hogy meglehetősen banális és tulontúl elkoptatott frázis az, hogy a szem a lélek tükre. És lássa, barátom, az az első ember, a ki ezt egykor, meglehet öntudatlanul, kimondta, sejtetett valamit. Mert a léleknek, annak az ætherikus anyagnak legközvetlenebb kifejező eszköze, az emberi test legfinomabb szerve : a szem! Mert ámbár az nem ad hangot, beszélőtehetség nem adatott meg részére, mégis ha ki van téve különböző hatásoknak, akkor önkénytelenül, öntől függetlenül, a szemben nyilvánulnak meg a különböző hatások eredményei. A mikor ön valamitől fél vagy bármely kisebb-nagyobb szenzáció hatása alatt áll, akkor nem az ön teste az, a mely ezen hatásokra reagál, nem az

ön torka, nem az ön gyomra vagy a tüdeje, hanem úgy-e bár valami egészen más.

Nos lássa és nem gondolja, kedves doktorkám, hogy ez az egész más valami — semmi egyéb, mint a lélek? Vagy tessék ezt megmagyarázni fiziologicze! Merő képtelenség, ezt kell hogy érezze! Aztán tovább menve, mondjuk meg őszintén, hogy a léleknek van egy a szemnél is sokkal, de sokkal finomabb kifejező eszköze : — és ez a gondolat! De ezt még mind a mai napig nem tudjuk megfogni! A gondolat keletkezéséről, a gondolat erejéről szellemes magyarázatokat faragni nem nehéz, avagy bölcselkedni a gondolat hatásairól ; azonban úgy ez, mint az előbbi, szerintem, hiú időtöltés! Azt hiszem, kedves doktorom, mind a ketten megegyezünk abban, hogy a gondolat közvetítő szerve az agy, a melynek vitális életéről aránylag sokat, de valójában, be kell vallanunk — édes keveset tudunk. Egy jól irányzott, nem is nagyon erős ütés a fejre, azt eredményezi, hogy az agy a gondolat közvetítésére képtelen lesz. És mondja csak kérem, az a fejre alkalmazott ütés az agyat tette tönkre? Nem, semmi szín alatt, hanem a lelket!

Mathieu doktor letette a kis kávé csészét kezéből és bevallotta Gassynak, hogy elméletét oly meggyőző erővel adja elő, hogy szinte úgy érzi magát, mint a ki ingadozik és egy csábításnak van kitéve, a mely már-már erőt vesz rajta. A lélekbuvár meg volt elégedve eredményével és megjegyezte, hogy ha már most ingadozik, akkor vegyen nagy erőt magán, mert a következőkben be fog hódolni. Azzal nyugodtan szíva szivarját, folytatta érvelését :

— Hogy minők a szerszámaim, a melyekkel a lélekméréseket végzem, azokat most sorra elmondom. Azonban előrebocsátom mindenekelőtt, hogy első és legfontosabb szerszámom, fegyverem és segítő társam, az akarat, a melyet magamban képeztem ki és a mely teljes erővel él bennem, egyszóval létezik, de a melynek ön csak eredményeit láthatja. Azért ezt újra mondom, hogy jól megértsen. Én vagyok az akarat, én a tulajdon személyemben. Egy gép, a mely érzéketlen, közömbös és szilárd! Én ezt a gépet nyugodtan, higgadtan, józanul ápolom. Rám nézve nincs földi élet, ez a gép, vagyis én, nem tud sem örülni, sem élvezni, sem szenvedni, ennek csak egy rendeltetése van és ez az, hogy ez fogja meg erejével a más ember lelkét! A többi gép, a melyet ezek után be fogok mutatni, jóformán csak segédeszköz.

Ezzel a lélekbuvár felállt, odalépett egy kis szekrényhez és annak rugóra járó tetejét felnyitotta, aztán kivett onnan egy kis fényképezőgépet és oda vitte azt a doktorhoz.

— Nézze, itt van ez a kis kodak, ügyes kis gépecske és elég jó segítőtárs. Ezt én arra használom, hogy felvételeket készítek, a kísérlat alatt álló lélek szeméről. Ezeket az így nyert felvételeket aztán megnagyítom és vizsgálat alá veszem. És mondhatom, hogy a szemlencsének tényleges állásaiban meglepő eredményeket találtam. Most meg kell jegyeznem önnek, kedves doktor, hogy én nem vagyok önmagammal szemben egy csepp sem elfogult és nagyon jól tudom azt, hogy bármily erős is az én akaratom, azért annak hüvelyé mégis csak egy

organikus test és az, mint tudjuk, egy nagyon gyarló takaró, a mely mégis áll bizonyos behatások hatalma alatt. A mechanikai gépek azonban, nem állanak a szuggesztív erők hatása alatt és jóformán zavartalanul, mechanikai következetességgel végzik munkájukat. Azért támaszkodom én teljes erővel rájuk.

Ezzel visszavitte a kis kodak-gépet a helyére és hozott egy más készüléket, hogy ezt megmutassa vendégének.

— Itt van még segítségemül a vérmérő! Hogy ez mire való nekem? Ez uram arra, szolgál, hogy kísérleteimet kisegítse. Ugyanis a vér a különböző lelki szenzációk alatt, hol gyorsabban, hol lassabban lüktet az ereken és ez a lelki behatások hatalma alatt önkénytelenül történik, úgyannyira, hogy ezt mesterségesen csinálni, avagy viszont eltitkolni nem lehet! Mert hisz ez a vérlüktetési változás tisztán attól függ, hogy a lélek az adott pillanatban a testben mily munkát végez, várakozásában terjeszkedik, vagy ijedtében összezsugorodik. Azért mondom ezt ily aprólékosan, mert akarom, hogy lássa, hogy én a megfoghatatlant elég reális módon, vagy hogy az ön felfogását alkalmazzam, azt hiszem, elég materialisztikus módon igyekszem megközelíteni!

Ebben a pillanatban feltárult az ajtó és az inas belépett rajta. A lélekbuvár haragosan kiáltott rá:

— Mért zavarasz! Nem hívtalak! A kávé meg még maradhat itt!

Az inas azonban nem távozott el, hanem közelebb lépett a lélekbuvárhoz és halk hangon mondta:

— Bocsásson meg jó uram, nem mertem volna zavarni, de hát két hölgy van itt, a kik minden áron akarnak önnel, uram, beszélni. Hiába mondtam én, hogy vendége van. Nem tágítottak. Minden áron be akartak jönni!

Erre Mathieu doktor előzékenyen felpattant helyéről és indulni készült:

— Majd eljövök uram én máskor, aztán folytatjuk a mai csevegést. Csak fogadja vendégeit. Én általam egy pillanatra se tartassa fel magát!

Ezzel el akart menni, de a lélekbuvár meg fogta karját és nem eresztette el. Mért menne ön el! Hisz még azt sem tudom, hogy mit akarnak a látogatók! Ha valami nagyon komoly dologban keresnek és az magát nem érdekli, akkor még mindig lesz arra elég idő, hogy mi elbúcsúzzunk egymástól!

Ezzel intett az inasnak, hogy bocsássa be a látogatókat.

Mikor kinyílt az ajtó, akkor Mathieu doktoron volt a sor, hogy csodálkozzék és egyben örüljön, hogy nem távozott el az imént. Mert a látogatók nem voltak mások, mint a doktor útitársai. A gyönyörű leány és az édes anyja. Az asszony előre lépett és félénk megindult hangon kérdezte:

— Én Gassy Edward urat keresem?!

A lélekbuvár hozzásietett és kezét fogott vele. Mathieu doktor ezalatt elámulva nézte a csodaszép leányt, aki úgy húszéves lehetett. Roppant finom eleganciával volt öltözve, de arcza feltűnően halvány volt és szeme nézése teljes apathiát árult el.

Édesanyja úgy negyvenkétéves volt és fekete ruhát, kalapot és keztyűt viselt. Az asszony bemutatkozott a lélekbuvárnak, megnevezve magát és leányát :

— Nevem Bertandné és ez a leányom, Theia!

— Nagyon örülök, — felelt Gassy — és ha megengedik én meg bemutatom önöknek dr. Mathieut, a ki úgy tudom, régi ismerősük!

Bertandné csodálkozva nézett az orvosra, mintha azt akarná mondani, még nem volt szerencsém. De az orvos nagy hamar megmagyarázta első találkozásukat és az asszony kezdett visszaemlékezni a doktorra :

— Ne haragudjék, hogy nem ismertem meg azonnal, de annyi csapás és fájdalom ért, hogy bizony, szégyelem bevallani, megfelejtkezem jótevőimről.

A házigazda leültette vendégeit és helylyel kínálta meg Mathieu doktort is. Gassy szemben ült Theiával és annak apatikus arcját figyelte. Bertandné mélyet sóhajtott :

— Uram, a leányom nagy beteg!

A lélekbuvár a fejével intett, mintha jelezni akarná, hogy tisztában van ezzel a dologgal. Mire az aggódó anya bátorságot vett és tovább panaszkodott.

— Járok én vele uram egyik orvostól a másikhoz. Egyik ezt javasolja, a másik azt, de egyik sem javasol olyan dolgot, a mely meghozná a várva-várt gyógyulást. Sőt be kell vallanom, hogy szegény leányom állapota nem hogy nem javul, de rosszabbo-

dik. Teljesen apatikus és úgy látom, hogy mind mélyebben és mélyebben mérül el ebben az álomkórhoz hasonló lelki betegségben. Az utolsó hetekben már nem érdekelte őt semmi más, csak az ön könyve és ez bírt aztán engem rá arra, hogy ide jőjjek önhöz. Ki tudja, talán ön, a kinek a könyve feltétlen hatással van rá, mert hisz folyton azzal foglalkozik, talán mondom, ön személyesen is tud rá hatni valami módon, hogy apatiájából felébredjen. Vagy talán tud javasolni valamit, a mi hasznára lehet az én szegény Theiámnak.

A lélekbuvár ez alatt folyton a leányt nézte, merően, figyelmesen, szinte rászégezve tekintetét. Első szava is megnyugtató volt, a melylyel Bertrandnéhez fordult :

— Jól tette asszonyom, hogy elhozta őt ide hozzám. Ki tudja, a véletlen talán kisegít bennünket. De ugy-e, ön meg fogja engedni, hogy Mathieu doktor velünk maradjon, mert a hogy tudom, őt érdekli ez a dolog!

— Óh, — szólott Bertandné — én csak örülhetek, ha a doktor úr nem rösteli a fáradságot és szintén foglalkozik a beteg leányom ügyével!

A doktor udvariasan meghajolt, mire a lélekbuvár megkérte az asszonyt, hogy mondja el, minő tüneteket észlelt leányán, mióta tart ez a lelki állapot, hogy keletkezett, mi volt az előzménye. Egyszerűen monjon el mindent, a mi leányára vonatkozik és különösen hangsúlyozta azt, hogy ne hallgasson el semmit, mert ha ő nem tudja a dolgokat teljes igazságukban, akkor ő nem tud ítélni a dolog felett.

A szegény asszony majdnem sírva fakadt.

— Óh, uram, hogy hallgatnék én ön előtt bármit is el. De annyi dolog előzte meg ezt a szerencsétlenséget, hogy egy kissé gondolkoznom kell, hogy hol kezdjek bele a dologba.

Kis ideig gondolkozott, aztán mély szomorúsággal kérdezte :

— Mondja csak uram, hallotta ön híret Bertandnak? Bertandnak, a vegyésznek?

— Hogyne, — felelt Gassy — de mennyire, a nagy Bertandot tartom az emberiség egyik legnagyobb elméjének. Úgy tudom, szegény ezelőtt két évvel halt meg, még pedig nagyon tragikus körülmények között! Ha nem csalódom, az asszisztense agyonlőtte! Ha jól emlékszem még a nevét is tudom annak az embernek. Igen, igen, valami Lovel nevű...

A név hallatára Theia, a ki eddig úgy ült ott, mintha nem is tartoznék a társasághoz, összerezte és aztán mélyet sóhajt, finom homlokát pedig gondterhesen összeránczolta. Mindezek a jelenségek feltűntek a lélekbuvárnak, a ki intett az asszonynak, hogy csak beszéljen tovább.

— Ez a Lovel, uram, — folytatta Bertandné — ezelőtt három évvel felkereste a férjemet, a kinek bemutatta magát és azt mondta, hogy van valami új vegytani elmélete. A dolog nem lehetett valami közönséges eszme, mert annyira érdekelte férjemet, hogy meghívta Lovelt, hogy lépjen be hozzá és dolgozzék az ő laboratóriumában és biztosította, hogy ott gondtalanul, teljes kénye-kedve szerint

foglalkozhatik a dologgal és élhet kísérleteinek. Férjem sokszor beszélt nekünk is róla és mindig, mint egy rendkívül képzett, nagytehetségű emberről, a kit értékes gondolataiért nagyon nagyra becsült. Ez az ember azonban roppant különös életet élt. Voltak hetek, hogy ki sem mozdult laboratóriumából, viszont néha heteken át dorbézolt és a legledérebb társaságban töltötte idejét. Férjem mindezzel nem törődött. Mert mindig azt mondta, hogy az ember legegényibb életéhez senkinek semmi köze, ha különben szellemileg kiváló munkát végez. Ez az ember hozzánk is bejáratos volt, de brutális, kíméletlen modora miatt, nekünk nőknek nem volt rokonszenves. Ezt azonban, minthogy férjem annyira kedvelte ezt az embert, mi titkoltuk. Lovel egyszerre csak felhagyott kicsapongó életmódjával és a leányommal kezdett foglalkozni, mire férjem, a mi kérésünkre eltiltotta őt házunktól. Ő azonban kijelentette, hogy leányunkat magával viszi, bárki álljon is útjába.

Bertandné itt elhallgatott és sírni kezdett. A lélekbuvár bízatta, hogy vegyen erőt magán és mondja tovább a történetet, mire Bertandné igyekezett elfojtani érzéseit és szégyenkezve megjegyezte, hogy ez a visszaemlékezés izgatta fel annyira, hogy könnyezni kezdett. Theia ezalatt lehunyta szép nagy szempilláit és úgy ült ott, mintha aludnék.

Majd Bertandné összeszedte magát és így folytatta előadását :

— Hónapok múltak el aztán, minden különösebb esemény nélkül, mikor egy éjjel arra ébredtünk,

hogy a leányom kétségbeesetten szólított bennünket. Hangja oly vérfagyasztóan siralmas volt, mintha valaki bebörtönözte volna és ő most egy távoli, mély földalatti börtönből kiáltoznék segítségért. Férjem ösztönszerűen elővette pisztolyait és fegyverrel kezében rohant leányunk segítségére. És ime, leányunk ágya mellett ott állt Lovel. Férjem rákiáltott: «Nyomorult, mit keres itt?!» és ez kihívó hangon felelt vissza: «A leányodért jöttem, Bertrand!» Férjem ekkor elvesztette önuralmát és vad haragjában reálított Lovelre, a ki térdre bukott, de a nyomorult nem halt meg mindjárt és még volt annyi erő benne, hogy pisztolyát elővéve, rálőtt férjemre, a kit a golyó szíven talált és szegény hangtalanul összeesett, meghalt. Lovel is haldoklott, de még egyszer összeszedte minden erejét, föltápászkodott és leányomra szegezve nagy szemeit, parancsoló hangon rivalt rá: «Te az enyém vagy és én eljövök te érted! Megértetted! Eljövök te érted!» Ezzel odarogyott leányom ágyára és meghalt. Haldokló kezével görcsösen megmarkolta még leányom karját és pedig olyan erővel, hogy ketten is alig tudtuk megmerevedett újjait lefejtetni onnan!

Ebben a pillanatban Theia felállt helyéről és mint a ki egy idegen hatalom uralma alatt áll, lassú léptekkel megindult a szobában az ablak felé.

A lélekbuvár odasietett hozzá, erős kezével végigsimította a szegény leány gondterhes homlokát és szelid hangon csendesítette:

— Na ne féljen! Legyen nyugodt és jőjjön üljön szépen vissza a helyére, oda én mellém!

Theia egy darabig csodálkozva bámult a lélekbuvárra, aztán halovány arcán egy réveteg mosoly futott át. Lassan sírva ment helyére, leült, megfogta Gassy kezét, aztán ajkához érintette azt. Bertandné megrendülve nézte a jelenetet és arcán két nagy könnyesepp gördült alá. Mathieu doktor szótlan volt és úgy érezte magát, mint e ki egy rejtélylyel áll szemben, a melyet semmiképen sem tud megmagyarázni magának.

Bertandné visszanyerte önuralmát és bizalommal fordult a lélekbuvárhoz :

— Úgy-e, kedves doktor úr, meg fogja gyógyítani leányomat?

Gassy intett, hogy csak legyen türelemmel és aztán azt kérdezte :

— És ugy-e bár, ez az átélt örületesen rémes éjszaka nem maradt szegény leányára egyéb szomorú következmények nélkül?

Mire Bertandné bevallotta, hogy a gyász napjait, melyet férje halála okozott, állandóan leánya betegágya mellett töltötte. Szegény Theia az átélt izgalmtól agyhártyagyulladását kapott. Napokon át élet-halál között lebegett. Nagy időbe került, míg teste felépült, de lelke az nem volt többé a régi. Abban megmaradtak a borzalmas események nyomai és azok egyre mélyebben és mélyebben vésődtek bele a meggyötrött lélekbe. A lélekbuvár, a ki idáig nagy türelemmel és feszült figyelemmel hallgatta az asszony előadását, most haragosan rátámadt Bertandnéra :

— Igen értem! Egyszóval én az utolsó pillanatban

jutottam csak az ön eszébe. Először befutotta ezzel a szegény beteggel egész Európát, végig kuráltatta valamennyi kuruzslóval és mindenkivel, a ki csak orvos név alatt pénzt zsarol és mikor ez már mind hiábavalónak bizonyult, a mikor szegény leány lelke már-már teljesen összeroppanik, mikor egész lelkét csaknem teljesen fölemésztette ez a kérlelhetlen kór, most jön el hozzám! Mit tegyek? Mentsem meg a régit, vagy új lelket adjak talán neki?

A lélekbuvár nem beszélhetett tovább, mert Bertandné eléje térdelt: Könyörüljön meg rajtunk, uram, csak azt kérem. Tudom, hogy leányom csak önben bízik, hiszen ő maga kívánczozott önhöz!

Gassy gyöngéden felemelte a zokogó asszonyt és mélyen a szemébe nézett:

— Igazán ő vágyódott ide hozzám?

— Igazán!

— Úgy — szólta a lélekbuvár — ez kissé biztat! Most majd talán megvizsgáljuk a beteg állapotát és doktorkám, maga ebben segítségemre lesz nekem? Az orvos azonnal elővette óráját és a beteg pulzusát kezébe téve figyelte az érverést. Mélyen a szemébe nézett. Megvizsgálta torkát. Meghallgatta lélekzetvételét és végül büszkén jelentette:

— Kérem ennek a leánynak semmi baja!

Gassy majd hogy el nem nevette magát, de mivel ugysis ingerült volt, csak annyit mondott úgy félhangon:

— Semmi baja, csak a lelke beteg!

Aztán megkérdezte Bertandnétől, hogy a leányát mindig Theiának hívta-e odahaza is, nem volt-e a

lánynak valami más becéző neve is. És mikor erre a felvilágosítást megkapta, szembe ült a leánynyal. Mindkét kezét kezébe vette, hosszasan a szemébe nézett, aztán szólította :

— Theia!

A leány nem felelt a hívásra, mire a lélekbuvár erősebb, határozottabb hangon szólt hozzá :

— Theia!

A leány újra nem válaszolt. Merően nézett maga elé, de meg sem mozdult.

Halotti csend volt, csak Bertandné sóhajtása hallatszott :

— Már négy hete, hogy nevét sem hallja és érzéketlen marad, bárhogyszólok is hozzá!

Gassy most felemelte a leány mindkét kezét vállmagasságig, aztán ott eleresztette őket. Azok mozdulatlanul hulltak vissza a beteg ölébe. Ekkor újra szólt kemény, szigorú hangon :

— Theia, nézz rám!

De a leány minden szóra, minden hívogatásra, mozdulatlan maradt. Mint a ki kívül áll ezen világ határain és nem hallja meg az itt élő emberek szavát. Legyen az akár az orvos, akár az aggódó édes anya hangja. Gassy fölállt, szórakozottan járt föl s alá a szobában, látszott, hogy mélyen gondolkodik. Sem az orvos, sem az asszony nem merték zavarni. Egyszerre csak megállt, kiegyenesedett és félig tréfásan odakiáltott Mathieu doktornak :

— Na, kedves doktor úr, mit tenne ön most?

Az orvos elpirult és szabadkozni kezdett :

— Valóban különös állapot és bevallom a jelen esetben, nem tudnám, hogy mihez fogjak.

Bartandné megrémült és zokogni kezdett. A lélek-buvár odalépett hozzá és vigasztalni kezdte:

— Csak nyugodtan asszonyom, csak nyugodtan. Itt nem használ a sírás! Érzésekkel és érzékenykedéssel nem érünk el semmit! Vigasztalja az a tudat, hogy az én kedves Mathieu barátom is meg van hatva. Pedig neki éppen nem volna szabad meghatva lennie, mert régi dolog, hogy a meghatott ember nem tud gondolkodni és különösen az ilyen esetekben, mint ez a jelenlegi. Az ilyeneket a legnagyobb hidegséggel, nyugodtan és minden indulat nélkül kell nézni! Első dolog ilyenkor, hogy érezni csak a beteg érezzen, annak pedig, a ki kezeli, annak hatni kell rá! Már előbb is mondtam önnek doktorkám, hogy nekünk csak gépeknek szabad lennünk. Gépeknek, melyek mentek minden emberi érzéstől és csak egy dolgot ismernek, a mechanikai pontossággal vegrehajtandó munkát. Vagy képzelje el, hogy mikor a gépnek az előírt szabály szerint dolgozni kellene, egyszerre csak érzések támadnának benne. Na, az olyan gép igen furcsán végezné el az ő munkáját!» Lássa doktor, én gép vagyok és ha érzések támadnának most bennem, akkor ez a szegény leány elpusztulna és úgy lehet, vele pusztulnék én magam is!

Mathieu doktor szabadkozni kezdett:

— Bocsásson meg, én bevallom, mindehhez én nem értek, mindez oly különös, oly érthetetlen előttem!

— Jól van — szólta Gassy — hiszen még megért-heti mindezt.

Azzal odafordult Bertandnéhoz, ki újra zokogni kezdett :

— Na, na, nem szabad ennyire gyengének lennie! És egyáltalában soha sem szabad az érzéseknek megengedni, hogy uralkodjanak felettünk! Aztán különben is, még nem tudhatunk semmit! Én még jóformán hozzá sem kezdtem a lélek vizsgálatához. Ezért lássa csak arra kérem, hogy türelem, aztán megint csak arra, a mit ez a szó kifejez, hogy «türelem» és harmadik kérésem újra ebben a szóban összpontosul, hogy «türelem!»

A lélekbuvár párszor fel s alá sétált a szobában, mély gondolatokba merülve. Aztán hirtelen megállt és fürkészve körülnézett a szobában, mintha valamit keresne. Majd oda sietett a szoba sarkába és elővette csellóját. A hangszerrel Theiához sietett, leült mellé egy székre és elkezdte a mély hangú csellón játszani a «Der Tod und Das Mädchen» című zeneszámot. A mély hanghullámok lassan bontakoztak ki a cselló húrjaiból és betöltötték a szoba áhitatos csendjét. A doktor és Bertandné a megilletődéstől némán álltak ott és mintegy elbűvölve hallgatták a lélekbuvár muzsikáját. És a cselló egyre mélyebben és mélyebben, szinte zokogásszerűen bontogatta ki húrjaiból a szomorú zenét. Theia mozdulatlanul ült helyén, egy arcizma sem rán dult meg, sem egy mozdulatot nem tett, hogy életjelt adjon magáról. A doktor reménytelenül nézett a szenvedő leányra és nem remélt semmit, de semmi jót sem.

A lélekbuvár azonban egyre játszott és a cselló hangjai egyre szóltak, egyre búgtak. Egyszerre csak Theia szeme megtelt könnyel és mozdulatlan arczán egy nagy könnycsepp gördült végig. Mathieu doktor megdöbbsent a lélek ezen különös módon való megnyilatkozásán és nem bírta megállani meglepetését és felkiáltott:

— Könnyezik! Könnyezik!

Gassy szemrehányólag nézett az orvosra és abbahagyta a zenét, a csellót pedig visszatette a helyére. Aztán félhangosan, de inkább önmagának, mint a többieknek szólva, csak annyit mondott:

— Tudja, hogy szóltam hozzá!

Azzal lassan odalépett a leányhoz és újra szólította:

— Theia!

A leány ránézett hosszasan, de nem mozdult meg, csak nézte, nézte Gassy erős szemét, kemény tekintetét. A lélekbuvár ekkor a falmelletti szekrényhez sietett és elővett onnét egy prizmat és egy hosszú pálczarudat. A prizmat aztán két rézcsavar segélyével ráerősítette a pálczikára. Mikor ez megvolt, a prizmat beállította az ablaknál játszó napsugárba, úgy, hogy az színeire felbontotta a nap egyszínű sugarait és a színes fényképét a falra vetítette. Theia tekintetét a falra irányította. Ekkor a lélekbuvár lassan mozgatni kezdte a prizmat, úgy hogy a színes fénysugarak lassan egy kört írtak le és mikor látta, hogy a leány élénk figyelemmel kíséri a falon futkározó színes fénysugarakat, akkor a prizma

segélyével írta a falon a Buddha vallásban használt sajátságos jeleket.

Theia teljes figyelemmel nézte mindezt végig. Bertandné örömében tapsolt kezeivel:

— Ő látja, ő látja!

A lélekbuvár nyugodt, kimért hangon szólt rá az örvendező asszonyra:

— Csend legyen!

Azzal lekapcsolta a prizmat és félrerakta.

— Akartam, hogy lássa, azért látta!

Theia ezalatt újra visszasüppedt melancholiájába és révetegen nézett maga elé. Most a lélekbuvár új kísérletet tett. Egy porcellánvázához lépett, a mely tele volt piros rózsával. A rózsák oly pirosak voltak, mintha meg akarnának gyulladni a nagy pirosságtól. Gassy kivett a vázából egy jó marékra való rózsát, ezekkel odalépett Theiához és a bódító virágok közé beletemette annak arczát és így hagyta azt néhány másodpercig, mindaddig, míg észrevette, hogy a leány nagyot, mélyet lélekzik. Akkor pár lépésnyire eltávolodott tőle, a virágokat kezében tartva, Theia felé nyújtotta. Theia tekintetével követte a virágokat. Gassy erősen nézett a leányra, a ki folyton csak a virágokat nézte. A lélekbuvár még egy lépést tett hátra és ekkor a leány, nagyon lassan felemelkedett helyéről és felemelve két karját, lassan, szinte álomszerűen megindult a virágok felé. Mikor elérte azokat, kezébe vette őket és újra arcához szorította a rózsákat. A lélekbuvár hagyta, hadd lehelje be a beteg a bódító rózsák édes illatát, aztán pedig, kézen fogva betegét, visszavezette őt helyére és leültette.

Mikor a leány újra helyén ült, Gassy erős hangon szólította, szavában szinte valami olyan parancsféle volt, mintha azt követelné, hogy válaszoljanak rá :

— Theia! — szólt Gassy.

— Itt vagyok — felelt a leány, halk, rebegő hangon. Ebben a pillanatban Bertandné felsikoltott és leánya lábához vetette magát és fuldokolva sírni kezdett :

— Leányom, én édes egyetlen leányom, elveszettnek hitt kincsem. Csakhogy hallom a te hangodat. A te édes, a te bársonyos, ezüstharangnál szebben szóló hangodat!

És ezalatt czókjaival borította el az ő egyetlen leányát! Majd átkulcsolta Gassy lábait és hálálkodott :

— Óh uram! Csodatevő uram! Kérje a vagyonomat, kérje az életemet!

Gassy mosolygott :

— Én csak türelmet kértem és kérek, de úgy látom, azzal ön asszonyom nem rendelkezik!

Bertandné felállt :

— Óh bocsásson meg, de nem hittem, hogy ez sikerülni fog önnek!

A lélekbuvár felhúzta szemöldökeit :

— Sikerülni? Biztosítom, asszonyom, még semmi sem sikerült idáig és úgy látom így nem is fog sikerülni. Nekem elsősorban nyugalomra van szükségem és nagy csendre, hogy vizsgálataimat folytathassam és megállapíthassam, hogy itt tulajdonképpen mi a baj.

Orvosolható-e? És ha igen: akkor meg fogom állapítani, hogy mi a gyógyítás módja. Ezért meg akarom vizsgálni a beteg lelkét. Ehhez azonban sokan vagyunk és zavarnók egymást. Azért azt gondoltam, hogy ön, asszonyom, Mathieu doktorral lemegy egy kicsit sétálni a kertbe és aztán, ha én meg leszek a vizsgálatnál, meghúszom a toronyharangot kétszer és ez a két kondulás jelezni fogja azt, hogy várom önöket. A kert igen szép és nem fogja megbánni, ha egy kicsit elgyönyörködik virágaimban.

Bertandné nem szólt semmit, lehajtotta fejét és engedelmeskedett. Mathieu doktor felajánlotta karját az özvegynek, mire azok lementek a kertbe.

A lélekbuvár egyedül maradt a leánynyal, szembe ült vele, hosszasan nézte, aztán határozott hangon szólította:

— Theia!

A leány újra felelt és újra azt válaszolta, a mit az előbb mondott:

— Itt vagyok!

Most Gassy új kérdést intézett a leányhoz:

— Tudod-e, hogy én ki vagyok?

Egy percnyi csönd állott be, a beteg homlokán ránczok jelentek meg, látszott, hogy nehezére esik megtalálni a helyes feleletet, de végre válaszolt, halk, akadozó hangon:

— Te vagy uram, a lelkek ura!

— Helyesen van, Theia, — szólt a lélekbuvár — most már csak az a kérdés, hogy engedelmeskedik-e a te lelked az én akaratomnak?

A beteg lehajtotta fejét:

— Őh igen, az én gyötrődő lelkem szeretne a te akaratodnak engedelmeskedni . . . »

— Szeretne? — kiáltott Gassy, — Hát mért nem engedelmeskedik. Hol él a te lelked, leányom?

Theia zokogni kezdett :

— Őh uram, az én lelkem rab, az én lelkem egy félelmetes akarat hatalmában él!

— De kinek az akaratában? — faggatta a leányt Gassy és az csak vergődött tovább :

— Egy ellenséges lélek hatalmában, mely erős akarattal fogva tartja!

A lélekbuvár gondolkodott, majd egy hatalmas tükröt hozott elő és azt úgy állította a földre, részút a leánytól, hogy az nem láthatta abban magát, de ő teljes tisztaságban, éles világításban látta a leány minden vonalát, arcának legfinomabb vonalait. Mikor ez megvolt, újra leült a leány elé és faggatta betegségét :

— Nos, mondd el, mit tett az ellenséges hatalom veled?

És a leány bevallotta lelke titkát :

— Megfosztott önakaratomtól! Reám erőszakolta az ő akaratát, melytől az én lelkem iszonyodott és kényszerített arra, hogy az ő gondolatait gondoljam, melyek nekem idegenek! Megparancsolta, hogy csak az ő hangját halljam és csak az ő szavának engedelmeskedjek és ez legyen nekem az egyetlen parancs! . . .

A leány elhallgatott és lehorgasztott fővel ült helyén, Gassy idegesen kiáltott rá :

— És te nem küzdöttél ez ellen?

De a leány csak szomorúan ennyit mondott:

— Hiába küzdöttem, hiába menekültem! Nagy az ő hatalma én felettem!

A lélekbuvár felállt:

— Ez csak olyan beszéd! Nagy hatalmak fölött még nagyobb hatalmak vannak, melyek amazok fölött uralkodnak! Nos, mit akarsz még nekem mondani?

A leány pedig megihletődött hangon folytatta vallomását:

— Küzdöttem én ellene, de hiába küzdöttem. Csábító varázsszal vont a lelkemet a rejtelmesen virágzó mezőkre... oda vonszolt félelmetes hatalmával. Aztán ott végig vitt csodásan termett orchideák, rhododendronok és búbájos, soha nem látott virágok között, melyeknek bódító illata elkábított... Izzó fényben úszott az út! Violaszín párák reszkettek az illatoktól terhes légben és andalító zsongás bágyasztott el!...

Theia itt fáradtan elhallgatott. A lélekbuvár megfogta kezét és szeliden szólva unszolta:

— Na csak mondd el, hogy mit láttál ottan?

A beteg pedig eképpen szólott:

— A nagy út végén ott állt egy ezer színben tündöklő házikó! Aztán ő odavitt engemet! S a mint mind jobban és jobban közeledtünk a házikóhoz, onnét halovány hangok sírása hallatszott. A fájdalom zenéje volt ez... Mintha az üvegházikó zokogott volna... Az a rejtelmes üvegházikó! Olyan furcsa is volt az. Üvegoszlopok tartották a tetejét és ezek az oszlopok börtönök voltak. Szörnyű börtönök!

Leányok lelkei voltak beléjük zárva és ezek a halovány lelkek zokogtak! Ekkor ő rámutatott az üveg-házikóra és így szólt hozzám: «Hallod-e ezt a sirámot? Ime ez az ének, a mely kedves nekem, a melyben nékem gyönyörűségem telik!» Aztán megrázta kezemet és könnyörtelen hangon annyit mondott még: «Jól figyelj! Ide zárlak téged és e nagy melódiának te leszel egyik hangja!» Ekkor megrémülve összeszedtem utolsó erőmet és felkiáltottam: Atyám!

— És te megmenekültél, — szólt Gassy.

De a leány izgatottan vitatta:

— Nem, nem, ő még üldöz engem. Én tudom, hogy üldöz! Hangja nincs, de szólít, szeme nincs, de lát, teste nincs, de követ!... És én irtózáttal lesem, hogy mikor jön el értem, hogy magával vigyen és bebörtönözzön az üvegekriptába!

Gassy csendesíteni próbálta betegét:

— Csak bizzál bennem, majd eléje állok én... aztán küzdök vele én... Leteperem én és téged megmentelek én!

A leány intett fejével és egyre csak azt ismételte:

— Azt jól tudom, hogy te vagy az egyetlen erő, a ki szembe szállhat vele!

— Így van! Theia! Így van! — biztatta a lélek-buvár. — Én vagyok az az ember, a ki megment téged attól az idegen erőtől, attól a gonosz lélektől. Csak te bizzál én bennem! És ha bízol, akkor majd meglátod, milyen szépen megmenekszel. Azt is megmondom néked, hogyan fogom tervemet végrehaj-

tani. Tudod, van nekem egy hű barátom, segítő-társam, a ki messze-messze, sok hegyen túl lakik ide, valahol ott az aranyországban. A nagy hegyek őserdőjében. Ide szólítom őt és aztán majd meghagyom neki, hogy menjen el a nagy útra, menjen el az üvegházikóhoz, zúzza össze azt, minden üvegbörtönével együtt. Törje meg a házikó varázsát és akkor a fogoly lelkek mind felszabadulnak. Addig én készítek egy harangjátékot, melynek szavával idecsalom a nagy ellenséget, hogy ő ne védhesse a ragyogó üvegbörtönöket. És mikor ő ott lesz, akkor majd én megragadom és én börtönözöm be őt egy aczéلبurába, a melyből soha ki nem szabadul többé!

Theia arczán örömsugár villant át, szeme csillogni kezdett és így sóhajtotta:

— Jaj, de jó lesz! Én bízok benned! Hiszek benned, megváltóm! Én újra éledek!

Ezzel lezárta szemeit és visszahanyatlott a székbe.

A lélekbuvár föléje hajolt, figyelte léleketvételét, aztán mikor látta, hogy betege egyenletesen lélekliz és csendesen alszik, a nagy kimerültségtől, elővett egy finom selyemvánkost és ezt a beteg feje alá tette, lábát pedig egy kasmir shawllal takarta be. Egy darabig még elgyönyörködött az alvó leányban, a ki mint egy letört szárnyú angyal pihent ott előtte a karosszékekben, aztán az ajtóhoz lépett és az ajtófélfá mellett lévő zsinórt kétszer megrántotta. Két mély kondulás felelt rá a toronyból. Ez volt a jel, a melylyel az orvost és a leány anyját visszahívta.

Alig egy percz mulva felpattant az ajtó és besietett rajta Bertandné és Mathieu doktor. A mint Bertandné

meglátta haloványan alvó leányát, elsikoltotta magát és zokogva rogyott leányára :

— Leányom! Leányom! Meghalt! Az istenért! Meghalt!

Mathieu doktor megtapogatta a leány üterét és megnyugtatta a vergődő anyát.

— Csak elalélt szegény!

A lélekbuvár rájuk szólt :

— Pihen szegényke! Nem kell zavarni!

A doktor kételkedve csóválta a fejét és nem állhatta meg, hogy meg ne jegyezze :

— Különös módszere van, uram!

A lélekbuvár sem maradt adós a felelettel, hanem szigorúan rászólt Mathieure :

— Csak annyiban különös, hogy legfőbb kelléke a bizalom!

Bertandné ezalatt kissé megnyugodott, leánya fejét simogatta puha kezével :

— Alszik szegényke, istenem, mikor így látja őt az ember, el sem hinné, hogy mily beteg!

Mathieu doktor volt a legtürelmetlenebb, nemcsak mint ember, de mint orvos is kíváncsiskodott, hogy mi fog ezután történni és faggatni kezdte a lélekbuvárt :

— Ne haragudjék, hogy kérdezem. De roppant érdekel a dolog, azért kérem, mondja meg nekem, mint kartársának, hogy mit fog most tenni?

Gassy egy darabig gondolkozott, aztán Bertandnéhoz fordulva, mintha az orvos kérdezősködését nem is hallotta volna, csak ennyit mondott :

— A leánynak itt kell maradni nálam. Teljesen

az én hatásom befolyása alatt! Felszabadítva minden fölösleges külön befolyás alól. Még ha ez az édes anya gondos aggodásában és résztvevő ápolásában állana is! Szükséges, hogy ő csak velem legyen. Ennek meg kell lenni!

Bertandné sírni kezdett :

— Uram, ön azt kívánja, hogy én itt hagyjam önnek a leányomat? Az én egyetlen beteg gyermekemet? És még csak ne is lássam őt? Én, az édes anyja!

Gassy közbevágotott :

— Azt nem mondtam, hogy ne lássa őt, biztosítom, hogy látni fogja, mihelyt meggyógyult! Addig nem!

De az aggodó anyát nem volt könnyű megnyugtítani :

— Nem, az nem lehet, kedves doktor úr! Hisz én, én úgy aggodom érte... és mi lesz velem ez alatt? Hisz megőrülök a gondolattól is. Eddig lestem, figyeltem minden mozdulatát, szemének minden pillantását. Örködtem felette, mikor ébren volt és nem mozdultam mellőle, ott virrasztottam ágya mellett, mikor egy-két órára a jóltevő álom... És most ön azt követeli, hogy én őt elhagyjam. De hát mit csináljak?!

A lélekbuvár szigorúan válaszolt :

— Bízék bennem! Ez most az ön kötelessége és az egyetlen helyes dolog, a mit tehet, mert meg kell mondanom, hogy itt a legfigyelmesebb anya jó szándéka nem elég! Itt tenni kell! Még pedig sürgősen ; különben mindennek vége van!

Mély csönd volt most, szegény asszony ott állott leánya mellett, aggódva nézte a beteg vonásait, egész testében remegett, feldult arczán látszott, hogy nagy harczot vív belsejében. Küzködésében meg-megszólalt :

— És hírt se halljak róla?

A lélekbuvár azonnal megnyugtatta :

— De igen! Ha úgy kívánja, ez meglesz. Megkérjük közös barátunkat, Mathieu doktort és ő majd koronként felkeres bennünket, természetesen nem túlságosan gyakran és ő majd pontosan elmondja önnek, hogy a gyógyítás terén milyen eredményeket tapasztalt!

De hiába volt a csillapító szó Bertandné újra csak kifakadt :

— Istenem, hát én nekem nem lesz szabad látnom az én egyetlen leányomat?!

Ezzel újra sírni kezdett és csókjaival borította el az alvó arczát. A lélekbuvár odalépett hozzá és vigasztalta :

— Csak bízzék bennem, asszonyom, majd minden jóra fordul, minden. Ez a kis lemondás, a mit én öntől követelek, nem a legnagyobb dolog, a mit meg lehet tenni ezért a szegény betegért és egy anya ha kell, meg tudja hozni nem ezt, de még ha kell, úgy ennél nagyobb áldozatot is!

Bertandné felszárította könnyeit, nem szólt semmit, csak alvó gyermekét nézte ; aztán megtörtén odalépett Gassyhoz, megfogta a kezét és olyan hangon, a melyben a beleegyezése benne volt, azt kérte tőle :

— De meggyógyítja úgy-e, az én egyetlen gyermekemet!

A lélekbuvár megrázta erősen az özvegy kezét és határozott erős hangon felelt neki:

— Meggyógyítom, mert akarom!

Mathieu doktor látta, hogy az ő hivatásán van a sor, odalépett az asszonyhoz és karját nyujtotta neki:

— Menjünk, asszonyom!

Az asszony az orvos karjára támaszkodva lassan megindult, hogy elhagyja a szobát. De az ajtónál megállt és hosszasan, fájdalmasan nézte beteg gyermekét, míg újra könnyek gyűltek szemébe. Mathieu doktor lassan vezette tovább, a lélekbuvár is utánuk ment, lekísérte őket a lépcsőn, aztán még egyszer megnyugtatta a szorongó anyát. Majd elbúcsúzott tőlük. Becsukta utánuk az ajtót és visszasietett betegéhez.

Theia még aludt ugyanúgy, mint előbb. Gassy asztalához ült és dolgozott. Majd becsöngette inasát és egy sürgönyt adott át neki.

— Ezt azonnal feladod, ez egy (D)-sürgöny. Összesen hatvan forintot fogsz érte fizetni, nyugtát is kérsz róla, de azt elég, ha holnap reggel hozod fel a reggelivel!

Aztán pedig menj el Khauros mesterhez és mond meg neki, hogy holnap keressen fel, beszélni akarok vele!

Az inas átvette a parancsot és eltávozott. Ezalatt alkonyodni kezdett és a lemenő nap vöröses színe, érdekes fényével bevilágította a lélekbuvár rejté-

lyes szobáját. Gassy várt, míg a nap lemegy és az estszürkületből kelet felől feljön az éji hold. Mikor ez feljött és ezüst fonalaival bevonta a szoba falait, a lélekbuvár újra elővette cellóját. Leült szembe az alvó leánynyal és újra eljátszotta neki a «Der Tod und das Mädchen» dallamát. A lélekbuvár már a második tételnél tartott, mikor Theia, nagy lassan felnyitotta szemét, mint a ki egy nagy mély álomból ébred fel, aztán egy darabig hallgatta a cellóból előszűrődő hangokat, a melyek a hold fényében olyan rejtélyes erővel hatottak. Aztán lassan felemelkedett és csodálkozva nézett körül és halk, álmatag hangon kérdezte: .

— Hol vagyok?

A lélekbuvár letette a hangszert, gyöngéden magához vonta a beteget és szeliden felelt neki:

— Nálam!

Theia bágyadtan hanyatlott karjai közé, a lélekbuvár pedig fölemelte őt és átvitte egy kelet felé néző szobába, melyen egy puha ágy volt a beteg számára. Itt aludt aztán tovább Theia. És a felkelő nap arany sugarai ott találták őt, a mint a fehér ágy puha vánkosai között, jóleső álomban pihenve, nyugtatta elfáradt tagjait.

MÁSODIK FEJEZET.

Gassy reggel már korán fent járt. Egy pillanatra lábujjhegyen benézett a beteg szobájába. Aztán lement a kertbe sétálni. Sétájában gyönyörködött. Élvezte a friss reggelt és a madarak énekét. Boldog magányosságából egy reszkető hangú öreg köszöntése riasztotta fel. Khauros mester volt, a ki eljött, hogy parancsait átvegye. A lélekbuvár jókedvűen köszöntötte :

— Maga az, Khauros mester. Szép, hogy ily korán jött. Okos ember maga. Úgy látszik jól tudja, hogy sok dolgom van napközben és így szeretem a reggelt is fölhasználni. Úljön csak ide le a padra, én rögtön lejövök.

Azzal felsietett laboratóriumába. Ott egy görebből kivett egy finom sárga, zöld port, azt beletette egy kis papírzacskóba, aztán visszatért mesteréhez.

— Na hát hallgasson ide, kedves Khauros mester. Nekem üvegharangokra van szükségem. Szám szerint nyolczra. Vagyis egy oktávra. Ide felírtam erre a czédulára, hogy milyen rezgésűek legyenek. Ezt a port meg azért hoztam le magának, hogy ezt keverje nekem bele az olvadt üvegbe, mielőtt fujni kezdik a harangokat!

Khauros mester átvette a papirlapot és a színész port, a fejét csóválta és azt kérdezte :

— Nem lesz-e baj?

Gassy szigorúan kiáltott rá :

— Akarom, hogy így legyen és ennek meg kell lennie!

— A fizetést majd maga szabja meg, ha felfüggesztve készen állnak a harangok!

Khauros mester, a ki előtt nem az akarat, hanem a pénz volt a legnagyobb hatalom, azt felelte erre :

— Ha meg kell lenni uram — akkor meg lesz! Aztán a mibe kerül a munka, azt majd megmondom pontosan. Én nem nyereszkelek. Csak a munkámért szeretem a pénzemet megkapni.

— Gassy megkérdezte az öreget :

— Kell előleg!

Khauros kezével legyintett :

— Dehogy uram, tudom én ki a jó pénz!

— Na, akkor rendben vagyunk! — szólt Gassy és elbúcsúzott az öregtől. Mikor a kert hátsó ajtaján elbocsátotta, még a lelkére kötötte, hogy senkinek ne szóljon a dologról semmit, mert nem szereti, ha éretlen emberek érdeklődnek az én dolgaim iránt. Khauros még sokáig esküdözött volna, hogy ő hallgatni fog, mint a sír és hogy ő mennyire becsüli a lélekbuvárt, de Gassy mihelyest betette utána az önzáródó kis kerti ajtót, elhagyta az öreget és vissza sietett szobájába.

Nagy munkája volt. Theia számára egy lakosztályt kellett berendezni. Azt úgy oldotta meg, hogy a ház tetején levő üvegházba bútorokat hor-

dott a virágok közé és a hálósobát a beteg leány részére közvetlen az üvegház mellett rendezte be a toronyszobában, úgy hogy Theia azáltal teljesen el volt zárva, nemcsak a külvilágtól, de még a villa személyzetétől is. Mert ide az ételeket is felvonóval huzatta fel Gassy. És csak akkor volt szabad a szolgának belépni ide, ha ő arra a megállapított külön jelt megadta.

Az üvegház berendezése meglehetősen különös volt. Két ajtó volt rajta, egyik Theia szobájába vezetett, míg a másik a lépcsőházba vitt. A virágcsoporthok ízlésesen voltak elhelyezve. A legszebb volt talán a fehér orgona, a melynek félkör alakban viruló ágai valóságos kis lugast alkottak. A lugasban szék és asztal is volt és ez volt Theia ebédlőjéül kiszemelve.

A fehér orgonák között egy kis út kígyózkodt végig, mely az üvegház sok emelet magasságban álló erkélyére vezetett. A sok virágzó bokor között kerevetek és szőnyegek voltak, úgy hogy mindenütt le lehetett heveredni, a virágok között; csakúgy, mint a trópus vidékén, a buja vegetáció házában. Ez az üvegház nem is volt más, mint egy idevarázsolt déli tájkép, a melyet Gassy aztán nagy ügyesen beszorított ezek közé az üvegfalak közé, hogy ezek ezt a részére mindörökre megóvják.

Egy kétségtelen volt, hogy olyan különös és illatos virágok, a milyenek itt nyíltak, a messze környéken nem voltak találhatók. Úgy beszéltek, hogy ezek messze-messze tengerek mellől jönnek

ide, ott lakik Gassynak valami rejtélyes barátja és az küldözi ezeket ide.

Azt a rejtélyes barátot ugyan senki sem látta, de azt beszélték róla, hogy olyan titokszerűen jön és megy, hogy érkezését sem lehet tudni, távozását sem lehet látni. Egyszer egy szolga beszélt a városban, hogy bekémlelt volna Gassy szobájába és ott látott volna ülni egy turbános, erősszemű, barna arcú alakot, a ki valahonnét India hegyei közül kerülhetett oda. Egy szent Rádsa lehetett az, a kinek csoda hatalma volt, mert Gassy oly tisztelettel beszélt vele, mint a hogy senki fiához a környéken soha sem.

Úgy beszélt a szolga, hogy ki akarta lesni a rejtélyes vendég távozását, de az egyszerre csak eltűnt. Úgy tűnt el ott a szeme elől, hogy azt hitte már-már, hogy a falon ment keresztül, mint valami felhő, a mely a hegyek között bujkál.

Mikor a lélekbuvár csöngetett és ő belépett a szobába, a melyben nem volt senki más, mint az ő ura, mert az a rejtélyes idegen eltűnt teljesen a szeme elől; holott csak egy kijárata volt a szobának, az, a melyiken át ő bekémlelt és a melyiken át aztán ő a csengetésre bejött ura szobájába.

Fantasztikus mesének tartotta a legtöbb ember a szolga beszédét és szívesen elhitte volna mindenki, hogy a Rádsa csak az ezeregyék meséjében él, de beigazolódtott az, hogy nagy Indiából érkeznek ezek a csodavirágok a lélekbuvár számára, a melyekkel ő az ő különös helyre telepített kertjét tele ülteti. Annyit is tudtak az emberek, hogy a virágok kül-

dője Addin nevet használ a küldemények feladásakor. De mást nem tudtak róla. Egész addig, míg multkoriban egy sürgönyt nem küldött a lélekbuvár az ő rejtélyes barátjának. A sürgöny tartalmát megfejtetni képesek nem voltak. De a nevét a lélekbuvár barátjának kibetűzték belőle. Valami Dselal Addin volt és felső Indiában lakott, egy szegényes pagodában, fent a hegyek között. Csak a küldöncz két angol fontot kap azért, a miért az utolsó táviratállomásról elviszi oda a sürgönyt. Úgy négy napi út lehet a hegyek között úttalan csapáson.

És a mit a fürkésző lelkek tapogatózás révén sejtettek, az való is volt. Gassynak tényleg élt egy barátja messze Indiában, a nagy hegyek között, az ő szegényes pagodájában. Egy afgán törzsből származó szent Rádzsa.

A tiszta életű Dselal Addin. Ez volt az egyetlen ember, a kinek a lelke még erősebb, még érzésnélkülibb, még szilárdabb volt, mint Gassy-é.

Ez volt a legtisztább akarat, a mely eddig ember alakban élt. De erős lelkének volt is oly hatalma, hogy szuggeráló erejét, az ő parancsnoki tekintélyét még a vadállatok is megérezték és félve kerültek el őt, mikor ő a nagy rengetegben magányos sétáira indult.

Kipling alakjai, a rengetegben élő vad farkas, a Moguli, vészjellel ordított, ha a tábor felé sétált és ekkor a farkascorda elhúzódott előle. A kigyók nem sziszegtek feléje és nem öltögették rá mérges nyelvüket. A sárga tigris lelapult, ha ő jött és nem ordított vérszomjas üvöltéssel, hogy megittasulva

az embervértől, prédára törjön. Hihetetlen volt a Rádzsa hatalma a fenevadak között. De ott élt már ő jó negyven év óta. Mióta elmenekült az angolok elől, a kik atyját legyilkolták, családját lemészárolták és trónjuktól megfosztották. Ő csak úgy menekült meg, hogy hű dajkája Szouli, egy kosárba rejtette, aztán fűgékert rakott a kosárban föléje és mint gyümölcsöt csempészte át az ellenség hadsoraiban; majd felhozta ide a nagy hegyekre és itt felnevelte. Tizenhat éves volt ő, mikor Szouli meghalt.

Azóta ott él ő egymaga a magányos pagodában, a mely egy hatalmas fa alá van építve és a folyondárok úgy benövik az egész oldalát és tetőzetét, hogy alig lehet észrevenni, hogy vajjon a fa ága-e az még, avagy egy nagyméretű lugas, mely ott az ősvadonban a fa védelme alatt kifejlődött.

Ez a Rádzsa volt Gassy barátja. Együtt kutatták a titokzatos emberi lelket és mindketten elvonulva éltek az emberek elől. Csakhogy míg a Rádzsa, vadonba bujt el, addig Gassy ott élt az emberek közelében. De elzárkózva, mint egy klastromlakó.

Szép nyári nap volt és az örök nap aranyfényével sütött India egén, mikor a Rádzsa szalmaágyán hirtelen felébredt. Ideges és nyugtalan volt, az az érzése volt, hogy őt szólítják; szólítja, hívja valaki. Azt is tudta, hogy ez a valaki nem lehet más, mint az ő barátja, a fehér emberek között lakó Gassy. Próbálta kivenni fejéből ezt a gondolatot, de hiába volt; mennél jobban gondolkozott a dolgon, annál biztosabb volt, annál jobban érezte, hogy Gassynak szüksége van rá. Egy olyan előérzet volt ez, a mely

benne oly hatalmas erővel lépett fel, mely szinte parancsoló erővel hatott reá. Ezért elhatározta, hogy útra kel. Lemegy a völgybe az emberek közé és megtudja az angol állomáson, hogy nincs-e a számára valami hír vagy értesítés. Előszedte ünneplő kabátját. A nagy burnuszt, új turbánt tett fejére és kikereste a régi szent topánokat, amelyeket csak nagyon ritka ünnepélyes alkalmakkor vett fel vagy akkor, mikor nagy, nehéz hivatást kellett végrehajtania. Ezzel betette a pagoda faajtáját. Leeresztette a gyékényredőnyöket és megindult a völgybe alá, az ő szent birtokáról, a gyűlölt angolok közé.

Nagy út volt ez ; keresztül kellett menni a rengetegen, két napig nem látni mást, mint erdőt, a melyben még a tisztás is ritkaság. Oly sűrűn nőnek a fák benne és oly hatalmas lombzatúak, hogy még India arany napja sem képes keresztül törni azon. És a Rádzsa ment, egyenesen, elhatározott léptekkel, mert lelke azt mondta neki, hogy őt hívja az ő egyetlen barátja és határozottan mondta neki : — Menned kell, mert Gassynak szüksége van tereád! — És a Rádzsa ment előre czélja felé.

Már harmadik napja barangolt az erdőben és már jól leszállt a hegyoldalon, de még emberfiával nem találkozott. Egy kis bambuszbot volt a kezében, azzal hajlította széjjel a folyondár ágait, hogy előre tudjon jutni. Harmadik napon, lemenőre járt az idő, mikor úgy tetszett a Rádzsának, mintha kiáltást hallott volna. Emberi kiáltást, a mely riadtan kér segítséget. Hallgatódzott, a kiáltás

ismétlődött. Aztán csend lett. A Rádzsa elindult arra felé, a merről a kiáltást hallotta. A nap már épen surolta korongjával a láthatárt, mikor a Rádzsa előtt feltűnt egy emberalak, a mint valami sötét testtel körülvéve kuporgott a földön. Oda lépett és egy hindu ifjúra talált, a kit egy kígyó átgűrűdzve fojtogatott.

A Rádzsa ráütött a kígyó fejére bambuszbotjával és az a hatodik ütésre elszibbadva elengedte áldozatát, mire a Rádzsa kiszabadította a fiút a halálos ölelésből. Azért jó nagy időbe került, míg a fiú magához tért. És az ezüst hold magasan járt már, mire az felnyitotta szemét. A Rádzsa növénynedvet öntött a beteg szájába, mire az eszméletre tért és aztán elmondta, hogy táviratot visz a Rádzsának fel, a messzi pagodába. Dselal Addin átvette a sürgönyt és hajnalban elolvasta. Sejtelve igaznak bizonyult. Őt Gassy hívja, az sürgönyözött, hogy «sietve jöjjön!» Másnap már lent volt az alsó állomáson, aztán vonatra ült és sietett a kikötőváros felé, hogy elérje a legelső hajót, s eljuthasson az ő barátjához.

Hetek multak el, az alatt Gassy félő gonddal ápolta Theiát. A ki fent lakott a nagy üveggertben, a nyíló virágok között és beteg lelkével ott járt-kelt a bólogató pálmák alatt és élvezte a csodakert minden varázsát. A külvilágtól teljesen el volt zárva, még Mathieu doktort is elutasította a portás, szűkszavú feleleteivel, hogy nincs semmi hír az ő számára. Nem is ment az elzárt villa tájékára senki.

Egy reggel a portás nagy kopogást hallott a ka-

pun, kisietett, hogy megnézzze, ki a csendzavaró. Khauros mester volt és a legénye. Elkészültek az üvegharangok és most elhozta őket a mester, hogy felszerelje őket.

Azonnal jelentést tettek a lélekbuvárnak, a ki laboratoriumában ült és dolgozott, onnét üzent ki, hogy Khauros szerelje fel az előírt módon a harangokat az üvegházban és ha készen van munkájával, tegyen jelentést.

Khauros mestert és legényét felvezették az üvegházba. Az öreg üveghutás gondolatokba mélyedve ment fel a lépcsőn és nem ügyelt semmire. Legénye azonban, a fiatal Joel, alig bírt a csodálkozástól hová lenni. Egyszer meg is szólalt, hogy ő fél, de a mester szigorúan letorkolta.

Mikor felértek az üvegházba és annak gazdag pompája Joel elé tárult, az nagy bámulatában majdnem elejtette a nagy kosarat, a melyben az üvegharangok voltak. Szerencsére Khauros mellette állott és elkapta a kosár fülét, aztán pedig egy jó nyaklevessel felrázta a bámuló suhanczot és rávált: «Most pedig munkára és nekem ne nézz se jobbra, se balra, tedd meg a kötelességedet és hallgass, ugyis ostoba vagy arra, hogy valamit megérts a dolgokból!» A legény felkúszott a létrán és sorra felfüggesztette az üvegharangokat.

Khauros a földről igazgatta parancsaival őt. Mikor mind a nyolcz harang fenn függött már a selyemzsinóron, akkor parancsot adott, hogy Joel szólaltassa meg a «D» harangot. És ez a legény ütésére megszólalt egy csodálatos hangon. Khauros

mester azonban nem volt megelégedve és meglazította a harang fogóját és addig igazított rajta, míg a harang hangja teljesen tisztacsengésű lett.

Akkor aztán megelégedetten dörzsölte kezét: nagyon szépen hangzik. Meleg, hívogató, csalogató a hangja. Azt hiszem, Gassy meg lesz velem elégedve. De örömmel csináltam. Gassynak szeretek dolgozni. Ő okos ember, méltatja a jót és ért a dologhoz. Főleg ezért szeretem ezt az embert.

A kotnyeles Joel nem állhatta meg, hogy közbe ne szóljon: «Bizony, én nem szeretem őt, én félek tőle!...»

Erre Khauros rémítő dühös lett, rákiáltott a legényre, úgy hogy az majd leesett a létráról: «Fogd be a szád, ostoba tacsó! Nyisd ki a szemedet, nyisd ki a füledet, — de fogd be a szád! Mert okosat te még úgy sem tudsz mondani. Talán majd egyszer tizenöt-húsz év múlva... addig gondolkozz! Igaz ugyan, hogy ez nálunk a leghálátlanabb mesterség, de legyen a vigaszod, hogy ezt nem mindenki űzheti. Mert ehhez ész kell. De ez így van rendjén, mert ugyancsak furcsa lenne ez a világ, ha mindenki gondolkoznék... még csak ez kellene...!»

Khauros mester elmélkedése alatt Joel szépen lezállt a létráról és nem igen figyelve az öreg fecsegőre, gyönyörködve nézte a kertet.

Aztán szinte öntudatlanul felsóhajtott: «Be szép itten, mester... És milyen királyi gondolat. Kert a ház tetején! Más házaknál ezen a helyen piszkos padlás van. Itt meg ez a tündéri kert!»

Khauros mosolygott: «Úgy hát tetszik neked ez az ötlet?»

Joel lelkesedni kezdett: «Nagyon, mester, nagyon! Igen okos ember lehet ez a Gassy, hogy ezt megcsinálta itten. Csak ne nézne olyan szigorúan az ő szurós szemeivel. Ha az emberre ránéz, hát egyszerre libabőrös lesz az ember háta!»

Khauros rákiáltott a legényre: «De sokat beszélsz!... Hát így fog rajtad a tanítás. Hiszen csak az imént mondtam neked, hogy hallgass, hogy less, figyelj, tapasztalj, de tanulj meg hallgatni... megértetted?»

Joel szégyenkezve állott ott és csendesen válaszolt: «Ha a mester parancsolja, hát megtanulom!» Ez jól esett Khaurosnak és tovább philosophált: «Biz az nehéz dolog, beismerem! De meg kell tanulni. Ez az élet titka. És ezért ezt neked különösen és mindenképp előtt meg kell tanulnod, mert én csak így vehetem hasznodat!»

A legény meghajolt: «Majd iparkodom, mester!»

Khauros kielégítette a fiú válasza, mert hangját megváltoztatva folytatta tanácsadását: «Azt okosan teszed, ha mindent jól megnézel... és ha figyelmesen meghallgatod azt, a mit mások beszélnek, ez más, ez kell; épen úgy kell, mint az, hogy te hallgass! Mindenről hallgass, hallgass arról, a mit a műhelyben csinálunk és hallgass arról, a mit itt meg másutt csinálunk!»

A legény jónak látta és közbe szólt: «Igenis!»

Erre Khauros dühbe jött: «Ne kotyogj közbe! Erre semmi szükség! És most még egyszer, a te

javadat akarva, figyelmeztetlek arra, hogy ne hordd szét a városban, hogy nekünk itt mi dolgunk van, mert kitépem a nyelvedet!»

«Én, uram nem szólok egy árva szót sem, pedig de sokat beszélnek a városban erről a házról, meg a gazdájáról.» Khaurosz mérgesen rászólt a legényre : «Hát csak hadd beszéljenek!... A ki sokat beszél, keveset gondolkodik, úgy sem értik, hogy ő mit csinál... Én sem értem, az igaz, de nagy dolog lehet... Ő parancsol, mi meg engedelmeskedünk... A legény erre megjegyezte : «Oh uram, azt mondják, hogy nem is lehet neki nem engedelmeskedni!»

Khauros mester a legény vállára tette kezét és bölcselkedve így szólt : «Fiam, jegyezd meg, hogy ez mindig így volt és mindig így lesz, hogy mindig lesz egy, a ki parancsol, a többi meg engedelmeskedik...!» Ezalatt a legény fürkészsze nézte a különös helyet, a hová gazdája elhozta, kíváncsisága nem hagyott békét neki és megkérdezte : «Micsoda virágok ezek, mester?»

«Fehér orgonák», volt a válasz. «Messziről jönnek ezek ide, Gassynak küldik barátai. Aztán ő maga neveli fel őket, mert hiszen ő mindenhez ért. Én ilyen csodálatos embert nem láttam még sohasem. Igazán ember legyen a talpán, a ki kikezd vele!»

A legény ezalatt körbe járt a virágok között és ifjú lelkéből önkénytelenül tört elő a bámulat hangja : «Mester, ha kinevet is, én bizony kimondom, én úgy érzem magamat itten, mintha a menyországból lennék. Hiszen itt minden olyan csodás, olyan bámulatos, olyan, a milyennek a hittanórán nekünk

leírta a tisztelendő úr a menyországot. Bizony Isten, egy csöppet sem csodálkoznék, ha most egyszerre csak megszólalnának az angyalok valami rejtett helyről»...

Khauros mosolyogni kezdett: «No, ezt eltaláltad, meg is szólalnak azok nemsokára, bűbájos hangjukon!» «Igazán?» ujjongott a legény.

«Te csacsi, persze, hogy igazán, — enyelgett vele a mester, — hiszen most hoztuk őket ide, itt lógnak ni!» Ezzel felmutatott a harangokra.

Ez az ötlet nagyon tetszett a fiatal legénynek, nevetett is jóízűen rajta: «A mester mindig csak tréfál velem. Hiszen ezek a mi harangjaink, ezek nem angyalok!» «Csacsi vagy te, ezt te nem érted, — korholta az öreg a fiút, — ők nem angyalok, de a hangjuk az angyali hang, mert csak az angyaloknak lehet ilyen hangjuk...!»

Ekkor felnyílt az oldalajtó és a belépő inas szigorú hangon kérdezte az üveghutást: «Gassy úr kérdezteti, hogy a harangjáték fel van-e szerelve?» Büszkén hangzott a felelet: «Föl bizony!»

«Akkor — szólta az inas, — uram azt izeni Khauros mesternek, hogy várja meg őt itten, a legényét meg küldje haza!»

Khauros épp olyan mélyen hajolt meg az inas előtt, mintha magával Gassyval állt volna szemben és rászólt a legényre: «Menj haza!» Az inas intett a legénynek és nagy komoly léptekkel előre menve, elvezette azt.

Khauros magára maradt, de ő bizony nem nézette azt a csodálatos helyet, a hol most volt, hanem

folyton harangjait vizsgálta, hogy ezek jól függenek-e ; kopogtatta őket, hogy tisztán csengenek-e, aztán egy kis melódiát játszott rajtuk, mert imádta a harangjátékot. Egész figyelmét a harangjáték foglalta el ; mikor belépett Gassy és az ő szigorú hangjával csak annyit mondott : «Szép hangok, meg vagyok elégedve magával, Khauros mester!»

Az üveghutás visszafordult : «Oh, alázatos szolgája, Gassy úr!» Gassy pedig folytatta szavait : «Mondom, meg vagyok elégedve, hogy ilyen pontosan és szépen teljesítette parancsaimat és ilyen okosan és művésziesen oldotta meg feladatát!»

«Oh, uram, — szabadkozott az üvegtudós. «Hisz minden törekvésem oda irányult, hogy utasításainak pontosan eleget tegyek. Most már megvallhatom, eleinte nem voltam meggyőződve arról, hogy ezt így meg lehet csinálni. Tetszik tudni, nekem nagyon gyanus volt az a por, melyet adni méltóztatott, azzal az utasítással, hogy a vegyületbe keverjem . . . a színe is különös volt annak a kvarcziolidnak . . . és kérem, én bevallom, én attól tartottam, hogy majd valami bajt okoz».

Gassy fölényesen mosolygott az öreg szavain és úgy félig tréfásan, félig szemrehányó hangon szólt közbe : «Ez nem szép, hogy csak ennyire bízott bennem!»

Az öreg erre megijedt és menteketni kezdte magát : «Bocsánatot kérek, de be kell vallanom, nekem még ilyen esetem nem volt . . . ! Eleinte nagyon megijedtem, a mikor a tűzön opálzöldes buborékokat vetett a keverék, a mikor a port beleszórtam!

Ebből se lesz üvegharang ; gondoltam magamban. És be kell vallanom, nagyon megszeppentem, hogy most már mi lesz! No, de a legényem az még nálamnál is jobban megijedt, attól félt, hogy az a por, a mint dagasztja a vegyületet, még majd szétveti a kemenczét . . . De azután nagyon elrösteltem magamat, mert hiszen Gassy úr mondta, hogy ennek így kell lenni és abban meg hinni és bízni kell . . . azért hát csak kevertem, kevertem és a mikor aztán kész lett a harang, bizony kérem, olyan hangot adott az, a melyet még soha életemben nem hallottam. Majdhogy sírva nem fakadtam, a mikor először megszólalt . . .»

A lélekbuvár elhallgatta az öreg üvegghutás szavait, aztán jóakaratóan szólt hozzá : «Na, de most már remélem, Khauros mester, megint helyre állott irántam való bizalma, melyet úgy látom, az a porocska kissé megrendített . . .!»

Az öreg elszégyelte magát és mentegetődni kezdett : «Lehet, hogy nem tettem okosan, hogy ezt így mind elmondtam, de ha Gassy úr reám néz, én bizony akkor nem tudok titkolódzni és a mit csak tudok, azt mind hamar elmondom, úgy, mintha vallatnának, pedig Gassy úr ritkán kérdez! . .

A lélekbuvár nem igen figyelt már az öreg fecsegésére, hanem a harangokat nézte, aztán odaszólt az üvegghutásnak : «Adja ide a mérőrudat!» Az öreg nagy sürgéssel szolgálta ki parancsoló urát és jól esett neki, hogy foglalatoshadhatik körülötte. Gassy ezalatt figyelmesen nézegette a harangjáték szerkezetét és megmérte a mérőrúddal a harangjáték

közepén elhelyezett fémtartót és nagyon meg volt elégedve az elért eredménnyel, meg is dicsérte az üveghutást és aztán a mérőrudat visszaadta neki. Khauros erre bizalommal nézett a nagy tudósra és tudakolni kezdte: Hogy fog ez a sok harang megszólalni? Ki fog játszani ezen?» Gassy megveregette az öreg vállát és bizalmasan szólt hozzá: «Jól van, öreg, hát ezt a titkot is megmondom magának, ezen a harangjátékon egy gépszerkezet fog játszani, a melyet én készítettem és a melyet majd bekapcsolok a harangok közé!»

— Ne haragudjék, jó uram, — szólt Khauros, — nagyon szeretném ezt hallani!» Gassy bizalmas hangja ekkor megváltozott és az öreg felé fordult: «Na majd alkalom adtán talán meghallhatja. De most itt van az utalvány a maga számára munkájáért — és Isten vele!...

Az üveghutás átvette az utalványt, nagyon szépen megköszönte, aztán mély meghajlások és önmagának többrendbeli ajánlása után eltávozott.

Mikor a lélekbuvár magára maradt, azonnal munkához látott, hogy a harangjátékot a gépszerkezettel felszerelje. Egy kis szekrényhez ment, mely a falba volt beillesztve és onnét gépszerkezetet vett elő, melyet hosszú és nehéz munkával ő konstruált meg erre a célra. A gépszerkezetet elhelyezte a harangjáték tartójába és azt összekötötte egy villamos tasterrel. Megnyomta a villamos gombot, mire a harangjáték egy kedves melódiát kezdett játszani. Önelégülten mosolygott: «Ez rendben van!» Aztán elhallgattatta a zenét és halkán megszólalt: «Theia!»

Csend volt, nem jött felelet, erre Gassy újra hívta :
«Theia!»

Most a leány lassan kibontakozott a bokrok közül és előre jött, olyan volt, mint egy megelevenedett Gainsborough festmény. Orgonailat áradt szét a teremben és az egész környezetnek szinte mesebeli hangulata lett. Theia puha hangon kérdezte :
«Hívtál?»...

Gassy eléje ment és gyengéden szólt hozzá :
«Esteledik... már hűvös a levegő... Eleget voltál künn az erkélyen!»...

Theia szelíd ellenvetéssel felelte : «De olyan jó kinn ülni az erkélyen, az éltető napfényben»... Gassy hangja parancsolóbb lett, mikor rászólt : «De most jobb idebenn». A leány érezte a parancsoló erőt és ráintett : «Igazad van, most már jobb idebenn a virágaim között!» Azzal lassan leült egy nagy nyíló orgonabokor alá, a hol egy pár finomfonású nád karosszék állott. Elnézegette a fölötte lévő és föléje hajló virágokat és úgy kérdezte meg Gassyt : «Mondd... úgy-e nem tévedek, ha azt mondom, hogy a virágnak van lelke! Gassy jóleső érzéssel hallgatta ezt a megjegyzést, odament ő is a kis viráglugasba és helybenhagyólag mondta a leány szavaira : «Minden virágnak van lelke... Látod kis Theiam, te itt vagy most a virágaid közepette... és nemcsak te tudod, hogy itt vagy, hanem ők is, a te virágaid is tudják, sejtik, érzik, hogy te itt élsz velük»...

Theia meglepetve nézett Gassyra : «Hogyan, ők is tudják? De hát honnét tudják?»

És a lélekbuvár magyarázta tovább: «Tudják abból, hogy te szereted őket és elhiheted nekem, hogy ők is szeretnek tégedet».

Theia csodálkozva kiáltott fel: «Ők is szeretnek!»

Gassy pedig folytatta: «Igen, igen, a mikor bejössz, a virágok ezt megérik és megörülnek neked és feléd küldik legédesebb illatukat»...

Theia örömeiben tapsolni kezdett kis kezével: «Igen, igen... és nemde, a virág illatában van az ő lelke»...

— Az illatában is, — felelt a lélekbuvár...

— De benne van egész lényében... A mikor te jössz, akkor ők már suttognak, a mikor elmegy mellettük, hajlonganak, a mikor elhaladtál, utánad néznek... ha magukra maradnak, rólad suttognak, téged keresnek, várnak... Az ő kicsiny életüket egy vágy járja át, egyetlenegy, hozzád akarnak simulni, mindenik hozzád akar simulni!...

A lélekbuvár itt elhallgatott, nagy csönd volt a teremben. Theia sejtelmes szemekkel nézett Gassyra és halk hangon kérdezte: «A virágok?»

Gassy úgy tett, mintha nem hallotta volna ezt és tovább folytatta beszédét a virágokról: «Mindenkinek van lelke! Az egyszerű kis mezei virágnak éppen úgy, mint a pompázó rózsának. Az útszéli bogáncsnak csakúgy, mint a büszke pálmának... az egyikben benne él a mezők szerény világa, a másikon a délszaki tájak csodás élete. Mert az is él, a mit mi élettelennek látunk, a rejtelmes élet ott van mindenütt!» Gassy elhallgatott és mélyen elgondolkodva nézett maga elé. A mélyhangú óra

ekkor hetet ütött. Felnyílt a terem ajtaja és kilépett rajta az inas, a ki egy nagy ezüstművű kosarat hozott, mely tele volt gyümölcsessel, asztalkát állított Theia és Gassy elé, tányérkákat tett eléjük és csontfaragású késeket, a gyümölcsöket feltálalta, aztán szó nélkül meghajolt és távozott. Ezalatt a lélekbuvár Theia tányérára narancs, ananász és alma szeleteket rakott. A leány finom ujjával nyult a gyümölcs után, megízlelte, aztán rajongva mondta: «Milyen finom az illata és mily pompás az íze...!»

És a lélekbuvár magyarázta neki: «Látod! A fa virágának illatát beleviszi gyümölcsébe és lelkének minden jóságát, finomságát beleszüri a gyümölcs nedvébe...»

Theia tudakolta: «A fa lelke, a gyümölcs lelke, nemde?» «Úgy van, — felelt Gassy. — A gyümölcs lelke!» — nem szólt többet, de homloka elborult és kis szünet után sóhajszzerűen mondta: «Szegény öreg mesterem...»

Theia elérte a felfakadó sóhajt és gyöngéden kérdezte: «Bánt egy emlék!»

De Gassy energikus, szigorú hangon felelt: «Nem bánt!» Aztán mintha megenyhült volna, lágyabb hangon folytatta: «Jólesik nekem ez a megemlékezés!»

Theia felhasználta e pillanatnyi ellágyulást és nagy érdeklődéssel kezdett fürkészni e titokzatos ember életében. «Mondd, ki volt ő?»

És a lélekbuvár lassan feltárta emlékeit előtte: «Képzeld el magadnak egy bájos, jóságos, rendkívül okos öreg urat, a kivel én különös körülmények között ismerkedtem meg...»

Theia egészen boldog volt és meg is mondta ezt :
«Nem hiszed, hogy mily boldog vagyok, hogy el-
mondod ezt!»

Gassy pedig szépen folytatta elkezdett történetét :
«Egyszer régen, egy szép őszi napon kísértáltam a
hegyek közé. Az út egy kanyarulatánál hirtelen
csodaszép látvány tárult elém. Egy kert volt, egy
gyönyörű nagy kert . . . Hatalmas gyümölcsfák, gyü-
möcslugasok, késői virágok pompáztak benne . . .
Az egész úgy ragyogott az őszi nap arányában,
mintha valami varázslatos kert lett volna . . . és én
arra menve, megálltam és néztem azt a csoda-
bájos képet . . . és a lelkem nem tudott betelni a
nézésével . . .!»

«Tündérkert volt az!» — kiáltott fel Theia.

«Oly csodaszép volt, hogy úgy álltam ott, mint
valami varázslat alatt. Rákönyököltem a kert
sövényére és elmerültem a tündérkert nézésébe . . .
Nagy arany renette almák hajoltak a szőlőlugasok
fölé, az őszi baraczkok pirosas gyümölcse élénken
csillogott ki a lomb zöldje közül . . . A szőlőlugasokat
mint drága csipke szegélyezte a nehéz fűt . . .
Büszkén hordták a nemes calvifák nagy, aranyból
való pompás gyümölcseiket és mindebbe bele-
szűrődött a vaniliák apró, kékes virágjának édeskés
illata . . .»

«Ez volt a kert hangulata», — szólt közbe Theia.
És Gassy így mesélte : «Különös volt a csend . . .
ezer apró méhike zümmögése érezte a hangulat
varázsát».

És Theia elragadtatva mondta : «Ezt mind látom

és... hallom»... «És ekkor — szólt Gassy — egyszerre csak emberi hangot hallottam. A kert sűrűjéből előtűnt az öreg, a ki sorra járta fáit, lugasait, virágait... és mindegyikhez volt egy-egy szava. Különös jelenet... egy ember, a ki a kertjével beszélget. Odament az almafához és így szólt hozzá: «Jól van édes szolgám, gyönyörűen munkálkodol...!» Aztán elment a barackfához: «Büszke lehetsz idei termésedre... haladtál!» — Megsimogatta a szőlővenyigét: «Bogyódba szürted a nap tüzét!» Aztán lehajolt a virágokhoz: «Jó mézet adjatok a kis méhikéknek!» — És különös, mintha a fák, a virágok megértették volna az ő szavát!» —

Theia azt mondta erre: «Megértették — mert ő nagyon szerette őket...»

És Gassy igazat adott a leánynak: «Nagyon, de nagyon szerette őket! — És képzeld, egyszerre csak hozzám fordult az öreg, hozzám, a ki még mindig ott áltam, bámulva, a kert sövényénél: «Jer be!» — szólt hozzám! — «Jer csak be ide, az én birodalmamba. Én jól tudom azt, — te meg fogsz engem érteni!» Beléptem a titokzatos kertbe és az öreg magyarázott, oktatott engem és én figyelmes hallgatója, feltétlen bámulója és végül pedig hűséges tanítványa lettem...!»

Theia, megértve a dolgokat, szólt: «Ő volt a mester...!» Gassy pedig helybenhagyta azt, a mit Theia mondott: «Igen, ő volt a mester, ő tanított meg arra, hogy a fának lelke van, hogy a virágnak lelke van és hogy a gyümölcsnek is lelke van, épp úgy, mint mindennek, a mi nekünk eleven és a mi

nekünk holt! És én felismertem tanításának igazságát és megtartva tanácsait, tovább haladok utain, mert kifejlődött bennem az, a mi a megismerés alapja: a nagy akarat!»

Theia megfogta a lélekbuvár kezét és csak annyit mondott: «A nagy szeretet!» Gassy visszahúzta kezét és szigorú hangon szólt Theiára: «Rosszúl hallottad, Theia, ezért újra mondom: a nagy akarat!» Theia mosolyogva fordította feléje fejét és csillogó szemekkel nézett a lélekbuvárra, a míg ennyit mondott: «Én mást hallottam ki belőle!» Ezzel hátra hajolt karosszékeében és a fölötte himbálódzó virágot lehajtotta arczáig és abba temette képét.

Csend volt. Gassy elgondolkodott a történeteken, majd hirtelen felállt és tépelődve hátra ment a kert virágai közé. Pár pillanatig járkált ott elmerengve, mikor az inas felzavarta gondolataiból, mert belépett és éles hangon jelentette: Matheu doktor!» Gassy eléje sietett és szívélyesen üdvözölte vendégét. Örömét fejezte ki, hogy eljött és odavezette Theiához; az mosolyogva köszöntötte az orvost és tréfálkozva kérdezte tőle: «Megismer-e, doktorkám? Tudja-e, ki vagyok!»

Mathieu ragyogó szemekkel nézte a leányt és csodálkozva szólt: «Ez szinte lehetetlen. Ez mesébe való! Úgy örülök!» Majd odafordult a lélekbuvárhoz és melegen megrázta kezét: «Őszinte szívvel gratulálok...!»

Az mosolyogva kérdezte: «Megvan-e elégedve velem?»

Az orvos áradozni kezdett: «Óh, szavakat sem

találok, a mivel ámulatomat kifejezhessem!» De a lélekbuvár leintette, megjegyezve: «Na, na, csak semmi póz, doktorkám, még kérnem kell, hogy legyen türelemmel, hiszen még csak a fele úton vagyok!» Mathieu csak csodálkozott és egyre azt hajtogatta, hogy nem győzi eléggé nézni a leányt és azt a nagy változást, a melyen átment. Theia nevetve szólt rá: «Pedig jól nézzen meg, doktorkám, hogy aztán elmondhassa édesanyámnak, hogy mit látott...» Theia ekkor elkomorult és mélyen felsóhajtott, jó anyja jutott eszébe, arra gondolt. Mathieu szólalt meg újra: «Azon gondolkodom, hogy majd hogy adjam elő neki a mit láttam, képes leszek-e szavakat találni erre. Attól félek, hogy el sem hiszi, mikor majd tehetetlen szavakkal elmondom, hogy milyen bámulatos változás ment végbe rövid négy hét alatt magán. Higyje el, hogy ez emberfölötti... ez egy csoda, a mi itt történt!»

Gassy nevetni kezdett: «Látja, édes doktorkám, én így képzeltem el ezt a jelenetet és mert tudom, hogy mily nehéz feladat vár önre Bertandnéval szemben, gondoskodtam azon, hogy segítsek a maga dolgán!» Ezzel egy kis asztalhoz lépett, a melyen egy dobozka állott, a dobozból elővett egy fényképet és átadta azt az orvosnak: «Nézze, ez Theiának legújabb fényképe, tegnap készítettem...»

Mathieu hosszasán elnézte a képet és szinte önmagának mondta e szavakat: «Művészi kép... a szeme csodás... fényképész ilyet nem tud csinálni...!» Ezalatt Gassy Theiát visszavezette előbbi helyére, melléje ült és szemközt velük helyet foglalt

Mathieu doktor. Pár pillanatnyi szünet volt, majd az orvos megszólította a leányt: «Nem is kérдем, hogy jól érzi-e itt magát, mert ez olyan csodaszép hely, mintha a paradicsom egy töredékrésze lenne . . . !»

Theia közbevágott az orvos szavainak és azt kérdezte tőle, hogy miért nem jött előbb és miért nem kereste fel már azelőtt is őt!

Mathieu mentegetődni kezdett: «Óh kérem, én minden héten kétszer-háromszor is jelentkeztem, de Gassy úr mindig arra kért, hogy legyek türellemmel!»

«Úgy, — felelt Theia, — ezt nem tudtam. De most már kedves doktorkám, mondja meg nekem, hogy mit csinál az édesanyám, gondol-e néha rám . . . !»

Az orvos szemrehányólag nézett a leányra: «Ugyan, hogy mondhatja azt, hogy «néha!» Hisz bármikor keresem föl, csak önről beszél nekem, és a mikor meg magára marad, higgye el, csak önre gondol. De azt hiszem, ezt ön is épp oly jól tudja, mint én, aztán meg úgy-e, ez természetes is . . . »

Theia kissé elszégyelte magát és érezte, hogy milyen igazak Mathieu szavai, azért csak azt kérdezte: «De úgy-e doktor úr, édesanyám jól érzi magát?»

És a doktor válaszolt: «Úgy jól érezné magát, de egy baja, egy nagy bánata van és ez az, hogy nem láthatja az ő egyetlen gyermekét. Fáj neki az, hogy leánya távol van tőle és gyakran felsóhajt: «Istenem, ha a leánnyal lehetnék!»

Gassy eddig hallgatott, de most félbeszakította

a társalgást és rászólt Mathieure: «Kedves doktor-kám, csak semmi érzélgés, — semmi lyra...!» Mondja meg Bertandné asszonynak, hogy mindennek eljön a maga ideje és én remélem, hogy az az idő nemsokára itt lesz!...»

Theia örömmel kiáltott fel: «Nemsokára». — És egész arczán a boldogság ült. Gassy megsimogatta és biztatólag mondta neki: «Úgy van Theia, nemsokára... És majd lesz gondom arra is, hogy Bertandné és Mathieu doktor akkor itt legyenek... De most, kedves Theia, elég volt a beszédből.»

Theia erre lesütötte szemét és engedelmes hangon válaszolt: «Igen, már megyek!» De mielőtt elment volna, egy csomó fehérorgona virágot tépett le és ezeket átadta Mathieu doktornak, azon kérelemmel, hogy vigye el azokat édesanyjának és ne szóljon hozzá semmit... Mathieu átvette a virágot és meghatottan válaszolt: «Jó, majd úgy adom át őket, hogy nem szólok hozzá semmit!» Kezet csókolt Theiának, a ki még egyszer visszaszólt hozzá: «A viszontlátásra!» Aztán a virágok között eltűnt.

Mathieu doktor hosszasan nézett Theia után és azon a nagy átalakuláson bámult, a melyen a leány átment. Gassy élvezte vendége álmélkodását, majd hozzá lépett és vállára tette kezét: «Ön meg van lepve, a mint látom!»

Az orvos gépiesen mondta: «Uram, ez szinte hihetetlen...!»

A lélekbuvár fölényesen nézett végig a fiziológuson és mint a győztes hadvezér a legyőzött ellenfélhez,

úgy szólt az orvoshoz: «Úgy-e különös gyógyszer az akarat!»...

Az orvos mentegetődni kezdett: «Bevallom, az eredményt azt látom, de a módját azt nem tudom, nem értem!»

Mire a lélekbuvár magyarázni kezdte: «Nézze, uram; ez a leány idegen, néki káros befolyás hatása alatt állott és ezt a gonosz akaratot valakinek le kellett győzni. Vagy neki, vagy valaki másnak. Ez a gonosz akarat hatalmába kerítette őt, tehát erősebb, mint az ő akarata és ezért kellett az én akaratomnak itt közbelépni... Ez csak világos?» Mathieu olyan mozdulatot tett, mintha azt akarná mondani, hogy nem látja a dolgot. A lélekbuvár elértette a mozdulat jelentőségét és tovább magyarázta nézetét: «Értem, ön azt akarja mondani, hogy az eredményt azt látja, de az akaratot nem! Ezt meg én értem, mert ön csak abban hisz, a mit lát; persze, ha valami gép vagy készülék segítségével az akaratot láthatóvá tudnám tenni, mint egy a térben megjelenő testet, akkor, de csak is akkor hinne benne ön, mert látná! Ezt végtelenül sajnálom, ezt nem tudom megcsinálni. Én bevallom, én csak eredményeket tudok felmutatni, de magát az eszközt, melylyel azt elértem, azt nem tudom érzékelhetővé tenni. Van egy barátom, egy Rádza, a kinek az akarata egy egészen különös irányban fejlődött ki és ő közvetlenül bárkire megdöbbentő hatásokat tud gyakorolni... szuggesztió révén. Ő eljön most hozzám, mert szükségem van rá és hívtam...» Mathieu érdeklődve hallgatta az utóbbi szavakat és

csodálkozva kérdezte a lélekbuvártól, hogy neki ilyen ismerősei vannak és egyben kérte, hogy ha lehet, ismertesse meg őt a Rádzsával).

Ebben a pillanatban az egyik kereveten, a melynek olyan színe volt, mint a burnuszának, egy hirtelen mozdulattal megjelent a Rádzsa alakja, mintha valami varázslat folytán tűnt volna elő. Eddig a kereveten végignyulva aludt, teljes mozdulatlan-sággal, úgy hogy fel sem tűnhetett, de most nyugodtan felült, de megjelenése mégis meglepő és szinte varázslatszerű volt. Egész teste burnuszba volt burkolva, arcza sápadt és sárgásbarna színű volt, melyet gyér fekete szakáll körített. Két nagy fekete szeme, mint két fekete gyémánt, úgy volt beágyazva arczába. A mint felült, azonnal odaszólt Mathieu doktor-nak, egyszerű, keresetlen szavakkal: «Meg akar ismerni? Jó! Itt vagyok!»

Gassy, a kit szintén meglepett a Rádzsa ilyszzerű váratlan megjelenése, örömmel sietett barátjához és megölelte őt. «Jó Dselal Addin, hát eljöttél és ily váratlan, különös módon!»

A Rádzsa megölelte barátját, aztán mentegedtődzve mondta: «Bocsásd meg e tréfát, Gassy, az éjjel érkeztem és mert a te hajlékod az én hajlékom, azért nem akartalak zavarni, nesztelenül feljöttem ide, hogy kipihenjem az út fáradalmait, hogy aztán teljes erejében láthasd viszont a te hű szolgádat.» Gassy boldog volt és sokáig tartotta kezében a Rádzsa szikár kezét, mialatt egyre hálálkodott: «Jó öreg czimborám, Dselal Addin, csakhogy te itt vagy!»

Majd oda fordult az orvoshoz : «Nos, lássa doktor, ő az én hű emberem!»

A Rádzsa megkérdezte, hogy ki az idegen, mire a lélekbuvár tréfásan jegyezte meg : «Ez Mathieu doktor, egy orvos, a ki nem hisz bennünk!»

A Rádzsa elértette a czélzást, mert így felelt : «Tudom, s azért jött, hogy higgyen! És én üdvözlöm barátom barátját... És bizom abban, hogy a ki most még más utakon jár, az még majd rátér az igazi ösvényre!

Matieu meghajolt a rejtélyes ember előtt, de szólni nem tudott. Gassy leültette különös barátját és erre mind a hárman leültek. Középen ült a Rádzsa és egyik oldalon a lélekbuvár, a másikon az orvos.

Gassy oly örömben volt, a milyennek Matieu még sohasem látta, ezt a zárkózott kedélyű embert, a ki ezalatt egyre a Rádzsához beszélt : «Így hát te azonnal útra keltél, mihelyt megkaptad sürgönyömet?»

És a Rádzsa nyugodtan válaszolt rá : «A kinek barátja vagyok, az bizhatik bennem!» Mathieu doktor, a ki eddig egy szót sem szólt, erőt vett magán és megszólította a rejtélyes embert : «Bocsásson meg, ha egy kérdést intézek önhöz és ne vegye ezt kíváncsiságnak ; de igazán érdekel a dolog, hiszen azért kérdezem, mondja meg : honnan jött ön ide?»

A Rádzsa póz nélkül válaszolt : «Az őserdőkről!»

Az orvos elcsodálkozott a válaszon, de a lélekbuvár megmagyarázta neki : «Dselal Addin, a Walhája-hegység erdejében él, a mely a Gangesz-

forrástól északnyugatra van ... Ott él ő, az őserdőben, ott van az ő pagodája ... A szent pálmák pagodája!» Az orvost ezek a szavak még jobban meglepték és azért hirtelen nem is tudta, hogy mit kérdezzen, de azért csak megkérdezte: «És uram, ön mindig ott lakik?» A Rádzsa igenlőleg intett erre. Mathieu doktor most bátorságra kapott és új kérdéssel állott elő: «De vannak társai ott, nemde?»

A Rádzsa most tagadólag intett. Mathieu most ezt kérdezte: «Akkor hát egyedül él ott?»

A Rádzsa most megszólalt: «Nem élek egyedül!» — «Ah, értem, — felelt az orvos, — felkeresik önt a környék lakói!» — «Úgy van» — szólt a Rádzsa.

«De úgy-e — kérdezősködött tovább Mathieu doktor, — nemcsak a benszülöttek keresik fel önt, hanem az angolok is ...?»

A Rádzsa erre a kérdésre is megfelelt: «Pagodám tájékát ember nem keresi fel ... A ki a sürgönyt hozta, az volt az első ember, a kit nyolcz év óta láttam!» Mathieu zavarba jött, úgy érezte magát, mint a ki elveszti lába alól a talajt, szinte hebegve kérdezte: «Hát kérem, akkor kik keresik fel volta-képpen önt?» A csodálkozó orvosnak a Rádzsa erre csak ennyit mondott: «Az őserdő lakói — az állatok!»

Mathieu doktor közel volt hozzá, hogy elájuljon, mert azt hitte, valami bűbájoskodás folyik vele, de aztán összeszedve magát, megmondta véleményét: «Szép, szép kérem, de bocsánat, ez kissé meszeszerűen hangzik!»

A Rádzsa ajka körül egy jóságos, elnéző mosoly vonult el és jóakarólag szólt az ámuló orvoshoz:

«Jó, jó, idegen, hát ha mese kell, akkor hadd meséljek önnek! Az ősvadon sűrűjében, pagodám körül, fal-kában él a farkas, párjával ott tenyészik a tigris és mohos kövek tövében lappang a kigyó! Áttonja az utast a szivós inda és csalogatja a süppedő hinár, beléje kapaszkodik a mérges tüske, — s a ki először e rejtelmes világba lép, hogy benne éljen, arra ráront az egész ősvadon; mindnyájan a mi ellenségeink, le kell őket győznünk, meg kell velük küzdenünk és meg kell velük barátkoznunk, hogy uralkodhassunk fölöttük. És ez így van! — Amerre csak járunk, az élet mindenütt ősvadon, emberi formában rohan ránk a sok-sok állati indulat és meg kell küzdenünk a gonosz akarat ezerféle megnyilvánulásával... és az én akaratom ott nőtt, ott fejlődött az ősvadon pusztító élete közepett. Oly nagy lett az ereje, hogy szolgálják ma már az állatok és engedelmeskednek neki a növények is!»

Mathieu doktor eddig türelmesen hallgatott, de az utóbbi szónál közbevágott: «Hát kérem, bocsásson meg, azt tudom, hogy az állat engedelmeskedik az erősakaratú ember akaratának és ezt látjuk is az utcán, meg a czirkuszokban, de engedelmet kérek, hogy a növény... ez, ez lehetetlen!»

A Rádzsa szeliden felelt: «Jó, hogy a növény engedelmeskedik, ezt nem hiszi. Jól van! Mindjárt hinni fog, mert én akarom!» Ezzel a Rádzsa felkelt helyéről és a másik sarokban lévő gyümölcsös kosárhoz ment. Kivett ebből egy datolyát és a gyümölcsből kihámozta a magot. A gyümölcsöt ott hagyta a tányéron, csak a datolyamagot hozta el

magával. Azzal leült a földre, két bámulója közé. Először is Mathieu doktorhoz fordult, felmutatta előtte a datolyamagot: «Úgy-e, ez egy szent datolyának a magja?... Lássa, ebből a magból én az ön szeme előtt egy pálmát fogok teremteni, mert úgy akarom!» Szeme élesen nézett, úgy hogy az orvos szinte félt tőle. Ekkor a Rádza elővett egy fehérselyem kendőt, a mely különös jegyekkel volt kihimezve, valami varázslatos kendő volt az, a magot belecsavarta a kendőbe, aztán letette maga elé a földre. Hosszasan és merőn nézett a kendőre. Két kezét föléje tartotta és lassan szavakat mondott, a melyekből nem lehetett érteni semmit. Az orvos egyszerre csak azt látta, hogy a kendő lassan emelkedni kezd, mintha nőne valami alatta és az emelné azt fölfelé. Mikor úgy hatvan centiméter magasra felemelkedett, a Rádza elvette a kendőt és ime ott egy kis pálmafa állott, a melyen érett datolyagyümölcsök voltak. Ekkor Dselal Addin leszakított egy érett datolyát a kis fáról és azt átadta az orvosnak, hogy izlelje meg. Az szinte gépiesen engedelmeskedett és ámulva mondta: «Tényleg ez egy érett datolya!» Az orvos megizlelte a datolyát és a magot visszasadta a Rádzsának. Mire az letakarta a pálmát újra kendőjével és ime a pálmafácska eltűnt és a földön nem maradt más, mint egy csupasz datolya mag. A Rádza felkelt és visszaült helyére és szigorúan kérdezte az orvost: «Nos, most látta?»

Mathieu nem tudta mit válaszoljon, de Gassy mosolyogva szólt hozzá: «Lássa kedves barátom, ez az akarat ereje!»

A Rádza pedig jóindulatulag fejtegette neki: «Így keletkezik és így tűnik el minden, az akarat erejének hatása alatt . . . És így szolgálják a gyengébb erők a nagyobb akaratot! És ez annyira fejlődhetik, hogy az akarat láthatatlanná tudja tenni hüvelyét, s testet, az előtt, a kit erős hatással legyűrt!» Mathieu olyan zavarban volt, hogy nem tudta mit tegyen.

Felállt helyéről, majd hirtelen búcsúzni kezdett: «Köszönöm szépen ezt a tanulságos leczkét, de ha megengedik, én most távozom . . .!» Már az ajtónál volt, mikor rászólt a lélekbuvár, hogy Bertandné virágait ott ne felejtse. Az orvos visszajött értük és megköszönte a figyelmeztetést és bevallotta: «Bizony majdnem itt felejtettem őket, a mi a történetek és látottak után, nem is volna csoda!»

Ezzel elbúcsúzott, Gassy elkísérte az ajtóig és ott azt mondta a távozonak, hogy reméli, hogy nemsokára viszontlátjuk egymást és majd értesíteni fogja, hogy mikor jöjjön. Mathieu hálasan rázta meg a lélekbuvár kezét és csak annyit mondott még: «Mindig rendelkezésére állok!» Ezzel eltávozott.

Ekkor magukra maradtak a lélekbuvár és különös vendége, a Rádza. Egyikük sem szólt egy szót sem, csak hosszasan nézték egymást, de az ő nézésük, az ő tekintetük mélyrehatóbb volt, mint más földi lényé és ezért ezen rövid idő alatt többet láttak meg, többet tudtak meg egymásról, mintha mindazt szavakkal fejezték volna ki.

Először a Rádza szólalt meg: «Ezekután pedig mondd meg nekem őszintén, miért hívtál?»

Gassy föl s alá járt egy darabig, míg aztán megállt a Rádza előtt és mélyen a szemébe nézett: «Nézd, öreg barátom. A segítségedre van szükségem. Ezelőtt néhány héttel idehoztak egy gyönyörű szép leányt, a ki káros, gonosz erő hatalmában van. Ezt a leányt én meg akarom menteni, de be kell vallanom, ezzel a gonosz befolyással nem tudok egymagam megküzdeni. Kérlek ezért, légy segítségemre».

«Mit tegyek?» — kérdezte a Rádza.

A lélekbuvár pedig így folytatta: «A leányt én már felszabadítottam az idegen akarat lenyűgöző hatása alól, de ő még mindig fél attól, hogy a holt férfi lelke eljön érte! Most már én arra kérlek téged, légy oly jó és indulj el a nagy útra, lelkeddel keresd meg azt a gonosz lelket és hozd el ide; a leány szemmeláttára aczélburába zárjuk és akkor elpusztítjuk... A leány szabad lesz... és akkor a leány az enyém lesz...!»

A Rádza megijedt e szavakra: «Gassy, hogy értsem azt, hogy tiéd lesz a leány!» A lélekbuvár magyarázni kezdte: «Természetesen csak úgy, hogy ő az én akaratom hatása alatt él majd és e jötevé akarat élteti őt!» A lélekbuvár szavai nem tetszettek a Rádzsának és ezért jóakarattal figyelmeztette barátját: «Vigyázz, Gassy, vigyázz! Szavadban én érzéseket hallok fölszabadulni, a mi erőnk pedig éppen abban van, hogy mi nem érzünk, — mi csak akarunk! A míg az akarat tiszta és érzéketlen, addig erősek vagyunk, de ha érzés kerül belé, akkor önerőnk ellenünk fordul és elpusztít bennünket!

Azért újra csak azt mondom, vigyázz, Gassy! Nagyon vigyázz!»

De ez megnyugtatólag felelt a Rádzsának: «Te rémeket látsz, barátom!» Erre a Rádzsa is megnyugodott és nyugodtabban jegyezte meg: «Te tudod legjobban, hogy mit teszel!

Gassy ekkor már nem hallgatott rá, hanem hátra ment és a virágok között eltűnt, csak hangja hallatszott, a mint Theiát hívta; kis idő múlva visszatért és egy pillanattal később a virágok közül kibontakozott Theia és mosolyogva szólította meg Gassyt: «Hivtál, uram?»

A lélekbuvár intett neki, hogy lépjen közelebb: «Nézd, Theia, ez itt az én legjobb barátom, Dselal Addin!»

A Rádzsa szívélyesen szólt Theiához: «Lásd bennem igaz barátodat, Theia!» A leány erre feléje nyujtotta kezét, melyet a Rádzsa először ajkaihoz érintett, aztán szívéhez szorított, majd homlokához emelt. Theiát zavarba hozta ez az ünnepélyes és csak keleten dívó köszönési forma és mélyen elpirult. A lélekbuvár intett és erre leültek, mire Gassy magyarázni kezdte Theriának: «Tudod, ő az, a kiről én neked beszéltem, — a kit vártam, — ő a mi segítőtársunk».

Theia érdeklődve hallgatta a lélekbuvár szavait, aztán pedig megkérdezte: «És olyan messziről jött el ide...!»

A Rádzsa meghajolt a hozzá intézett kérdésre és így szólt: «Az igazi barát mindég készen áll, nem akkor, a midőn boldog nyugalom honol a ház-

ban, nem akkor jelenik meg, hanem akkor, a midőn közeledik a fenyegető veszély...» E szavaknak volt egy kis éle is, Gassy elértette, azért fordult barátjához e szavakkal: «Ejnye, jó Dselal Addin, csak nem hiszed, hogy bennünket, valami legyőzhetetlen veszély fenyegetne?»

A Rádzsa azonban nem lett engedékenyebb, mert hosszan nézve a leányt, szigorúan kérdezte a lélek-buvárt: «Gondolkozz csak, Gassy és akkor megtudod, hogy én most mit hiszek, hogy én most mire gondolok!» A lélekbuvár nevetni kezdett: «Eh! Dehogy... csak azt látom, hogy már nem ismersz! Hidd el, hű barátom, oktanul aggódol!»

Theiát idegesítette ez a beszélgetés és kérte őket, hogy úgy társalogjanak, hogy ő is megérthesse, hogy miről csevegnek.

Gassy arca szigorú kifejezést öltött és mélyen nézve a leányra, így szólt hozzá: «Dselal Addin tudja, hogy mi az ő feladata, ő elmegy a nagy útra és fölkeresi az üvegházikót és ha útjában találja a téged gyötrő gonosz lelket, elhozza őt ide és mi a szemed láttára elpusztítjuk őt.» Theia örömmel hallgatta ezt és lelkendezve kérdezte: «Mikor indul a nagy útra?»

Gassy pedig jelentőségteljes hangon felelte: «Még ma éjjel!» A Rádzsa mély hangon, mintha valami harang kondult volna meg, nyomatékos hangon ismételte meg Gassy parancsát: «Még ma éjjel!»

Ezzel odalépett a leányhoz, megfogta annak mind a két kezét és szigorúan rászólt: «Nézz a szemembe, Theia!» A leány elsápadt félelmében és

nem mert a fakir szemébe nézni, hanem tekintetével kereste Gassy tekintetét. A Rádzsa erre még fenyegetőbb hangon parancsolt rá: «Nézz a szemembe Theia!» Theia lesütötte szemét és alig hallható hangon rebegte: «Félek!» A Rádzsa erre rákiáltott: «Titkod van, melyet rejtegetsz előlem?» Theia megijedt: «Nem, nem — nincs titkom!» De a Rádzsa nem tágított: «Hiába tagadod, érzem kezedenk halk rezgését, érzem vérednek forró lüktetését... Mámoros érzelmek fejlődtek benned... Te vágyó-dol valaki után!»

Theia sírni kezdett: «Ne kínozz!»

De a Rádzsa könyörtelenül folytatta: «Lelkedben most fakadt a nagy érzés először és perzselő tűzével lángra akar gyújtani egy gyémántkemény lelket!» Theia vergődött: «Óh nem, nem, én nem akarok semmit!» A Rádzsa pedig ráolvasta: «Hatalmasabb benned a lobogó szenvedély, mint a te akaratom! Azt mondod, nem tudsz róla! Elég, ha én tudok róla! Theia, te veszélybe döntöd a te nagy jóltevődöt!»

Theia erre felsikoltott: «Óh, ne mondd ezt!»

— De mondom! — szólt a Rádzsa és intek, hogy ne engedjete a nagy érzés észbontó hatalmának!» A leány kétségbeesetten vergődött és ki akarta kezét szabadítani a Rádzsa kemény kezéből. A lélekbuvár, a ki eddig nagy erővel uralkodott magán, bár fájt neki, hogy Theia így vergődik, most rászólt a Rádzsára: «Elég volt, Rádzsa... ne gyötörd a leányt!»

A Rádzsa erre szó nélkül elbocsátotta Theia

kezét és a lélekbuvárhoz fordult: «Mindent tudok, Gassy és azért azt mondom neked, hogy ne kívánd, hogy ma keljek a nagy útra!»

A lélekbuvár haragosan szólt rá: «Miért? Nem vagy elég erős?» De a Rádzsa visszavágott: «Nem én... te nem vagy elég erős!»

Gassy bosszús lett: «Kétkeddel bennem, Dselal Addin?» De a Rádzsa hajthatatlan maradt: «Én látom, a mit látok és tudom, a mit tudok!»

Gassy lábával toppantott idegességében: «Mondottam, Rádzsa, hogy ma éjjel útrakelsz!»

Erre Dselal Addin csak ennyit mondott: «Nagy a te akaratod!? Gassy szigorú hangon felelt erre: «Rendületlen!»

— De nem bántja-e semmiféle érzés? — kérdezte a Rádzsa.

— Nem — semmiféle, — hangzott a felelet. A Rádzsa elgondolkozott egy kissé, aztán ezt mondta: «Akkor legyen meg a te akaratod... A kellő időben itt leszek, hogy útra keljek!» Ezzel a virágok felé fordult és nagy hirtelen eltűnt.

Gassy és Theia is meg voltak illetődve, a Rádzsa viselkedése mindkettőjükre hatással volt egy kissé, Gassy vasfegyelemmel uralkodott magán. Theia szomorúan állt ott egy darabig, majd leült, kezébe takarta arcát.

Csend volt egy darabig, majd Theia felsóhajtott: «A te barátod nem szeret engem!»

Gassy odalépett hozzá és vigasztalta: «Ő senkit sem szeret!»

Theia tovább szötte a beszélgetést : «Ő nem szeret senkit és te ...?»

Gassy hidegen válaszolt : «Én sem szeretek senkit ...!»

— Ugyan — szólta Theia — és daczára ennek ti ketten mégis barátok vagytok?»

— Úgy van, — magyarázta Gassy. — Éppen ezért vagyunk barátok, mert mi segítjük egymást, mi támogatjuk egymást, de hidegen, érzéketlenül ...

Theia mély szemeivel nézte a lélekbuvárt és hallgatta annak szavait, de itt közbeszólt : «Ezt én nem értem!»

— Majd meg fogod érteni, — hangzott a felelet. De Theia csak egyre kérdezősködött : «De ha nem éreztek egymás iránt semmit, hogy lettetek akkor barátokká ...? És miben nyilvánul az, hogy barátok vagytok?»

Gassy így felelt : «Abban, hogy megértjük egymást! Mert a megértésben van a barátság! Mi nem rajongunk egymásért, mi nem hiszünk egymásban vakon, mi nem lelkesedünk oktanul, hanem segítjük egymást akarattal minden erejével ...!»

Theia kételkedve kérdezte : «... És te igazán azt hiszed, ez a legnagyobb érzés ...?» Gassy igenlőleg intett. De Theia csak egyre faggatta : «Nem ábránd-e ez is?»

— Nem ábránd! Hogy lenne ábránd, — fejtegette a lélekbuvár, — a mikor felismerjük a másikat, hidegen, nyugodtan — és csupán az értekeért fűzzük őt magunkhoz ... Nem Theia, ez nem ábránd!

De a leány erre is ellenmondást tett: «De nem önmagadat találod-e föl így a másokban? Nem a te értékeidet látod-e meg a barátodban? És nem-e ez fűz hozzá? Szóval a hiúság? Vagyis az az öröm, melyet önmagunknak másokban okozunk!»

Gassy elhallgatta a leányt egy darabig, de aztán jóakaratóan megmagyarázta neki: «Ez nagyon okosan hangzik, de azért még sincsen így! Nekünk egy nagy érzésünk van s ez az akarat!»

Theia idegesen közbevágott: «De az akarat nem önmagától jön létre . . . Az más érzésekből fakad!...»

A lélekbuvár fölényes hangon kérdezte Theiát: «Igazán? No lám! Az akarat más érzésekből fakad? Ezek után szeretném tudni, hogy például az én akaratom minő érzésből fakad?»

Erre Theia hirtelen azt kérdezte Gassytól: «Mondd meg nekem: miért akarsz engem meggyógyítani, miért akarsz te engem fölszabadítani egy más hatalom hatalma alól? Miért küzdesz te értem? Miért ápolasz, miért gondozol? Miért akarod ezt tenni, miért akarod ezt elérni? . . . Mondd meg ezt nekem?»

Gassy melléje ült és ezt mondta a leánynak: «A mikor bejöttél hozzám, már ismertelek — és vártam, hogy eljőjj, mert te már tudtál rólam, sőt vágyódtál utánam és nálam kerestél menedéket. És én téged szeretettel fogadtalak, mert tudtam, hogy szenvedsz!»

Theia itt közbevágott: «És te velem szenvedtél!...» Gassy helyeslőleg intett: «Ez igaz, de azért, mert megértettem szenvedésedet . . .»

Theia diadalmasan mondta: «Igen, de ez nem

akaratodból fakadt!» Csend lett erre, csak a lélekbuvár ismételte e pár szót, tompa hangon: «Ez nem az akaratomból fakadt!» Theia pedig folytatta: «Hidd el, van egy mindennél nagyobb érzés!»

A lélekbuvár tagadólag intett: «Nem tudok róla!»

— De én tudok — szólt Theia — és csak mikor ebből a legnagyobb érzésből fakad az akarat, csak akkor van igazán ereje!...»

— Ezt te hiszed is, Theia? — kérdezte Gassy. — A leány igenlőleg intett. Erre Gassy megkérdezte szeliden tőle: «Mit érzel Theia?»

És a leány válaszolt: «Érzem, szívemben érzem, hogy most kezdődik igazi életem... Most tudom, hogy miért vagyok... És érzem azt is, hogy azért élek, mert te akarsz és azt is tudom, hogy neked élek!»

A lélekbuvár megrendülve hallgatta a leány szavait, a ki így folytatta vallomását: «Igen és esküszöm neked, te élsz bennem, Edward és ez a te akaratod és ezt te így akarsz!» De a lélekbuvár tagadólag intett, Theia azonban csak egyre mondta, egyre suttogta az ő lelke édes titkát: «Így van ez, Edward, de te félsz megérteni engem, mert nem mered önmagadnak bevallani azt, a mi benned kibontakozott... Valld be, nem vagy közömbös irántam!» Gassy felugrott izgatottan: «Hogy mondatsz ilyet?» De Theia nem némult el, csak beszélt: «Igen, én bátran megmondom neked, hogy én mit érzek — és meg tudom néked mondani azt is, hogy te mit érzel irántam... Miért huzódsz tőlem most,

Edward, miért nem vallod be önmagadnak azt, a mit én oly tisztán látok, a minek újjongó lelkem örvend?»

Gassy idegesen válaszolt: «Te képzelődöl Theia... én nem...»

De a leány közbevágott: «Nem, nem, én nem képzelődöm és én nem csalódom, Edward... Jól tudom, hogy bennem is, meg benned is megszületett a legnagyobb érzés!» Gassy zavartan nézte a leányt, a ki ragyogó szemekkel tekintett rá: «Könyörögök, Theia... ne, ne folytasd.»

— Óh Edward, — szólt a leány, — látod, én boldog vagyok és örömteli szívvel, őszintén, pirulás nélkül mondom néked, hogy szeretlek, — csak téged szeretlek...» Gassy halkán suttogta, megindult hangon, a kedves leány nevét: «Theia... édes Theia!»

És a leány édes hangja egyre szólt hozzá: «Igen, Edward, kimondhatatlanul szeretlek és tudom, hogy te vagy az én mindenségem, egyetlen, igaz életem... És azt is tudom, hogy te szeretsz engem... hogy te, a ki sohasem szeretnél, a ki mindenki iránt egykedvűen közömbös voltál, a ki azt hitted, hogy megölted magadban az embert, most nékem élsz telve rajongó, aggódó, lángoló szerelemmel... De miért félsz ezt önmagadnak bevallani. Edward?! Én Edwardom, én egyetlen szerelmem te!»

Gassy sokáig küzdött önmagával, de egyszerre úgy érezte, mintha felolvadna egész benseje, fejében vértódulást érzett és szíve oly sebesen dobogott, hogy majdnem elállt a lélegzete, bódulni kezdett

és egyszerre csak leborult és Theia ölébe hajtotta fejét, az magához ölelte a kedves fejet és simogatni kezdte: «Látod, Edward, én tudtam, hogy te az enyém vagy és te is tudhattad, hogy én csak a tiéd vagyok... Mert hisz te életre keltettél engem, a magad részére... és most megnyílnak előttünk az új élet kapui...!»

A lélekbuvár ellágyulva ott hevert Theia előtt és fátyolozott hangon suttozta: «Most érzem a legnagyobb csodát!» Majd felemelte fejét és hosszasan nézte a leányt és annak boldogságot megérző szemét, a ki szeliden szólt hozzá: «Látod, Edward, a legnagyobb, a legszentebb érzésből fakad az igazi erő, — a legyőzhetetlen akarat! És most tudom, hiszem és érzem, hogy te győzedelmeskedni fogsz, minden akaratok fölött!»

Gassy elfogódva szólt hozzá: «Lelkemben egy új világ támadt!»

— A mi világunk, Edward, — magyarázta a leány, — a mi egy-lelkünk világa!»

Gassy pedig bevallotta: «Látod Theia, nem én szabadítottalak fel téged, de te tettél szabaddá engem és én csak most élek igazán!»

Theia hozzásimulva suttozta: «Ezer apró ezüst-harang csilingeli lelkemben csodás melódiával a te léted dicsőségét, Edward!»

A lélekbuvár odasimult a leányhoz és halkán a fülébe súgta:

«Theia, szerelmem!» És Theia boldogan felelt erre: «Szomjas ajakkal fordulok hozzád és vágyódó lelkem forróságától eltikkad a gyöngye szó, mely hozzád

iparkodik, Edward! És reszkető karokkal szorítalak magamhoz... Hisz megtaláltalak Edward!» Ezzel magához vonta Gassy fejét, a ki önfeledten tapasztotta ajkát a leány szájára és egy hosszú, édes csókba forrtak össze.

Gassy a leányt magához ölelte és csókjaival borította el. «Boldogságos szerelmem te vagy Theia!» Boldogan simultak egymáshoz ők, szerelmük édes boldogságában, mikor a bokrok közül előtűnt a Rádzsa alakja. Megdöbbenve látta Dselal Addin Gassy szerelmeskedését a leánynyal és kísérteties hangon szólította: «Gassy!»

De a lélekbuvár azt hitte, hogy a leány hívta és hozzásimulva, így szólt: «Ne így szólíts, hanem csak egyszerűen így: «Edward!»

Theia hízelt neki: «Oh, hisz nem én szólítottalak, hisz nekem már nincs mit mondanom, legfeljebb az, hogy végtelenül boldog vagyok!» Gassy magához ölelte Theiát: «Neked volt igazad, édes Theia, ez a leghatalmasabb, mindennél leghatalmasabb érzés és erre te tanítottál meg engem!» Ezzel kéz a kézben, lassan elsétáltak a kedves virágok közé és eltűntek a bosszankodó és megdöbbenő Rádzsa szemei elől. Az még egyszer utánuk kiáltott: «Gassy!», de minthogy felelet nem jött, haragosan fejére vonta burnuszát és csalódottan mormolta, lenézésképen: «Ezek gyermekek!»

HARMADIK FEJEZET.

Reggeli szürkület volt. A Rádzsa ott állt most is helyén, a virágok előtt, mozdulatlanul, mint valami élő felkiáltójel. Burnusza még most is a fejére volt huzva, úgy, hogy jelenléte alig volt észrevehető. Gassy és Theia, kéz a kézben, egymást átölelve tartva, mentek el mellette és leültek az orgonabokrok kedves lugasába. Theia boldog volt és szerelmesen simult a lélekbuvárhoz és elfojtott hangon kérdezte tőle: «Szeretsz-e még, Edward?»

És az boldogan felelte: «Imádlak, Theia!» A leány arcza ragyogott a boldogságtól és mondani sem kellett, hogy csoda boldogságot érzett, mert meglátszott az egész lényén. Theia egy karosszékekben ült, Gassy pedig egy párnára feküdt a leány lábai előtt és arcát annak ölébe hajtotta. Majd virágot tépett és azt szórta, azt hintette a leány arczába, mialatt egyre azt ismételte: «Megáhított szerelmem, ha tudnád, hogy mennyire szeretlek!»

Theia ekkor megragadta a lélekbuvár kezét és megcsókolta, mondván: «Uram!» Mély csend volt, Gassy lassan kibontotta kezét a leány forró ujjai közül, aztán körülnézett otthonában, de egyszerre csak villanyszikraszerű ütést érzett, mert megpillantotta a fakirt, megdöbbenve, szinte remegve kiáltott

fel: «A Rádzsa!» A leány nem értette a felkiáltást: «Mit mondasz, Edwardom?»

De a lélekbuvár tisztában volt a helyzettel, odalépett a Rádzsához és kérdezte tőle: «Dselal Addin, mit akarsz itt?»

A fakir lehuzta fejéről a burnuszt, szurós szemekkel nézett a lélekbuvárra és száraz hangon válaszolt: «Várom, azt várom, hogy elküldj a nagy útra!»

Gassy szörnyű zavartan dadogta: «Igen, igen... most készülünk az utolsó fejezetre!»

A Rádzsa ráintett rejtelmesen: «Az utolsó fejezetre... Gassy!» A lélekbuvár magyarázni kezdte neki: «Most elindulsz. De úgy-e tudod, mi a teendőd?»

A Rádzsa gúnyosan végignézte Gassyt és csak annyit mondott neki: «És — én tudom!» Azzal odalépett a leányhoz, lassú, méltóságteljes léptekkel és mélyen a leány szemébe nézve, így szólt hozzá: «Leányom, — közelg a reggel és én eltávozom; — megyek a te ellenséges világodba... felkeresem a varázslatos házikót, melyben rút ellenséged ereje van; az üvegházikó össze fog omlani, az odazárt lelkek mind kiszabadulnak és a te lelkedet veszélyonnét többé nem fenyegeti... De egy nagyobb erő vett hatalmába téged és az nem ereszt el többé soha!»

Theia önfeledten suttogta: «Boldog vagyok!» A Rádzsa pedig közel hajolva hozzá, rejtelmes hangon mondá neki: «Távol hazánkban van egy csodaszép virág; gyanutlanul heveredik le az utas a búja fűbe és nem látja és nem tudja, hogy fejénél a virág kicsiny bimbója rügyedzik... És a mint a gyanutlan vándor lepihen, ez a búbajos virág, szinte várat-

lanul, egyszerre csak nőni kezd, kitárja kelyhét, melyből bódító illat árad... Ennek a virágnak csodásan édes a lehelete és a vándor szeme boldogan lezárul... és az arczára kiül a gyönyör mosolya... Hihetetlen boldogság, soha nem érzett kéjes mámor járja át testét és lelkét... és ereinek minden csöpp vére egy új élet erejétől lázas... A virág pedig egyre jobban nő és egyre perzselőbb illatot áraszt... Csodálatos virág!»

Theia bódultan felsóhajtott: «Igen, csodálatos virág!»

A Rádzsa pedig így folytatta: «A virág kelyhének mézét rácsöppenti az elbódult ember ajakára és soha nem érzett hangulatokat fakaszt lelkében... A mikor a virág kiadta minden erejét, reáhullatja hús szirmait áldozata lázban égő arczára, a mely erre elhidegül, a mosoly letöredezik arczáról, testének minden csepp vére hirtelen megáll futásában — és a vándor nem folytatja tovább útját...!»

Theia erre is csak azt mondta, hogy ő kimondhatatlanul boldog! A Rádzsa ekkor odalépett Gassyhoz és szigorú hangon így szólt hozzá: «Eltávoztál tőlem, Gassy és most én távozom el, pedig egyedül járok, keskeny, kietlen, meredek utamon mely fölvisz a magasba... Megteszek érted mindent, bár tudom, hogy hiábavaló... A barát búcsúzik most, az elveszett baráttól... Mert mi soha többé nem találkozunk, Gassy!» Ezzel egy-két lépést tett előre a fal felé, aztán úgy eltűnt a bámuló Gassy és Theia szemei elől, mint valami ködfátyolkép, mely belevesztett a fal rovátkáiba.

A lélekbuvár is és a leány is megdermedve álltak ott, a Rádzsa rejtélyes eltűnése és szigorú, rejtelmes szavai egyaránt megfélemlítették őket. Mindketten érezték, hogy valami nagy ismeretlen dolgot idéztek föl, a mely nem volt megengedve számukra.

Theia szólt először: «Edwárd, a Rádzsa haragszik ránk!...»

A lélekbuvár tudta ezt, de azért ezt felelte: «De még így is megteszi azt, a mit rábíztam!» És odalépett Theiához és mint a ki elfelejtett minden veszélyt, bajt, aggodalmat, ezt sugta a szerelmes leány fülébe: «Én pedig ujjongó szerelemmel öllek magamhoz... Én egyetlen gyönyörűségem; — ezzel átölelte Theiát és boldogan, hosszú, mély csókot csókolt ajkára.

A leány oly csoda boldogságot érzett, hogy szinte elérzékenyült, mikor szerelmesen rebegte: «Oly boldog vagyok, hogy el sem tudom hinni, hogy engem szeretsz! Oh bár el tudnám mondani, hogy milyen boldog vagyok... de az egész olyan, mint egy álom...»

Gassy erre még jobban magához vonta a leányt és fülébe súgta: «Most szeretek először... és hidd el, csak téged szeretlek... Hajtsd szépen a vállamra fejedet és álmodj, álmodj én édes szerelmem...» A leány lehúnyt szemmel hajtotta fejét szerelmese vállára és szinte önfeledten suttozta: «Oh semmi, semmi, csak oly boldog vagyok... a szívem repdes...»

— Nyugodtan, csak nyugodtan, Theia, — szólt Gassy. — Nézd a karjaimba zárlak, most nem bánthat senki sem...»

— Oh, nem is félek, — felelt a lány, — oly jó itt nálad, olyan az egész, mint egy álom...

— Nem, nem álom, — hangoztatta Gassy, — ez a legsodálatosabb valóság! Ezzel újra megcsókolta szerelmét, a fölkelő nap sugarai beözönlöttek az üveg-házba és színes sugarakkal betöltötték azt: «Nézd, — szólt Gassy, — a legyőzhetetlen élet első sugarai ezek!... Az enyém vagy Theia és te tudod, te érzed, kell, hogy érezd, hogy én igazán és egyedül a tiéd vagyok! Látod, milyen csodálatosak az élet útjai! Más-más helyről indultunk el és íme, most itt találkozunk! — És most úgy érzem én is és úgy érzed te is, mintha mindig így ültünk volna egymás mellett és mintha egész életünkben szerettük volna egymást!»

Theia egészen elkábult az édes szavaktól: «Oh, tudom, hogy szeretsz Edward, de te csak mondd ezt azért és újra csak mondd, mert gyönyörűség nékem ezt hallanom... Hisz oly szép az, amit mondasz... A te szavad nekem szebb, hidd el, mint a legédesebb zene!»

Gassy forrón ölelte magához Theiát: «Így, így, csak simulj hozzám, búbajos szerelmem! Látod, bennem egy új erő éledt föl, egy előttem eddig ismeretlen erő és ezt te fakasztottad bennem, Theia! Mert oly nagyon szeretted és én így jöttem rá általad, hogy ez a legnagyobb erő! Hatalma csodásabb, varázsa édesebb mindazoknál, melyeket eddig ismertem. Letűnt régi életem és most kezdődik egy új, az igazi, a nagy élet! Nem ismertem eddig ezt az érzést, azért tagadtam; de most megismertem és szolgálom!»

Theia simogatta kis kezével Gassy arczát : «Szegény Edwardom, nem ismerted, de most ismered és íme forró a szavad, perzselő a tekinteted és éget a leheleted! Tűz lobog benned, a szerelemnek örök tűze!»

— Isteni tűze — szólt Gassy — és ez fölemészti bensőmben azt, a mi ott volt ; — és egy új ember kél hamvaiból!»

Theia erre megcsókolta : «Az én emberem!» Gassy pedig boldogan folytatta : «Tudok örülni az életnek! Mert most értem a hatalmas teremtmény életét! Lelkem tele van tetterős akarattal!»

Theia boldogan sikoltott fel : «Imádlak, Edward és a rabnőd vagyok!» «Igen, igen, ujjongj Theia, — rajongott Gassy. — Összeesett a múlt és most épül a nagy jelen! A miénk ez az élet! Ez a mi hatalmas életünk, Theia!» A nap felkelő fényével bíbor színnel vont a be ezalatt a szobát és ők mindketten boldog rajongásban égtek ott és a szerelem szent lángja égett bensőjükben. Theia így mondta ezt : «A nap tűze nem oly forró, mint a te szerelmed!»

És Gassy válaszolt rá : «A nap tűze éltet!» Theia pedig felelt : «És én szerelmed tüzeiben újra éledek!» Ebben a pillanatban a harangjáték egyik üveg-harangja tompán megkondult, mire mindketten felriadtak, mintha egy édes álomból a szörnyű valóságra ébredtek volna. Egymást kérdezték : «Mi volt ez?» Szívük hevesen dobogott. Körülnéztek, de nem láttak senkit. Theia félénken megjegyezte : «Talán a harang!»

A lélekbuvár egyszerre észbe kapott, de szörnyen izgatott lett, lelke idegesen vibrált belsejében :

«Igen ... igen ... a harang. Jó, hogy szóltál, intézkednem kell! ... Hisz ránk virrad a nagy reggel! Megállj csak!» Azzal oda sietett íróasztalához, elővett egy levélpapírt és ezt írta rá Mathieu doktornak: «Kedves doktorkám, jöhetnek. Sietve jőjenek, ön is, Bertandné is, — a leány szabad! Várja önöket hívük, Gassy.» Egy borítékba zárta azt, megecsízmezte, aztán inasának csengetett. Mikor ez belépett, így szólt hozzá: «Vidd el azonnal ezt doktor Mathieunek. De most ez egyszer siess!» Az inas erre sarkon fordult és elment. Gassy pedig megmagyarázta Theiának, hogy ő írt Mathieu doktornak, hogy ő is, meg Bertandné is most már jőjenek el ide. A leány megértette, hogy mit jelent ez és ujjongani kezdett örömében: «Értem, értem, te ma felszabadítasz minden idegen akarat alól és én a tied vagyok, a tied maradok!»

Gassy megsimogatta a leány homlokát és komoly hangon szólt hozzá: «Most ide figyelj, kis Theiám. Most meg fog szólalni a harangjáték és a hangja olyan lesz, mint az üvegházikó éneke!» Theia összerázkódott: «Én félek!» «Na, na, — csillapította a lélekbuvár. — Nálam vagy, Theia, ne félj! Jer ide szépen, Theia és állj ide a harangjáték alá. Mert neked itt kell állanod, hogy a hanghullámok közel férhessenek hozzád és a harangok csengése meg olyan legyen, mintha a te lelkedből fakadnának hangjai ...!» Theia remegni kezdett és újra csak azt ismételte, újra csak azt rebegte: «Edward, én félek!»

Gassy biztatólag szólt hozzá: «Nincs miért fél-

ned, Theia, hiszen én nagyon szeretlek és a kit nagyon szeretnek, annak nem szabad félni...!»

Theia mélyen nézett a lélekbuvár szemébe és mintha onnét merítene erőt, bizakodó hangon mondta «Bátor leszek, Edward! Bátor leszek, mert én is nagyon szeretlek!»

— Így, így Theia, — biztatta a leányt Gassy, — így imádlak én téged... És most Theia, hadd csendüljön meg az első harang... És hadd csendüljenek meg ezek a hatalmas harangok... És a mint megcsendül az első hatalmas harang, elmegy az ő hangja, lassan, méltóságteljesen a távolba, hogy elérje őt, a mi ellenségünket...!» Ezzel megnyomta a rugót Gassy és az első mélyszavú harang megkondult. — «Most elindult az első hang... És én megparancsolom nektek, ti hatalmas hangok, menjetek el érte...!» Erre megkondult a második harang és mély hangja zúgva útrakelt, megrázva a csendes levegőt. «Látod, már keresik őt a hangok! Ti varázshangok én parancsolom nektek, hogy fonódjatok egybe, ti bűbajos hangok és csaljátok ide a fekete lelket...» Ezzel Gassy megindította a harangjátékot, mely egy bűbajos melódiát kezdett játszani. Egy bűbajos melódiát, melyből hanghullám-hanghullám után szakadt föl és szállt a hang, hang után, bejárva messze, ismeretlen tájakat.

Theia remegve állt ott a harangjáték alatt, egyszerre csak pihegve, szinte álomszerűen megszólalt: «Elértek a hangok hozzá, Edward, érzem... de félek, nagyon félek!»

Gassy erős hangon szólt rá: «Ne félj! Elcsalják ide és én győzni fogok!»

Theia kábultan nézett Gassyra és halk hangon mondta: «Nézek Edward és az én lelkem tele van szerelemmel és imádlak és lelkem mélyén érzem, hogy igaz életem te vagy! Mert a szerelmem vagy Edward!» Egyszerre megrázkódott és felkiáltott: «Vigyázz, már közelg!»

— Igen, — felelt Gassy. — Jön, én is érzem, hogy jön!» A nap ekkor bíbor fénynyel világította meg Theia kedves alakját. A lélekbuvár bátorította a remegő leányt: «Nyugodt erővel állj véle szembe, Theia! Látod, már itt van a ragyogó reggel és körülcsókolnak a kelő nap sugarai, miénk a fény, miénk az igazság! Mert az igazság, a szerelem!» Ebben a pillanatban elpattant egy harang. «A hangok küzdek vele és ő megölt most egy harangot!»

Theia rémülten felsikoltott: «Segíts, Edward!»

Gassy bátorította: «Bízzál bennem, bennem bízzál, Theia! Ne félj senkitől és semmitől, csak bennem bízzál!» Most újra összetörött egy harang. Theia felzokogott: «Szegény harangok!» Gassy pedig extázisban kiáltotta: «Zugjatok harangok, zugjatok és kábítsátok el a gonosz lelket varázslatos hangjaitokkal, — ezt parancsolom én nektek, én, a mester! Küzdjete harangok, bűbajos harangok, küzdjete!»

Theia lehúnyta szemét: «Lelkemben szólnak a hatalmas harangok!» Majd felkiáltott: «Edward! Edward! Ő most felém nyúl... kitarja felém karjait!» «Igen, igen, én is látom, itt van. Megismertem

és most elpusztítom!» Ezzel odaszaladt a leányhoz és karjaiba zárta őt.

Theia egész testében remegett és könyörgött Gassyhoz: «Szoríts magadhoz, Edward... kérlek, ölelj magadhoz és csókolj, csókolj, mert én rettenetesen félek és és... fázom! Gassy simogatni kezdte Theiát, a ki oly halavány volt, mint egy viaszbaba, biztatta is: «Csak simulj szépen hozzám, kis Theiám, imádott szerelmem!»

De a leány nem hallgatott többé rá, hanem mint valaki, a ki egy mély álomba süppedt, kábult és álomból fakadó hangon kezdte dadogni: «Hullanak, hullanak a bűbajos virág fagyasztó szirmai...!»

Gassy rettenetesen megrémült és szinte sikoltotta rémületében: «Nem, Theia, nem... ezt ne mondd; csak ezt ne!»

De hiába volt minden, Theia nem hallgatott többé rá és nem is hallotta már az ő hangját, hanem álomszerűen rebegte: «Lelkemre hullanak az álomvirág altató szirmai!... Az álomnak vége... Gyönyörű, szép álom... csodatevő álom... ellebbenő álom...»

Gassy kétségbe volt esve, meg-megrázta a leányt, szólt is hozzá: «Ide hallgass, Theia! Ne hidd azt, a mit mondasz!» De hiába volt minden. A leány csak beszélt, mintha egy más világból beszélne, oly világból, a hol Gassynak nincs már hatalma: «Én most elmulok, kebleden hervadok és utolsót mosolygok te reád, Edward!»

Gassy zokogott fájdalmában és úgy kiáltozta: «Theia, Theia, imádott szerelmem!»

Egy pillanatra, mintha a leány feleszmélt volna a hívásra, mert ezt rebegte még: «Ne ... ne szólíts engem, ne híj vissza engem ... bucsuznom kell tőled, egyetlen szerelmem ... Mi örökre elválunk! ... A mi nagy életünknek, csodás szerelmünknek, az utolsó percze ... Ajkamat ajkadra, az utolsó csókra, vágyón rátapasztom ...!» Ezzel Gassyt megcsókolta, egy hosszú, mély csókban forrva ajkára, aztán föl-emelte fejét még egyszer és leheletszerűen csak ennyit mondott: «Az én életemnek vége, a szerelmemnek vége ... Edward!» Ezzel élettelenül össze-esett.

A harangjáték ebben a pillanatban egy rémes disz-szonantiával elnémult, mintha egy láthatatlan kéz megállította volna. Gassy, a ki fuldoklott a kintól és artikulált szemekkel szólogatta és csitítgatta Theiát, mikor látta, hogy Theiának vége van, mint egy sebzett oroszlán, felordított: «A rém ... a rém, a fekete lélek!» Erre futkosni kezdett a szobában: «Itt vagy, hitvány! ... Most megfoglak ... aczé-l-burába zárlak, a honnan nem menekülsz ki ... Nevetsz rám! ... Azt hiszed, erősebb vagy mint én ... Hát akkor miért futsz előlem? Én vagyok az igazi akarat! ... Én vagyok a legnagyobb úr ... Minden lélek az enyém! ... Hallod, minden lélek ... mon-dom minden lélek, minden lélek ...!»

Ezzel el kezdett rémesen nevetni, úgy hogy a szemei is kidülledtek bele ... Majd tovább beszélt maga elé, mintha a láthatatlan szellemmel beszél-getne: «Tudod-e, mit tettem? Magamba szívтам Theia illatos, csodafehér lelkét! — Úgy bizony,

magamba szívtam és most az enyém! Csak az enyém! De te, megállj gonosz... én bebörtönözlek téged... Lassú halállal elpusztítalak téged... És nem marad meg belőled semmi!...»

Most újra fel s alá futott a szobájában és egyre kiabált: «Bujkálsz... látom, hol bujkálsz... Most ott lappangasz a virágok között! Hol a kalapácsom...?» Sietve elővette egy szekrényből az aczélkalapácsot és a virágok közé rohant és gázolta a szép, drága virágokat... Leütlek... elbódulsz, úgy leütlek!...» Egyszerre kiugrott a virágok közül és felnézett az üvegharangokra: «Ah, látom... felszöktél a harangba... Azt hitted nem látlak meg! Oh jó szemem van nekem, meglátom, a mi végtelen nagy és meglátom azt, a mi végtelen kicsiny... Tudod-e, ki vagyok én? Én vagyok a nagy gép, a legyőzhetetlen, a hatalmas gép... és most lecsapok rád...!» Felugrott és összezuzott egy harangot, aztán rátérdelt és mintha egy láthatatlan alakot fojtogatna, kiabált: «Most megfojtalak. Hiába nyulkálsz felém csontos kezeddal... hiába... hiába, mert kiszorítom belőled az életet... Így ni... így... Most a szívemet markolod! Na megállj! Én kitaposom a szemedet». Ezzel a sarkával kezdte rugdalni a láthatatlan rémet: «Mennyi szemed van!... Gyalázatos szörny, mégis megöllek!» Ezzel újra felragadta a kalapácsot és tört, zuzott, a mit csak elért.

Az inas ezalatt elért Mathieu doktorhoz és átadta neki a lélekbuvár levelét, az elsietett Bertandnéhoz, a ki hihetetlen örömmel követte az orvost és oly

boldog volt, hogy ismét leányával lehet majd, hogy szinte futva ment az utcán.

Mikor Gassy házához értek, nagy csörömpölés hallatszott a lélekbuvár szobájából és egy kísérteties hang kiabálta: «Dselal Addin!... Hamar... hamar... Siess, Dselal Addin!... Törd, törd... zuzd össze az üvegházikót... Én már nem bírom tovább!» Aztán csönd lett, majd egy elfáradt kiáltás hallatszott: «Jertek, jertek... segítetek!»

Erre az orvos felszakította az ajtót és belépett Bertandnéval a szobába. Rettenetes látvány terült eléjük. Theia a földön volt elterülve, Gassy pedig kidülledt szemekkel, borzasztó kifejezéssel nézett rájuk. Bertandné hozzá lépett és félve kérdezte: «Úgy-e, most végre viszontláthatom a leányomat?»

Gassy furcsa, rikácsoló hangon válaszolt: «Igen, igen.. Ő felszabadult!» Mathieu doktor ezalatt Theiához sietett és élesztgetni kezdte: «Theia, Theia... mi baja?»

Bertandné csak most látta meg leányát és oda-rohant hozzá: «Jóságos Isten... leányom!» Ezzel zokogva ráborult. Egy csomó friss virág volt vele, azokat maga mellé tette és leányát csókolta és szölogatta. Gassy zavartan nézte őket, majd idegesen rájuk kiáltott: «Ne nyuljatok hozzá... Ő most egy új életre ébredt!»

Mathieu orvos ezalatt folyton a leányt vizsgálta, de nem talált se pulzust, se légzést, Theia merev volt és szeme megüvegesedett. Mathieu borzasztón meg volt illetődve és nem is tudta, hogy mit mond,

mikor tompa hangon kiejtette azt az iszonyú szót :
«Meghalt!»

Bertandé szinte ájulva bukott erre leányára és rémes jajveszékeléssel zokogott : «Jaj... jaj! Istene... A leányom! Az én egyetlen leányom!» Zokogása fuldoklásszerű volt.

Gassy rogyó léptekkel hozzájuk lépett és elváltozott hangon szólt hozzájuk : «Csendesen, csak csendesen... Ne siránkozzatok, én megmentettem őt!...»

Mathieu doktor fájdalmasan nézte a szörnyű tragédiát és a virágokat, melyeket Bertandné magával, hozott mind a leányra hintette.

Bertandné zokogásából felriadt és Gassyra kiáltott : «De hát mondja, hogy történhetett ez?» Gassy izgatottan hátrált és riadtan rebegte a szavakat : «Mit akartok tőlem? Miért néztek így rám, mintha a gyilkosa lennék?... Mert ti azt hiszitek úgy-e, hogy meghalt?»

Mathieu doktor felállt a halott mellől és csak most kezdett figyelmes lenni a lélekbuvárra, most látta csak, mi történt, de úgy tett, mintha érdekelne Gassy előadása, ezért unszolni kezdte : «Nos... aztán?...»

A lélekbuvár szeme erre felvillant és örületében magyarázni kezdte : «Ő él... él... bennem él. Mert én magamban szívtam a lelkét! És most már nem éri semmi baj! Én vagyok minden lelkeknek az ura!... És most majd magamba szívom a ti lelketeket is... Mert én vagyok minden lelkeknek a lelke... és az én hívásomra megjelenik a sok apró kis lélek... és az mind, mind engedelmeskedik

az én akaratomnak!» Mathieu rákiáltott a lélek-
búvárra, szigorú, szuggeráló hangon, hogy meglássa,
milyen hatást bír rá gyakorolni: «Gassy!» Azonban
hiába volt minden, a lélekbuvár zavart lelke nem
hallgatott többé a rendes életből fakadó szavakra,
hanem az ő megbillent világából beszélve, felelt az
orvosnak: «Hallgass! Elhallgass és ne zavarj engem!
És most menjetek innen! Takarodjatok! Hogy mer-
tetek ide jönni, ki hívott ide benneteket, ti kis-
lelkűek... Hagyjatok el engem és hagyjátok a
leányt is! Theia az enyém és senki másé! Ne zavar-
játok őt... hadd öltse fel szellemalakját!...

Mathieu tisztában volt mindennel, Gassy meg-
őrült, a fájdalom elvette az eszét! Szomorú aktusok
sora következett ezután, Theiát eltemették ottan,
Gassy kertjében és a gyönyörű virágokat az üveg-
házból mind ráültették sírjára, a melyek ottan az
év minden szakában, virágdús pompával díszlettek.
Gassyt pedig elvitték egy elmeegógyintézetbe, a hol
ez a finom agyu ember úgy élte le élete hátralévő
napjait, hogy öntudatát soha egy pillanatra vissza
nem nyerte.

TÖRTÉNETEK
A LÉLEKBUVÁR ÉLETÉBŐL

A gondolat-löveg.

Minden reggel átszoktam nézni az összes ujságokat és érdeklődve nézem a napi élet hullámmzásainak feljegyzéseit. Egy alkalommal a hírek közé ékelt hirdetés ragadta meg figyelmemet, a melyben egy lélekbúvár hirdette magát, a ki a lélekmérések révén egy új találmányhoz jutott, melylyel mint ő hirdette, képes átalakítani a világot. Feljegyeztem a címét és a délutáni órákban felkerestem a lélekbúvárt. Gassy — mert így hívták — a lelki tudományok doktora, a laboratóriumában fogadott. Különös szoba volt az ő laboratóriuma, a melyben leginkább megragadta figyelmemet a falra erősített nagyított fényképek sorozata, a melyek mind emberszemekről vett felvételek voltak. Gassy dr. egy sovány, hosszú ember volt, erős állkapocscsal, mely erős akaratra engedett következtetni. Szemei mélyen ülők voltak és fürkészően néztek az emberre. Nézése mélyen kapcsolódott az ember tekintetébe és volt valamelyes olyan szinezete, mely hypnózisra engedett sejtetni. Különben rendkívül előzékeny volt és türelmesen végighallgatta előterjesztésemet, a mely körülbelül abból állott, hogy legyen olyan jó és tájékoztasson engemet találmányának mibenlétéről.

A lélekbúvár felkérésemre így válaszolt :

— Örülök, hogy eljött és bizalmával megtisztelt, mert jól tudom, hogy ön is foglalkozik a lélekmérésekkel! Mindkettőnk által ismert sablondolgokra azért most nem is akarok kitérni, csupán arról lesz közöttünk szó, a mi az én találmányomat illeti.

Mikor bejött hozzám, azonnal észrevettem, hogy csodálkozva nézi a falon függő fényképeket, a melyek mint láthatja, emberi szemeknek nagyított képei. Rendkívül finom fényképező-készülékeim vannak, a melyekkel ezeket készítettem és aztán megnagyítottam, a czélom nem az volt, hogy szemet, mint olyat fényképezzek le ; hanem hogy a szem tekintetét tudjam rögzíteni és ez azt hiszem sikerült is!

— De mire kellett ez önnek?

— Azonnal uram, — tartsunk csak lépést! A szem tekintete ugyanis sokat elárul a lélek mineműségéről, annak fejlettségéről vagy fejletlen voltáról. És erre volt nekem szükségem, hogy a lélekszövetét valami módon megismerjem, megközelísem, meghatározni tudjam. Mikor ez meg volt, akkor tovább mehettem kísérleteimmel találmányom felé!

— De mi hát voltaképen az ön találmánya?

A lélekbúvár merően rám nézett és jelentősegteljesen mondta :

— Uram, én feltaláltam a «Gondolat-löveget».

Erre felugrottam önkénytelenül a székről, mert azt hittem, hogy egy eszelőssel van dolgom ; de ő

csontos kezével megfogta karomat és gyöngéden leültetett.

— Ne türelmetlenkedjék és ne izgassa magát! Mondottam, hogy tartsunk lépést, mert különben a dolgok meglepetésszerű voltuknál fogva különösen, mondhatnám hihetetlenül fognak hatni, úgyannyira, hogy maga az idegen még azt hiszi majd, hogy egy meghibbant eszű emberrel tárgyal, a ki lázas agyának fura gondolataival bosszantja magát. Tehát — hogy tovább menjünk — a szemfényképek hűen beigazolják nekem, hogy mely embernek milyen természetű lelke és milyen szövetű agya van. Az agy gondolat-termőkéessége is meghatározható a különböző alkalmakkor felvett szem-tekintetek fényképeiből; most már aztán pontosan meghatározható az, hogy melyik embernek milyen gondolata van és milyen nagyságú gondolat elviselésére van agya berendezve. Ez a mérés, ez az agy kaliber-meghatározás, találmányomnak az egyik, hogy úgy mondjam negatív részét képezi. Most átlépünk a pozitív részre. A gondolatlöveg elkészítésére és annak az idegen agyba való bevitelére, miáltal az idegen agy megtermékenyítettetik — és tulajdonképpen ez találmányom lényege. Hogy minő hatást és eredményt képes elérni, azt talán kísérletek által lehet legjobban beigazolni!

— De nincs itt senki sem — jegyeztem meg.

A lélekbúvár mosolygott:

— Itt van ön uram, a ki meglehetősen intelligens is, a mire épen szükségem van!

— Hogyan, ön velem akar kísérletezni?

— Természetesen! Ön igen alkalmas médiumnak látszik!

— Csakhogy azt én nem engedem meg!

— Már megengedte, mikor ide jött!

— Hogyan, ön már kísérleteket végzett velem, de hisz én nem vettem észre semmit!

A lélekbúvár nevetni kezdett :

— Persze, mert ön azt képzelte, hogy én titkos műszereimet ön elé rakom, azokat maga mind végigvizsgálja, forgatja, babrálja s aztán elmegy, mint a ki jól megismerte az én tanulmányomat ; — ennél uram én óvatosabb vagyok! Maga nem lát műszert és én mégis elvégeztem a szükséges méréseket. Most már csak a pillanatot lesem, hogy az ön agyába a gondolat-löveget beröpítsem s az ön agyát termékenyítsem!

Kifakadtam :

— Eh, ön gúnyt űz velem!

— A legkevésbbé sem, eszem ágában sincs és hogy ezt bebizonyítsam, egy szivességet kérek öntől ; nagy szivesség, de én *mégis* kérem, tegye meg!

— Nos, parancsoljon.

— Engedje meg nekem lefényképezni a szemét!

Erre ráálltam és leültem egy székbe ; a lélekbúvár elővett egy fényképező-gépet, egy erős villanyfényt bocsátott az arcomra és ő fekete kendővel letakarva magát, eltűnt a gép mögött. Mikor a gép lencséjébe belenéztem, azt hittem, hogy onnét két nagy fekete szem mered rám, a melynek különös villogása van és oly ereje, mintha az üveglencse megnagyította volna annak az erejét

és az most a lencsén át befuródna szememen át az agyamba. Az egész csak egy pillanatig tartott. Most a fénysugár kialudt és sötét lett a szobában. A lélekbúvár mellém lépett, a ki a fényváltozás folytán kissé elkábultam.

— Meg vagyunk uram.

Felelni akartam, de mást mondtam, mint a mit akartam. Én azt akartam mondani, hogy «Akkor én távozom!» és a helyett azt feleltem, valami arra kényszerített, hogy azt feleljem: «Önnek van igaza uram! Az agy is csak olyan szerv, mint a többi, a kéz, a láb és a test többi része és így ha azok idomíthatók, erősíthetők, akkor az agy is kezelhető, ha pedig az agy hatalmunkba keríthető, akkor a hatalmunkban van a lélek is. A lélek, a melyről annyit és annyi rejtélyes dolgot írtak. Mert mi is a lélek? Egy, a testhüvelybe bújó szerv, a mely a lelki funkciókat, tehát a test funkcióin kívül álló funkciókat végzi el. Igaz ugyan, hogy folytonos egyenletes összefüggésben van a test állapotának változataival. De minthogy így meghatározható, ennél fogva hatalmunkba is keríthető és hatalom alá hajtható.»

— Uram, én eddig nem hittem önnek, de most már teljesen az ön hive vagyok, én hiszek önnek, hiszek a teoriájában és hiszem az ön találmányát. Csak azt csudálom, hogy mindezideig nem gondoltam ezekre a dolgokra, hogy mindez ideig előttem ezek képtelenségek voltak és ön pár percz alatt meggyőzött engem olyan dologról, a melyekről tulajdonképen nem is beszélt velem, de a melyeket

én sejtettem, de nyíltan kifejezni nem mertem. És most egyszerre egy változás állott be nálam. Hiszem a lélek méréseire vonatkozó mindazon tanokat, a melyeket ön hirdet és a melyek eddig előttem meseszerűnek tetszettek. Sőt hitvallást is teszek róla, ha kell, hogy a lélek, mint különálló valami — testünk burájában él — és ez a lélek egy mérhető, határolható és finom műszerek segélyével megközelíthető valami! Nos uram, meg van velem elégedve?

A lélekbúvár mosolygott, majd barátságosan megrázta a kezemet és elkísért az ajtóig, mialatt elbúcsúzott tőlem:

— Menjen uram és nyíltan hirdesse tudományos álláspontját. Én nagyon, nagyon meg vagyok önnel elégedve, sőt a legnagyobb mértékben a lekötelezettje vagyok, mert hisz fényesen igazolta, hogy az én «gondolat lövegem» egy teljes és tökéletes találmány, a mely a mellett nagyon könnyen kezelhető is, úgy hogy még a legtanultabb ember sem veszi észre, mikor hajtják rajta végig a műtétet s csak az eredményeit észleli, a melyek reá is üdvös hatással vannak. Isten önnel!

Egy ajtó becsapódott és a lélekbúvár eltűnt és én úgy jártam az ismerős házak között, mintha egy új világban ébredtem volna föl.

Egy találmány.

A város utain plakátok hirdették, hogy Gassy felolvasást tart estére a vendéglő nagytermében. A falragasz még azt is elárulta, hogy Gassy úr ezen alkalommal be fogja mutatni azt az új készüléket, melyet feltalált. A készülék minéműségéről semmit sem sejtetett a hirdetés szövege.

Estére megtelt a nagyterem a vendéglő emeletén érdeklődőkkel, lehettek vagy százhuszan, a kiket a kíváncsiság fölhajtott, összeterelt a fölolvadásra. Az érkezőket egy frakkba öltözött, fehérkeztyűs úr fogadta, a ki mint Gassy, a hírneves tudós asszisztense mutatta be magát. Aztán elmondta az érdeklődőknek, hogy Gassy az utolsó élő tanítványa a nagy Danieli Zambónak, a világhírű professzornak, a ki a metafizikát mint önálló tudományt megformálta, törvényeit megalkotta, a határait megszabta. Összesen csak nyolcz tanítványa volt a mult században élő hírneves Danielinek, de ezek gyors egymásutánban haltak meg, de Gassy túlélte a mestert és a tanítványokat egyaránt.

Hogy Gassy nem-e szárnyalja túl majdan mestereét, erre ma még nem lehet határozott választ adni; egy azonban bizonyos és ez az, hogy jelen találmánya korszakalkotó és őt a metafizikai tudomány jelenleg élő legnagyobb tudósává avatja. Sokan már most nyíltan hangoztatják — és különösen a külföld szakértői — hogy Gassy, a tanítvány, a mesternél is nagyobb mester már.

Ebben a pillanatban felnyílt a terem hátsó ajtaja

és belépett a lélekbúvár. Szigorú tekintettel nézett körül és határozott léptekkel ment a felolvasó asztalhoz, fel az emelvényre. A teremben elült a zsivaj. És mindenki, férfiak, nők egyaránt, feszült figyelemmel nézték a tudóst és szomjas füllel lesték szavait. A lélekbúvár egy hosszú, sovány ember volt, fekete szemei mélyen ültek előreálló csontja alatt. Keskeny kezét fekete keztyű takarta és egy finom lencséjű pápaszemet viselt.

Az emelvényre érve, az asztalra helyezte a nagy fadobozt, a mely találmányát rejtette. Lassan lehúzta fekete keztyűit, mialatt éles tekintettel figyelte a közönséget és azután hideg, szenvedély nélküli hangon megszólalt :

— Barátaim! Végtelen örömmel tölt el, hogy megjelentek hívásomra és eljöttek, hogy meghallják tőlem azt, a mire önöknek szükségük van. Szükségük van arra, hogy a lelki megismerés és tudatosság révén biztosabban járjanak az életben, erősebbek legyenek! Nem akarok a jelen alkalommal visszatérni a lélekmérésekre, a lélek meghatározásaira, a lélek kilengéseire és egyéb már régen letárgyalt és véglegesen meghatározott, pontosan megállapított dolgokra, a jelen alkalommal ugyanis tovább akarok menni a lélektan terén és a lélek fajsúlyának méréséről és az erre szolgáló készülékről akarok értekezni!

— Nagyon jól tudjuk, hogy minden ember lelke jó és rossz tulajdonságokból van összetéve. Most már egy ember lelkének fajsúlya attól függ, hogy mennyi abban a jó elem. A lélek minőségének ez-

irányban való meghatározására szolgál legújabb készülékem, a melyet rendkívüli óvatossággal szerkesztettem meg. Ez a készülék nem azt mutatja, hogy milyen jó egy ember, hanem azt, hogy mennyi benne az aljasság. Ezért készülékemet aljassági vagy pimaszsági fokmérőnek neveztem el.

A készülék lényege a következő: Egy légmentesen elzárt üvegcső, a melyben embervér van, de oly módon preparálva, hogy az megmarad vérnek és a vérsavó és lepeny különválása, illetőleg lesüppedése nem történik meg. Ez az embervér a lényege a készüléknek, mert ez az embervér egy abszolút tiszta embernek a vére, a kihez hasonlítva minden embernek a vére gonosz vér.

A vér pedig nemcsak a test, de a lélek egyik mérője is. A vér jelzi a lélekben előforduló változásokat is, a rossz indulatok támadását, a jók elülését. Én tehát ezt a készüléket egy platinasodrony segélyével úgy csatolom fel az illetőre, hogy míg egyik sodrony a kéz üterét kulcsolja át, addig e készülék hálója a fejre lesz erősítve és akkor ebben a pillanatban, a légmentesen elzárt csőben a vér emelkedni fog, addig, a míg az illető ember gazságának megfelelő fokot eléri, az én szisztémám szerint beosztott léptéken. Ez a készülék szerkezete! — Ezzel kibontotta a dobozt és elővette az «aljassági fokmérőt.»

A hallgatók helyeslő moraja kísérté a tudós szavait és erre ő egy közelében álló földmívest felkért, hogy lépjen az emelvényre. A földmíves odalépett és a lélekbúvár rácsatolta a fokmérőt. Az üvegcsőben levő vér, kissé bugyogni kezdett és pár fokra emel-

kedett. Mire Gassy leolvasta a számadatot, a mi körülbelül azt fejezte ki, hogy van benne egy kis adag irigység, nyereszkesedés, hajlam az alkoholra, üzleteknél szeret ravaszkodni, de egyebekben igaz ember és különösen közromlást okozó gonosz indulatokat nem rejt bensejében!

A gazdálkodó visszaült a helyére s ekkor egy Club-ember lépett az emelvényre. A lélekbúvár rácsatolta az aljassági fokmérőt. A vér — az igaz ember vére — erősen kezdett bugyogni, forrni az üvegcsőben és nagyhamar magasra szökkent. A lélekbúvár megelégedetten mosolygott s aztán leolvasta véleményét a léptékről:

— Na, lássa uram, maga már nem nevezheti magát a pusztá naiv gyermekének. Komplikált, áttételes agya be van rendezve minden megengedett és meg nem engedett gazságra. Megengedett gazság alatt értem azokat a komisszágokat, melyeket a büntetőtörvénykönyv hézagoss, gyarló paragrafusai révén büntetni kénytelen. Ilyen többek között a mások leszólása, más emberek munkájának semmibe vétele. Durvaság, gonosz indulat, meggátlása minden haladásnak, letörése minden igyekezetnek, a mely más emberben él, csak azért, mert önből hiányzik. Ezenkívül a kártya minden faja, emberek becsapása minden módon és gazságának, gonosz álláspontjának megvédése, vakmerő, nemtelen, pimasz föllépéssel!

— Ön typus uram! Typusa a klubembernek, a társadalmi ítésznek, erkölcsbirónak és szakférfinak; mert teljesen tudatlan, gonosz indulatú és erőszakos-

sággal és gonoszsággal pótolja mindazt, a mire szüksége volna, ha igaz úton járna!

A Club-ember erre letépte magáról a mérőkészüléket és tajtékozó dühvel ugrott a tudós elé:

— Ezért még számolunk!

És ezzel társaival nagy törtetve kivonult a tereméből.

A lélekbúvár nem sokáig folytathatta kísérleteit, mert nagy zaj támadt az utcán. Kövek repültek be a terembe és nagy csapatba verődve különböző fajtájú emberek botokkal dörömböltek az ajtón. Az asszisztens lélekszakadva rohant be egy mellékajtón, a lélekbúvárhoz sietett és kérve-kérte, hogy meneküljön. A teremben pánik támadt, az elégtelenkedők itt is fenyegetődzni kezdtek. Mire az asszisztens fölkapta az aljassági fokmérőt, megragadta a lélekbúvárt és magával czipelte, elmenekült vele a hátsó ajtón. Szerencsére volt az épületnek a másik utcába is kijárata és azon át az asszisztens megmentette a lélekbúvárt a biztos linchelés elől, mert a tömeg, melyet a Club-férfiak felszítottak, izzó gyűlölettel kereste halálra a hírneves tudóst. Az egész városban izgatott volt a hangulat, a legelrejtettebb helyekről, a legkülönbözőbb foglalkozást űző emberek eljöttek és egy-ugyanazon akarattal akarták agyonverni a veszedelmes embert.

Boldog csak a lélekbúvár volt, a ki asszisztensével egy zárt kocsiban hajtatott az országúton. Az asszisztens megnyugodott, mikor kiértek a városból, a lélekbúvár pedig túlboldogan így szólt társához,

rámutatva újszerkezetű készülékére, melyet a kezében szorongatott :

— Lássá, lássa, ez az, ezt kerestem! Most már ez is megvan! Még pedig a maximumban van meg! Ez az általános, a közaljassági fok, mikor nem egyes ember aljasságát mutatja ki a mérőkészülék, hanem annak az egész városnak, annak az egész társadalomnak gonoszságát. És lássa, micsoda óriási aljasság van ebben a városban. Már rég elhagytuk és a fokmérő még most is mily magasan van. Úgylátszik, ez az aljas emberek városa, a hol az embereknek csak egy gondolatuk van, egy és csakis egy, ugyanis : Minő komisszágot elkövetni mások embertársán?! Ilyenkor a személy mindegy, fő az, hogy az aljasságot meg tudják csinálni, legyen az bár önnön kárukra, de minthogy a lelkükben élő gonoszság nem képes másra, tehát annak ki kell tombolni magát!

Az asszisztens közbeszólt :

— Csakhogy megmenekültünk!

A lélekbúvár visszanézett a városra :

— Na! aljasságok városa, légy boldog! Bár annyi hatalmam volna, hogy az ott szorongó jó lekeket ki tudnám menteni, mert hisz rettenetes azoknak a sorsa! Ti szegény, oda szorult szegény jó emberek! Meneküljetek! Meneküljetek! Az a város a pimaszság hazája! Az aljasság szülőföldje! Ott a jó ember csak veszíthet, ott a gonoszság az ár!

A kocsi haladt és a kerék zörgése elnyelte a lélekbúvár szavait és azt nem hallotta meg senki a városbeliek közül.

A lélekbúvár X-sugara.

Már éjfél volt, mikor a lélekbúvárral találkoztam, a ki a várostól távoleső villája felé ment. Nagyon megörült, hogy találkozott velem és azt mondta, hogy éppen írni akart, hogy keressem fel őt. Tréfásan jegyeztem meg :

— Megéreztem, hogy látni kíván és azért forgolódtam errefelé!

Gassy szeme élesen megvillant és szűkszávúan csak ennyit mondott :

— Magából, barátom, hiányzik az a képesség, hogy megsejtse a másokban életrekelő gondolatot vagy kívánságot!

— Miért? Hát van olyan ember is, a ki azt megéri?

— Természetesen, hogy van, csakhogynagyritkán fordul elő az emberek között. Az emberek eme «Überrmensche» rendkívül finom idegrendszerű ember kell, hogy legyen és a földi örömöktől teljesen tartózkodva kell, hogy éljen s a mellett az is szükséges, hogy minden erejét, minden gondolatát ennek az egy dolognak szentelje!

— Úgy — válaszoltam — akkor már tudom hogy milyennek kell lennie, sőt már látom is, azt az embert!

A lélekbúvár rám nézett :

— Nos, hol látja? Mutassa meg!

Nyugodtan válaszoltam :

— Ön az, uram.

A lélekbúvár nem szólt semmit és én hallgata-

gon kísértem útján. Mikor villájához értünk, kivett zsebéből egy kis aluminium kulcsot, kinyitotta a torony kapuját és mi a csigalépcsőn felmentünk a laboratoriumba. Érdekes világítás volt a teremben. Gassy azt mondta, hogy egy új világító készüléket próbál ki, ez kölcsönzi a szobának ezt a szokatlan fényt. Álmélkodva néztem körül, mert sem valami vezetéket, sem semmiféle lámpát nem láttam a teremben, a mely erős fényben úszott s a melynek színe kissé vöröses volt, mintha a lemenő nap vérfutotta korongja sütné állandóan be a terembe.

Gassy rágyujtott egy finom havannára aztán elélem ülve, magyarázni kezdett :

— Nagy ujság van barátocskám!

Fürkészően néztem rá, ki akartam találni titkát. A lélekbúvár ügyet sem vetett türelmetlen várakozásomra, hanem egy darabig gondolatokba merülve ült kis karosszékében, aztán így szólt :

— Azért akartam írni magának, hogy jöjjön el, mert azt hiszem, hogy van valami újdonságom, valami olyan találmány-félém, a mi esetleg érdekelheti.

Sebesen szavába vágtam :

— Hiszen tudja, hogy mennyire érdekel!

A lélekbúvár leintett :

— Hagyjuk ezt ; mondja inkább, ismeri az X-sugarakat?

— Igen. Ismerem ; a Crooks-féle cső segítségével választják szét a fénysugárból.

— Helyes! — felelte Gassy, — Ilyenforma készülék, a lényege pedig az, hogy sugara a testen

áthatol és látni engedi a test egész bensejét. Nagy, korszakalkotó találmány ez, a melynek az orvosi tudomány és a többi tudományok is sok hasznát látták és a jövőben még kiszámíthatatlan hasznát fogják látni. Azonban ezek a kísérletek mind valamennyien csak a testekkel, a térben mérhető esz-
közök segélyével megállapítható anyaggal foglalkoznak. Száz és száz felvételt láttam már, a melyeket ezen sugarak segélyével az emberi testről készítettek, de még egyetlenegy sem láttam, a mely arra törekedett volna, a mely azt tűzte volna ki célul, hogy az emberi test bensejében rejtőzködő lelket meglássa, kifürkéssze!

Ijedten kérdeztem :

— A lelket?

A lélekbúvár nyugodtan válaszolt :

— Igenis, a lelket! Miért csodálkozik ezen? Hát a lélek talán nem él?

— De él!

— Nos, akkor a mi van, az meg is határozható, csak a mi nincs, az nem mérhető. Abban ugyan magának lehet igaza, hogy nem minden embernek van lelke és igaz az is, hogy ezekhez a mérésekhez másmilyen műszerek kellenek, mint a Crooks-féle cső vagy az általa előálló X-sugarak, de ez csak azt bizonyítja, hogy új műszereket kell konstruálni és a kísérleteket dedig oly egyéneken kell végezni, a kiknek tényleg van lelkük. Meg kell itt még jegyeznem azt, hogy az állatoknak és növényeknek is van lelke, azonban ezek más módon állapíthatók meg, mint az ember lelke. A fődolog e kérdés megoldásánál az volt,

hogy sikerül-e egy oly műszert szerkeszteni, a melynek segítségével meg lehet látni, meg lehet figyelni, meg lehet mérni és minősíteni lehet az emberi testben lakó lelket! Nos, azt hiszem, hogy ezt a műszert sikerült megszerkesztenem!

Felkiáltottam: — Hogyan, Önnek sikerült feltalálnia a lélek sugarát?

Gassy helyeslőleg bólintott:

— Eltalálta, ez az új találmányom s erről akarok önnek beszélni!

Türelmetlen voltam:

— Hol van a gép, a műszer? Mutassa!?

A lélekbúvár mosolygott:

— Csak türelem, először leirom a készüléket, mert hisz addig úgy sem értené meg — a theoriát!

Ezek után a lélekbúvár a következőket mondta:

— Ugyebár a lélek egy láthatatlan anyag, a mely finom tömegével betölti az ember egész belsejét. Minthogy ez így van, ezért ennek tanulmányozására és mérésére is egy, hozzá hasonló műszert kell készíteni. Ez a műszer pedig semmi más, mint én enmagam! Én és az én akaratom!

Ezért kiképeztem magamat akaratom révén arra, hogy teljesen menten minden érzéstől, minden melékgondolattól, ma már képes vagyok pontos hidegséggel elmerülni egy idegen ember lelkének vizsgálatába és egész nyugodtan mondhatom, hogy ily módon teljes valóságában vagyok képes meglátni, a másik ember lelkét akaratom révén. Az akaratom ez az én rejtélyes X-sugaram. Ennek segítségével emelkedem mások fölé s ennek segítségével látok

bele mások lelki világába. Ez volt a fő nehézség. Akaratomat egy irányba terelni, hogy csakis a megfigyelt lélek megnyilvánulásai érdekeljék és minden más észrevétlenné maradjon előttem és most büszkén mondhatom, hogy már rendkívül érdekes lelkeket láttam.

Ha a dolgok nem a saját tapasztalatomon alapulnának, úgy senkinek sem hinném el, hogy annyi ezer különféle lélek létezik s még hozzá mily különféle és mily változatossága van, még az egymáshoz hasonlóknak látszó lelkeknek is. Természetesen a legkevesebb a jó lélek, de a gonosznak annál nagyobb a tömege. Micsoda kolosszális szörnyeteget láttam az ember teste-belsejébe behúzódva élni. Nem hiszem, hogy a világon élő fenevadak s a mesék fantáziájában élő undok szörnyek, nem keltek-e mind azért életre, hogy az emberek belsejébe települjenek be. A sírásó hiéna szelid bárány azokhoz képest, a mi egy-egy önző és pénzsóvár emberben él, lélek cím alatt, — a ki előtt nincs sem emberi élet, sem holtak iránti kegyelet, csak az ő szomjas önzése, hogy fölhabzsolja mások életét, vagyonát és magáévá tegye azt.

Ha képekben kellene visszaadnom az ilyfajta lelkeket, úgy ábrázolnám őket: hogy egy habzsoló szájú csunya szörny, nagy bajusszal kémlelne az áldozatra, a szörnynek félszeme volna csak s az vérben forogna. Hátán hiéna-szőr ülne, lábai hulló formában végződnének. Alávaló és vakmerő egy személyben; — egyetlen vágya a más ember tulajdona.

Láttam viszont olyan lelkeket is, a melyekben a

jó és a rossz majdnem egyenlően volt kifejlődve. Ezeknek a belsejében valóságos harc folyt, mintha két ember bensejükben birkózott volna. Ha aztán a külső körülmény valamelyiknek a segítségére sietett, akkor az a fél lett a győztes, a melyik a segítséget kapta.

Viszont be kell vallanom, hogy egy emberlelket láttam, a mely oly tiszta volt, mint egy darab kristály. Ebben az emberlélekben oly csönd volt, mintha az angyalok által beígért béke ott született volna meg. Gyönyörű lélek volt, hanem azt hiszem, hogy sokat kellett szenvednie, mert az ilyen tiszta lélek nem való az életbe, az az ő durvaságával összetöri az ilyet. Az életben legjobb dolga van a léleknélkül járó embernek és valóban tapasztalataim azt bizonyítják, hogy azok az emberek, a kiknek a bensejében semmiféle lelket nem tudtam felfedezni, azok a legboldogabbak, mert nem tudják, mert nem érzik, hogy valami hiányzik belőlük és azt hiszik, hogy az egész világ olyan szürke semmiből áll, mint a milyenek ők!

Azonban, hogy a lényeghez visszatérjünk, be kell vallanom, hogy az én X-sugaram tulajdonképpen nem csak arra fog szolgálni, hogy általa tanulmányozzam a lelkeket, hanem az csupán előkészület arra, hogy aztán megfelelő tanulmányok révén, megállapítsam a lélek súlyát, megkészítsem a lélek spektrált analizisét, meghatározzam a lélek térfogatát és annak alakját. Hisz ezek önként értetődnek abból a tantételből, hogy minden a mi létezik, meghatározható és egyszersmind mérhető. A lélek

pedig létezik, él, hisz saját szememmel láttam azt, több ember bensejében. Ennek következtében czé-
lomul tűzöm ki, hogy az előbb felsorolt kísérleteket,
egyiket a másik után, végrehajtsam rajta!

Mit fog most csinálni, — kérdeztem Gassy-t, ő
pedig teljes határozottsággal válaszolta:

— Először is megállapítom a lélek súlyát, aztán
készítek egy megfelelő burát és megpróbálom az
emberlelket a test hüvelyéből kiemelni és azt az e
czélra készített burába zárni. Hogy ily módon azt
más is láthassa, hogy a hitetlenek megbizonyosod-
janak s a kik még nem hisznek, tanuljanak meg hinni!
Ez a jövő tervem! Ezé a gondolatomé minden per-
czem, minden idegszálam és minden akaratom és
hiszem, hogy sikerülni is fog, az emberi lelket az ő
valóságában bemutatni, megmérni és értékelni!
Most pedig jó éjszakát!

A lélekbúvár mykroskópja.

Háromszoros hurráhhval kiáltott a lélekbúvár fe-
lém, mikor beléptem szobájába: «jókor jött, most
van valami, a mi meglelégedéssel tölt el s a mit öröm-
mel mutatok meg magának!» Várakozó tekintettel
néztem Gassyra, ő karonfogott és bevezetett labo-
ratóriumába. «Elszív egy havannát?» — kérdezte
és a következő pillanatban már a kezembe nyomta a
Henry Clayt, aztán a mint felszállt az első füstfelhő,
a lélekbúvár magyarázni kezdte nekem:

— Lássá, megint sikerült hosszú kísérletezés ré-
vén valami, a mit nem hittem, hogy meg tudjak

oldani és már-már csüggedni kezdtem, míg végre elértem célomat, úgy, hogy most nyugodtan mondhatom, ez a kérdés meg van oldva! Maga bizonyára ismeri a mykroskópot, azt a mykroskópot, a mely a közhasználatban ismeretes. Elég elmés műszer, de tökéletlen, még pedig nagyon tökéletlen, hiszen először megköveteli, hogy egy megfelelő áttetsző præparátumot készítsenek, a melynek oly hártavékonyak kell lenni, hogy a külső fénysugarak áthatolhassanak rajta, különben ez az elmésnek hirdetett mykroskop nem lát meg belőlük semmit. És ezt mind a mai napig eltűrték a tudósok, ma, a Röntgen-sugarak korszakában, hogy még egy mykroskop is megkövetelje tőlük azt, hogy őtet kiszolgálják, mert különben nem tár fel előttünk semmit a természet rejtett titkaiból. Azért én arra törekedtem, hogy egy olyan mykroskopot szerkeszszek, a mely a mellett, hogy fokozza az eddigi nagyítást, még felhasználja a fizika által már ismert X-sugarat és az át nem tetsző tárgyak belsejébe is bevilágít, azokat megnagyítja és rejtélyes belsejüket láthatóvá teszi. Az én mykroskopom tehát egy az X-sugarakkal kombinált nagyító készülék! Ez körülbelül a lényege annak, a mit először önnel meg akartam értetni, ezek után pedig jójjön és lásson!

Ezzel a lélekбúvár egy asztalhoz vezetett, a melyen egy nagy üvegbura alatt egy erdőből frissen hozott hangyaboly állott. Előhozta a hatalmas mykroskopot, az üvegburán levő nyíláshoz illesztette annak alját, megigazította rajta a csavarokat, majd intett nekem, hogy nézzek a készülékbe.

A görcső fölé hajoltam és abban a pillanatban ajkamról önkéntelenül szállt fel a meglepetés kiáltása : «Nagy Isten, ez egy csudatétel!»

A lélekbúvár nevetve kérdezte : «Nos, mit lát?»

Nem válaszoltam, de elmerültem a csoda bámulásában és alig hittem szemeimnek. Az ügyesen beállított görcső a hangyaboly belsejét tárta elé, a melynek szűk folyosós testében egy nagyobb csarnok volt középen, kis padkáktól övezve, melyen temérdek hangya szorongott egymás mellett. A hangyák mind fejlett testűek és koromfekete színűek voltak. Egyik közülök egy kis emelvényen ült, a mely körül egy hangyacsapat tanyázott. E pillanatban mozgalom támadt a hangyák között, mintha valami rendkívüli dolog történnék körülöttük.

Figyelmesen néztem, hogy mi lehet az s ekkor láttam, hogy négy fekete hangya között jön egy barna testű hangya s az egész menet odavonul a magaslaton ülő hangya elé és ott megáll. Erre a hangyák izgatottan hadonásztak kis csáp-lábaikkal, majd szorongva összebújtak, mintha tanácskoznának, aztán megint nyugalom lett, mire a magaslaton trónoló hangya bújt elő egy kis homokrakás mögül. Nem sokáig habozott, hanem egyenest a barna testű hangyához sietett, annak elkapta a tarkóját és átharapta a nyakát. Az a nyomorult teremtés egy rövid perc alatt összezsugorodott — vége volt.

Erre aztán a négy fekete hangya, a mely eddig a foglyot őrizte, neki állt és kezdte vonszolni a megölt hangya tetemét és azt kihúzta a tereméből. Én ámulva néztem a jelenetet, mikor a lélekbúvár megszólalt :

«Ni, egy elhullott hangyát hoztak ki a boly belsejéből!» Megjegyeztem: «Úgy ölték meg!»

A lélekbúvár azt mondta: Valószínűleg idegen hangya volt, mert azt ők nem tűrik meg maguk között és azonnal törvényt ülnek felette. Válaszolni akartam, de egy újabb látvány kötötte le érdeklődésemet. A lélekbúvár ugyanis két lakóját a hangyabolynak, melyek kint csatangoltak, elcsípett és mindegyiknek a hátát jó vastagon befestette piros festékkel s azzal visszaeresztette őket a hangyabolyba. Én épen akkor néztem be a górcsőbe, mikor ez a két hangya iszonyú rohanással megérkezett a nagy terembe. Leírhatatlan riadalom támadt az érkezésükre, mintha mindegyik hangyával valami rendkívüli méltatlanság történt volna, mert azok oly erővel rohantak a terem minden zúgából a két szerencsétlenre.

Az első pillanatban azt hittem, hogy megölik őket, de kis vártatva azután láttam, hogy egészen más történik velük. Mindenik hangya neki állt, a ki csak hozzá ért és első lábával gyorsan kezdte kaparni, dörzsölni annak befestett testét. A lehulló festékport pedig a sűrögve-forogva forgó hangyák felcsípték és sietve kivitték a hangyabolyból. Nagy igyekezettel folyt így a munka, míg végre mindkét hangyáról eltűnt a piros festék. Ekkor felugráltak és eltűntek a szűk sikátorokban.

A lélekbúvár nevetése zavarta meg szemlélődésemet. Megkérdeztem tőle, mit nevet. Ő a hangyaboly elé mutatott, a hová a hangyák a társukról lekapart piros festéket hordták kis szemcsékben gondosan,

az utolsó porszemig ; és aztán azt homokszemekkel betakarták, hogy valahogy a piros szín elő ne kandálhasson a homok alul.

«Azt nevetem — mondta a lélekébűvár — mily hamar lekaparták társaikról a festéket!» Megjegyeztem, bámulatos pontosan és fürgén dolgoztak és munkájuk olybá tetszett nekem, mintha valaki ösztönözné őket, hogy ezt a munkát minél gyorsabban, minél sürgősebben végezzék el, mert különben valami nagy baj, valami rendkívüli szerencsétlenség éri őket!

«Úgy is van — felelte Gassy — a hangya nem képes elviselni a piros színt, az sérti az ő érzékeny szemszerkezetét épen úgy, mint a hogy a kutya az éles hangot nem szenvedheti és ha azt hallja, ordítani kezd, mert az ő fülszerkezete csak bizonyos számú hullámrezgésre van berendezve és a mi azon felül van, az fizikai fájdalmat okoz neki. Így vannak a hangyák is. Csakhogy ezek a magas számú hullámrezgéseket tűrik, azokat, a melyek a vörös szín felett kezdődnek és a melyek az ibolyán túl még tartanak az ő részükre, de a melyeket mi, emberek már nem látunk, de ők még mind látnak. Azért most egy olyan készüléket kell ugyebár szerkeszteni, a melylyel aztán majd én is meglátom azokat a színeket, a melyeket mi emberek még nem láttunk. Azért is először végtelen finom műszerekkel egy hangya szemét dolgoztam fel s annak a hangyaszemnek összes szerkezetét a legparányibb részleteivel együtt kell majd megcsinálni, hogy én is úgy tudjak nézni, a hogyan a hangya néz és hogy én is lássak valami újat».

Közbeszéltem: «De kedves Gassy, azt a parányi hangyaszemet hogyan illeszti majd ön a szemére?»

A lélekбúvár mosolygott: «Édes barátom, azt az így megkonstruált hangyaszemet én nem fogom a szememre erősíteni, hanem azt majd rácsatolom a mykroskop aljára s annak segélyével nézek majd szét a hangyaboly belsejében.»

Csodálkozva néztem rá: «Ez nagy munka lesz, uram!»

«Dehogy», kedélyeskedett Gassy, «nem fog ez már semmi munkával járn!»

«Hogyan, talán megvan?»

«Minő kérdés! Hát csak nem képzeli, hogy én megálltam volna a munka közepén a megelégedtem volna fél eredménnyel.»

Ezzel elővett egy kicsiny csövet, abból kivett egy parányi furcsa lencsét, a melyet ráerősített a mykroskop aljára, aztán intett nekem, hogy nézzek be a görcsőbe. Engedelmeskedtem, de önkéntelenül felkiáltottam: «Jaj, de szép!» hiszen a természet sohasem látott színei jelentek meg itt előttem, a melyek az ibolyából fejlődnek, aztán előttünk a feketében vesznek el... Itt pedig pazar változatokban élnek úgyannyira, hogy annak a kis hangyabolynak a belseje egy tündérpalotának látszik, a melyben a boldog kis hangyák a legcsodásabb, a legfinomabb s a legszebb színek boldogságot nyújtó fényében élik parányi életüket.

Ebben a pillanatban irtózatot fájdalmat éreztem, mintha valaki vastúval vagy tüzesített vassal a szemembe szúrt volna és ez a fájdalom oly erős volt,

hogy felkiáltottam és elkaptam a szememet a górcsőről.

A lélekbúvár nevetve állt mögöttem: «Nos, látja, most már megérti, hogy a hangyák mért nem szeretik a piros színt és hogy miért takarították azt le a legnagyobb gondossággal társaikról. A piros színt ők nem birják ki, valamint maga sem birja ki annak égető, szűrő hatását, mihelyt az ő finom szemük segélyével néz körül az ő világukban!» A lélekbúvár eltette mykroskopját és én úgy éreztem magamat, mint a ki egy új világban ébredt fel és azért azt mondtam Gassynak: «Uram, uram, hiszen most meg fog változni az egész világ, a spektralanalízis új fázisba jut, a csillagok majd közelebb jönnek hozzánk, a naprendszer megváltozik — egyszóval: vége a világnak!»

A lélekbúvár nevetve csendesített: «Nyugodjék meg, kedves barátom; menjen szépen haza és feküdjék le és én biztosítom, hogy nem történt semmi különös dolog, legfőlebb annyi, hogy egy parányi lépéssel sikerült a tudományt előre vinnem!»

A lélek-búra.

A lélektanár mosolyogva fogadott, mikor szobájába léptem.

— Ma jókor jön, mert egy olyan kísérletnek lesz tanuja, a milyenről nem hiszem, hogy hallott volna még valaha valamit, sőt semmi hozzá hasonlót!

— Türeelmetlenné tesz, mondja, miről van szó?

— Jó, jó, azonnal átmegyünk a laboratóriumba és én munkához látok és a mennyiben kedve tartja, végignézheti, mint néma szemlélő kísérletemet. Ha nem volnék bizonyos, hogy kísérletem sikerülni fog, nem hívnám be az én szentélyembe; de minthogy holt bizonyos vagyok, örömmel veszem, ha tanuja lesz annak, a mi ma történni fog.

Idegesen vágtam közbe:

— Mi lesz? Mondja mi lesz?

A lélektanár feltolta szemüvegét homlokára és mély kék szemével hosszasan nézett rám.

— Nem kisebb dolgot fog látni ma, mint a lélek kihámozását, kifejtését, különválasztását a testtől!

Felkiáltottam:

— Ez lehetetlen. Mi lesz az így szabaddá lett lélekkel!

A lélektanár mosolygott.

— Jó nyomon jár, ez volt a legnehezebb feladat, a lelket felfogni, megőrizni! Ez adta a legnehezebb munkát, elkészíteni azt a burát, a melybe a lelket el lehet helyezni, meg lehet őrizni! De épen ez sikerült nekem — ha nem csalódom.

— Valósággal izgatottá tett, oly kíváncsi vagyok!

— Csak azt akarom még mondani, hogy tudnia kell mindazokat az elméleteket, a melyekről önnek már annyit beszéltem a lélek mivoltáról.

— Tudom, és hiszek bennök!

— Helyes! Akkor nem fog meglepetésszerűen hatni, sőt azt fogja érezni: Igen, ennek így kellett történnie, mert mindez szigorúan a törvények alapján történik. A lélek, a melyet a testből ki fogok venni,

egy fiatal költőnek a lelke, a ki pár nap óta van nálam. Saját óhaja is az, hogy ezt a műtétet rajta végrehajtsam és így, minthogy nem kell ellenakarrattal küzdenem, feladatom valamivel könnyebb lett, hogy úgy mondjam annyival, a mennyivel kevesebb energiát kell elfecsérelnem az ellenakarat legyőzésére. Most is láthatja, hogy itt a tulajdonképeni műszer az energia; ennek a segítségével, ezzel és ez által történik minden. A többi csak mellékes, hogy úgy mondjam, külső parádé, a melyekre azonban szükségem van azért, hogy minden zavaró hatástól mentesítve dolgozhassak. Ezzel körülbelül elmondtam azt, a mit még szükségesnek tartottam megjegyezni és most lássunk dologhoz!

A lélekбúvár előrement és én az izgatottságtól dobogó szívvel követtem. Egy csigalépcsőn mentünk fel az épület tetejére, a hol a nagy üvegfa-laboratorium állott. Különös szerszámok, furesa villamos és de-lej-készülé-kek, vetítők, mikroszkopok, fényképező készülékek, sodronyvezetékek, üvegalkotmányok, korongok, hengerek és gépek voltak ott. Soha még ilyen különös dolgokat nem láttam, mintha a tudományos eszközöknek egy fantasztikus világban élő továbbfejlesztettebb készülékeit láttam volna magam előtt.

A legjobban magára vonta figyelmemet egy előtttem addig ismeretlen anyagból készült áttetsző bura, mely egy fantasztikus alakú, nagyméretű Geissler-féle cső alakját mutatta. Ennek a különös burának tetejét egy viaszpecsét zárta el. Annyira megragadott ez a dolog, hogy nem is tudtam másra

figyelni és mozdulatlanul álltam a különös készülék előtt, mint a kit valami jelenség megigéz. A lélekbuvár vállamra tette kezét.

— Jó szeme van. Ez a lélekbura!

Felkiáltottam. — Hogyan, ebbe egy ember lelke van bezárva?

— Nem, ez csak egy kísérlet volt arra, hogy lehet-e a vihar lelkét is rögzíteni. Ez a Svédország kopár gneisz hegyeit sodró, a fjordokig levezető viharszélnek a lelke. Ma fogunk először emberlelket rögzíteni, a bura már készen áll és várja a lelket.

— De hol van az ember lélekburája, nem látom!

— Majd meg fogja látni, ha szükség lesz rá. Ezzel befejeztük a beszélgetést és ezentúl egy szót sem, mindaddig, míg a műtét tart, mert különben összeront mindent. Megértett?!

— Parancsa szerint fogok viselkedni!

Ezzel a lélekbuvár munkához látott.

Először is a fényhatásokat állította be, az üvegablakok megfelelő lefüggönyözésével és aztán a nap fényével egyenlő erejű reflektort gyújtott, úgy, hogy kiküszöbölte az árnyék képződését a laboratóriumból. Meg is mondta :

— Minthogy nem élünk a mesék korában és nem tehetem azt, hogy az árnyékot a boszorkány viperabőrnyelű késével vágjam le a testről, ezért megmaradok a fizika törvényein belül és ellenfénynyel rontom le azt.

Ezután gyorsan rendezgetni kezdte szerszámaint, bámulva néztem őt, de különös csodálkozással te-

kintettem a mennyezetre, a honnét finom selyem szalagokon üvegharangok lógtak alá. A harangok nyelve szandálfából volt és a harangok fantasztikus alakúak és színűek voltak.

Ekkor a lélekbúvár egy rugót nyomott meg a falon, mire a laboratórium falából egy rejtett ajtó pattant ki, mely egy üvegszekrényt fedett. Az üvegszekrény kerekeken járt és könnyen gördült elő falrejtekeiből. A szekrény belseje volt a titkok titka, a csodák-csodája; ez őrizte a lélekbúrát, mely nyitott csőszájával várta az emberlelket.

Most halk csöngetés hallatszott és egy sülyesztőnyílás lett látható a padozaton, melyből lassan emelkedett fel egy letakart emberalak. A lélekbúvár odalépett hozzá, levette róla a leplet és egy fiatalember állt előttem, a ki nyitott szemmel állva aludt. Arczvonásain mélabú ült, ujjai zárva voltak, mintha erős akarattal szorítaná őket össze. Arczezal a nap felé volt fordítva, de szemidegei nem mozdultak a fénysugarak erős hatásaira. Mozdulatlan állt ott, mint egy szobor, melynek dobog a szíve és élet kering az ereiben.

A lélekbúvár az üvegszekrényhez sietett, gondosan kiemelte ezt a különös áttetsző anyagból készült lélekbúrát, azt a fiatalember mellé állította és akkor vettem észre, hogy ez mennyivel kisebb, mint az ifjú alakja. A lélekbúvár gyors mozdulatokkal dolgozott, hirtelen viaszt melegített egy serpenyőben s mikor az cseppfolyós lett, akkor egy villanytestet átkapcsolt a vezeték hálózatában. Mesebeli dolog történt ekkor.

Megszólaltak a mennyezeten az üvegharangok, a mint a villanyerő mozgásba hozta gépezetüket. Csodálatos zene volt az, más minden egyéb muzsikától, mit az ideig hallottam. Valami olyan rejtelmes volt azokban a hangokban, mintha valahonnét egy távoli csodaországból szólnának és odacsalogatnák az embert. Éreztem, a mint egész bensőm reszketett az izgalomtól, visszafojtottam lélegzetemet és néztem sóvárgó szemekkel, hogy mit művel a lélekbúvár. Ő új műszereket szedett elő és a lélek-bura nyílását furcsa hang- és fényvezető fonalakkal kötötte egybe a fiatal ember arczával és testével, főleg az ütőerekkel.

Ez alatt a zene egyre szólt, egyre hivatatóbb, rejtélyesebb melódiákkal, mintha valami óriási, valami hatalmas erő a messzeségből, egy ismeretlen országból csábítaná az embert, hogy itthagya mindent a mi földi, elmenjen a lelke egy más, soha nem látott, nem földi ember számára teremtetett országba. És ezek a misztikus zenehangok rám is oly hatással voltak, hogy éreztem, a mint a vér a fejembe tódul és a szívem az izgatottságtól majd kiugrik testbörtönéből. Minden akaraterőmre szükségem volt, hogy uralkodni tudjak idegeimen, mert a zene egyre szólt, a kis harangok nyelve mind különösebb és különösebb melódiákat hallatott, mintha valami rejtélyes zeneszerző írta volna meg ezt az észbontó zenét. Egyszerre nagy változás történt, az ifjú egy hosszú, mély, de rémes, hátborzongató kiáltást hallatott, mintha valami kiszakadna belőle és azzal összerogyott, de úgy, mintha az élet minden porczy-

kájából egyszerre vonult volna ki. A zene elhallgatott, az összes üvegharangok elnémultak és a lélekbúvár egy nagy viaszpecséttel lezárta a lélekbura tetejét.

Ekkor villanásszerűen jutott eszembe a bibliai nagy király, bölcs Salamon, a ki emberlelkeket tartott viaszpecsét alatt és éreztem, hogy az ókori legenda jelent meg előttem valóságban, a lélekbúvár nagy akaraterejével, felsőrendű lelkével elem varázsolta azt.

A lélekbúvár lehajolt az ifjúhoz és figyelmesen vizsgálta. Én is odasiettem, megtapogattam a testet s az olyan volt, mint egy fadarab. Főlé hajoltam, szíve nem dobogott, abban nem volt a léleknek egy atomja sem. Csodálkozva és megrémülve néztem a lélekbúvárra, a ki a lélekbura mellett állott és ijedten kiáltottam rá:

— De uram, hiszen ez az ember meghalt!

A lélekbúvár nyugodtan válaszolt:

— Ellenkezőleg — él, örökké él!

— De uram, hisz itt fekszik!

A lélekbúvár odalépett és csak ennyit mondott:

— Ez csak egy testhüvely volt, ez nem számít, a fő az, hogy ő meg van mentve! Övé az élet!

A lélekbúvár látcsöve.

A városban sétáltam, mikor Gassyval találkoztam. Egy gyönyörű, alumíniumból készült látcső volt a nyakába akasztva és azzal nézegette a házat. Nagyon megörült, mikor meglátott és boldogan

ujságolta, hogy van egy új meglepetése számomra. Azonnal a látcsőre irányult figyelmem és meg is kérdeztem, hogy nem-e az az, a mit meg akar nekem mutatni. A lélekbúvár helyeslőleg intett fejével.

— Úgy van barátom, ez a kis látcső az, a mely nagy meglepetést fog szerezni még az embereknek!

Ezzel karon fogott és sétálni kezdett velem, majd elmagyarázta találmánya lényegét:

— Ön bizonyára ismeri a Görtz-féle úgynevezett triæder gukkert, a mely oly csodálatos nagyítással hozza közelebb a tárgyakat. Az emberek rajongva beszélnek erről a dologról, pedig az lényegében nem más, mint egy régifajta látcső, a melynek valamivel erősebbek a lencsái és így élesebb nagyításra alkalmas. De semmi új dolgot, új elvet nem mutat be.

Az én célom ezért az volt, hogy szerkeszszek egy oly látcsövet, a mely a mellett, hogy a tárgyakat megnagyítva közelebb hozza, képes legyen a tömör tárgyakon is áthatolni és a kíváncsi szem előtt feltárni azt, a mi a tömör tárgy mögött áll. Ez tulajdonképpen az X-sugár munkája. A fő nehézség tehát abban állott, hogy sikerül-e nekem a Crooks-féle cső segélye nélkül az X-sugarat előállítanom és azt a látcsövem részére felhasználni olyképpen, hogy a lencsék daczára az X-sugarak semmit ne veszítsenek erejükből. Ezért sok kísérlet után, köszörültettem magamnak olyan lencséket, amelyek az összetett szemü állatok szemlencséje mintájára készültek, aztán ezeket helyeztem el a nagyításhoz szükséges távolban egymástól és így vezettem át rajtuk az X-sugarat. És most sok vesződés után ez

az ördögös kis dolog itt van nálam, ebbe a két aluminiumcsőbe beszorítva. A mit itt középen lát, ez a kis cső itt a regulátor mellett, ez egy kis elektromos szerkezet, a melyre az X-sugár előállítására miatt szükség van. És daczára ennek, az egész nem nehezebb, mint egy kilogramm. A mi nem számbavehető súly, ilyen összetett készüléknél. Sőt előállítása sem költséges, mert hiszen pár száz koronánál többbe nem kerül, mikor a Görtz-féle látszó is, az ő nagy tökéletlensége daczára, ugyanennyibe kerül!

Közbevágtam :

— Jó, jó, de mire fogja ezt használni?

— Mire? — szólt a lélekbúvár és erősen rámnézett. — Hát először is a detektívek szerepét veszem át, mert hisz én ezzel az én látszóvemmel átlátok a falon és hűen elmondok mindent, a mi a fal mögött a szobákban történik! Tudja barátocskám, az én szemem elől nem lehet elrejtőzni, mert az én szemem ennek segítségével a legrejtettebb zúgokba is belát és én oly bizonyosan tudom megmondani, hogy mi történik a zárt falak mögött, mintha csak személyesen ott lettem volna!

A lélekbúvár beszédével annyira felcsigázta érdeklődésemet, hogy hirtelen elkaptam a látszóvet és izgatottságomban letéptem ezt a nyakáról.

Gassy megfogta kezemet :

— Csak lassan, az első dolog az életben a nyugalom. Lásza, most megrántotta a kis gépezetet és a villanygép már működésbe jött a rándulásra!

Ezzel elvette tőlem a műszerét, igazított rajta

valamit, majd az egyik házra irányítva, rendbehozta azt. Aztán átadta nekem:

— Na, nézze meg azt a családi ebédet, ott a szemközi ház első emeletén.

Szememhez illesztettem a látsövet és a jelzett helyre irányoztam. Nagyszerű volt, a mit láttam. Mintha tényleg a falak eltűntek volna. Én beláttam a szobába csakúgy, mintha egy nyitott ablakon át, közelről tekintettem volna be oda.

Az asztal gazdagon volt megterítve és a dús terítéket körülülte a bankár és családja. Az inas éppen a gyümölcsöt hordta körül. Aztán pedig fekete-kávét és szivart hozott. Pompás volt, a mint a gyufa felvillant és a szivar első füstje felszállt a levegőbe. Lekaptam szememről a gukkert és akkor láttam csak, hogy minő rendkívüli találmány van a kezemben. A ház, a melynek falán át benéztem, legalább ötven méter távol volt tőlem — légvonalat véve — az emelet szintjével. És én innét a földről egészen kényelmesen láthattam, hogy mi történik ott a falak mögött. Oly örömben voltam a látottakon, hogy szinte megfeledkeztem Gassyról és újra belebámultam az előbbeni lakásba, a falon át. Ott éppen akkor bontották az asztalt. A családtagok sorra odajárultak a kövér bankárhoz és az mindeniknek odanyújtotta gyűrűs kezét, mire azt sorra megcsókolták a családtagok. A legkisebb gyerek pedig pajkosságból ráöltötte nyelvét a kövér családfőre, mire az húsos kezével arczullegyintette a gyereket. Elnevettem magamat a mulatságos jeleneten. A lélek-bűvár pedig megfogta kezemet és tovább czipelt,

azzal biztatva, hogy majd érdekesebb dolgot mutat nekem, mint az a békés családi otthon.

Azzal elvezetett egy távoli utczába, a hol egy leeresztett redős, rejtélyes ház állott, aztán intett, hogy irányítsam a magános házra a látsövet.

Szememhez emeltem a rejtélyes találmányt és íme egy új rejtély tárult elém. Egy magas, hosszú szakállú ember járt-kelt fel s alá a titokzatos ház szobáiban. A szobák tele voltak állatokkal és azok a fal mellett ültek, vagy kis ketreczekben elzárva húzódtak meg a szobákban. Voltak madarak is, a melyek röpködtek a termekben, míg a papagályok lelánczolva ültek fafogantyús ágakon. A szobák díszét virágok és pálmák képezték, a melyekkel gazdagon volt ékesítve a lakás, úgy, hogy az egész olyan volt, mint egy szép téli kert vagy egy indiai Dsungl, a mely idevarázsolva a messze északra, ott lapult meg az elzárt ház téglafalai között.

A nagyszakállú ember kis fapálczát tartott kezében, olyat, a milyent a bűvészek használnak varázsbót gyanánt. Ezzel intett szolgálinak, a kik rohanva engedelmeskedtek parancsainak. Ekkor egy bekötözött szemű nőt vezettek be. A nő kezei is össze voltak kötve és a szegény remegve állott meg a terem közepén. A rejtélyes ember intett, mire a szolgálak eltávoztak. Ekkor ő egy ketreczhez lépett és felnyitotta annak ajtaját. Őrült szökéssel ugrott elő onnét a vad oroszlán. Kitátott szájjal ugrott a megkötözött nőre és annak szegénynek lábai megrogytak és térdre rogyott. Ebben a pillanatban fent termett az oroszlán az áldozat hátán...

Nem birtam tovább nézni a rettenetes jelenetet. Ijedten szóltam Gassyhoz :

— Uram, az Istenért siessünk rendőrért. Hisz ebben a szörnyű házban egy borzasztó gonosztevő lakik, a ki élő embereket áldoz fel, vadállatoknak!

Sebesen, szinte fuldokolva beszéltem, hogy Gassyben is felkeltsem az irgalmat az áldozat iránt, de nagy csodálkozásomra a lélekbúvár a helyett, hogy izgatott lett volna beszédem hatásán, szívből elkezdett nevetni és oly jóízűen nevetett, hogy a könnyei hullottak. Aztán vállamra csapott izmos kezével.

— Na barátom, magának ugyan élénkebb fantáziája van, mint bármely regényírónak és élénkebben tudja kiszínezni, a miket elgondol, mint maga az élet, a hogy beállítja a dolgokat. Nézze, a dolog nagyon egyszerű. Maga az én látcsövem segélyével benézett ebbe a zárt házba és ott látott egy állatszeldítőt, a ki czirkuszok számára idomít fenevadakat. Persze ezeknek kiképzése nem megy minden nehézség nélkül és néha bizony izgalmas jeleneteknek vannak kitéve, a melyeket azonban nagy akaraterővel képesek leküzdeni és le is küzdenek. Minthogy ezekhez a vérfagyasztó jelenetekhez a közönség izgatott jelenléte egyáltalában nem szükséges, ezért az az ember nagyon okosan, a nyilvánosságtól teljesen elvonulva hajtja végre az állatidomítást.

Az a nő, a kít ott megkötözve látott, az a felesége és hú hitestársa, a ki szívesen van segítségére ebben a dologban; csakhogy mivel kissé ideges, azért, hogy ne lássa a támadó fenevadat, bekötteti

a szemét, a kezét meg azért kötözteti meg, hogy még önkénytelen mozdulattal se kapjon az állatok felé. Ezért van aztán az, hogy idegességében térdéi nem birják néha az idegizgató jeleneteket és ő térdre rogy!

Bámulva néztem Gassyra. Honnét tudja ezt?

A lélekbúvár nevetett:

— Hisz maga jól tudja, én mindent tudok!

Nem szóltam semmit. Szó nélkül visszaadtam a látcsövet a lélekbúvárnak és az ámulattól elkábulva álltam ott mellette. Ő mosolyogva veregette vállamat és tréfásan évődött velem, mikor hirtelen felnyílt a szemközti elzárt ház ajtaja és azon kilépett a nagyszakállú ember, karonfogva vezetve szép, erőteljes feleségét! A mikor meglátták a lélekbúvart, mély köszönéssel üdvözölték, aztán nagy boldogan tovább mentek mellettünk.

Gassy is haza készült és én némán követtem őt. Hazakisértem lakásáig s mikor elváltunk, ő szólított meg, így búcsúzva el tőlem:

— Egy ideig azon gondolkodtam, hogy ezt a látcsövet magának adom ajándékba, hadd mulasson vele. De úgy találom jobbnak, ha megtartom magamnak! Tudja, maga még nem eléggé nyugodt ahhoz, hogy ilyen szerszámmal járjon a városban. Fantáziája túlheves és hamar felverné a várost riasztó hírekkel, mihelyst olyas valamit látna, a mit nem volna képes megmagyarázni magának. Ezért megtartom magamnak. De ha lesz valami érdekes látnivaló, akkor majd mindég elhivom magát és így része lesz abban a nagy mulatságban, a melyet

a tökéletesedő műszerek nyújtanak a küzdő-embernek.

Kezet fogott és magamra hagyott. És míg én hazamentem, elfelejtettem a rejtélyes látcsövet is és nem láttam magam előtt mást, csak Gassyt, a lélekbúvárt, az ő nagy alakját, a küzdő ember tökéletes szimbólumát.

A lélekbúvár ládikája.

Gassy lelke nem nyugodott, ha egy találmányt megalkotott, gyorsan termelte gondolatait és gyorsan váltotta őket valóra. Alig egy hét leforgása alatt másodszor hivatott, a mi azt jelentette, hogy van valami mutatni valója a számomra. Nem várakoztattam, hanem még aznap este felkerestem. A lélekbúvár nagyon jól nevetett, mikor napnyugta után beállítottam hozzá és mosolyogva mondta:

— Maga persze megvárta, míg a nap lemegy, hogy aztán az alkony homályában kényelmesen szivarozgasson laboratóriumomban, míg én csevegek magával!

Udvariasan válaszoltam:

— Nekem egyformán öröm az, akár fényes nappal, akár az est leszálltával lehetek önnel, mert mindég érdekes, a mit mond, sőt még ha egy szót sem szól, akkor is érzem, hogy egy nagy egyéniség közelében vagyok.

Megveregette a vállamat:

— Jó, jó fiú, hagyjuk ezt, hiszen kölcsönösen meg vagyunk elégedve egymással és azért ezt nem

kell felhánynunk egymásnak. Hanem a helyett inkább azon legyünk, hogy mint fürkészszük ki a természet rejtett dolgait, kis és nagy titkait, utolérhetetlen trükkjeit, melyeket az oly nagy méretben csinál. Tehát ülünk le.

Letelepedtünk és ekkor Gassy magyarázni kezdte :

— Ugy-e különös az, ha a nap lemegy, akkor egypár perc alatt kimaradnak teljesen a fénysugarak a levegőből és az egész földön semmi sem emlékeztet arra, hogy a napkirály fentjárt volna az égen. A kövek, a fák közül egy, de egy sem tart vissza egy fénysugarat sem, a melylyel aztán, ha kedve jönne, az éj közepén legalább egypár pillanatra és az ő környezetében képes volna felidézni, visszavarázsolni a nap ragyogó fényét.

Ez, a mi engem ingerel, mondhatom bosszant, hogy a napnak oly hatalmas legyen mi fölöttünk és az egész föld fölött, hogyha egyszer kedve jön arra, hogy lemenjen a láthatár mögé, akkor azontúl semmiféle fénysugárnak nem szabad a mi számunkra fennmaradni, legfeljebb annyinak, a mennyit ő a holdról kegyesen ránk hullat, vagy a mennyit egy-egy pislogó csillag előállítani képes. Engem tehát annak a kérdésnek megoldása izgatott, hogy lehetne olyan készüléket szerkeszteni, a melylyel a nap fényét, annak hő- és fénysugarait fel tudjuk fogni, olyképpen, hogy azt a mi készülékünk segítségével, legalább is egyelőre környezetünkben mindég magunk köré tudjuk varázsolni.

Közbeszóltam :

— Egy szóval lelánczolni a tűnő nap sugarát!

— Úgy van! — szólt a lélekbúvár. — Lelánczolni, börtönbe zárni, de oly börtönbe, a melynek a kulcsa az én zsebemben van és így én parancsolok neki. Eddig akkor sütött a nap, mikor neki jól esett, most majd akkor fog sütni, mikor én rá-parancsolok, hogy süssön!

Ne higgye, hogy fantaszta vagyok, nagyon jól tudom azt én, hogy természeti erőket, a természeti jelenségeket mi más munkára nem tudjuk kényszeríteni, mint a milyet az ő saját törvénye reá szab, csak hogy azt is tudom, hogy vannak utak, vannak módok, a melyeknek segítségével, ha megfelelő eszközök szerkesztünk, akkor a megfelelő természeti erő hatalmunkba tudjuk hajtani. Hisz azt hiszem, nem kell banális példákra hivatkoznom, itt volt a gőz, a villany, a hang megfékezése és elraktározása, a mely ma már mind szolgálja az embert. Ha sikerült a grammofonba az emberi és zenei hangot úgy elraktározni, hogy az akkor szólal meg, mikor azt én akarom, akkor kell, hogy sikerüljön a fényt is és specziálisan a nap fényét is úgy elraktározni, hogy az akkor süssön, mikor azt én tőle megkövetelem. És ehhez nem kell más, mint egy olyan készülék, a mely a nap fényét és hősugarait felfogja és egy másik, a mely azt megőrzi és azt visszaadja. A pozitív és a negatív készülék.

Már régen bajlódtam ezzel, míg végre a múlt héten rájöttem a helyes nyomra. Elsőbben is egy oly anyagot kellett szerkesztenem, a mely képes az előbb említett feltételeknek megfelelni. Tehát magába szívni és magában megtartani a hősugara-

kat. Mikor ez az anyag megvolt, akkor már csak egy volt hátra, a készülék, a melyekbe beillesztve ez az anyag akkor löveli ki magából az oda elraktározott napsugarakat, mikor azt én jónak látom, mikor azt én akarom! Na és most azt hiszem, nem csalódom, ha azt mondom, hogy mindez készen áll!

Ezalatt teljesen besötétedett és a laboratóriumban éjhomály volt. A lélekbúvár az asztalon meggyújtott egy kis villanylámpát, aztán előszedett kisebb-nagyobb alakú ládikákat. Mindenik ládika kulcsra járt. A lélekbúvár ezt is megmagyarázta :

— Nézze, mindenik doboz kulcsra jár, ennek nemcsak az az oka, hogy ok nélkül nem lehet felnyitogatni, hanem az is, hogy a kulcs fordulatával felhúzom a készüléket, a mely mozgásba jön és az anyag a mechanikai hatás folytán kiváltja, vagy hogy úgy mondjam, leadja a sugarakat.

Ezzel elővette a legnagyobb ládikát, a kulcsot beleillesztette és egyszer megfordította benne, erre kis zúgó zaj hallatszott, valami olyanféle nesz, mint mikor a felhúzott zenélő óra szöges hengere megindulna. Mikor ez meg volt, a kezembe adta a ládikát és rám szólt :

— Na, nyissa fel!

Nagy mohósággal ragadtam meg a ládikát, sietve felnyitottam, de a következő pillanatban becsaptam, mert azt hittem, hogy a szememet megperzselték, oly erős, intenzív fény lövelt ki a ládikából! A lélekbúvár nevetni kezdett és megkérdezte :

— Mi baj?

— Szégyenkezve dörzsöltem szememet és megjegyeztem :

— Uram, azt hittem a nap a szemembe süttött és kissé könnyes lett a szemem!

Gassy igen jókedvű lett szavaimra :

— A nap a szemébe süttött, hát persze hogy a szemébe süttött, hiszen a nap ravasz portéka, az be szokott bújni az ilyen ládikákba, aztán onnét küldi sugarait az embereknek! Hanem tudja mit, menjen szépen az ablakhoz, fordítsa a ládikát a kert felé, hogy maga védve legyen, aztán úgy helyezkedve el, nyissa ki lassan a ládika fedelét.

Megfogadtam Gassy tanácsát és az ablakhoz állva lassan felnyitottam a ládika tetejét. De mily nagy volt a csodálkozásom, mikor a kertet, a mint én mind jobban és jobban kinyitottam a ládika fedelét, nappali verőfényes világítás árasztotta el. Sőt messze, egészen a hegyek lábáig nappali világításban fürdött a vidék és oly tökéletes volt ez a csalódás, hogy a madarak is fölébredtek és röpdösni kezdtek a fák között. Erre hirtelen becsaptam a dobozt, mire újra koromsötét lett a vidéken. Ámulva néztem a különös jelenséget, de megmagyarázni nem tudtam magamnak a csudaláda titkát. Gassy vállamra tette kezét és így szólt :

— Ugy-e, hogy elcsiptem a napkirály ő szent fenségét és ezentúl ő szolgál majd engem. Sőt tovább mentem, még el is osztottam a sugarait, ha azokat a kis ládikákat megnézi, akkor azt fogja látni, hogy azokba hol öt, hol tíz, hol meg huszonöt nap-sugár van elraktározva!

Az asztalhoz mentem aztán, sorra felnyitottam a ládikákat és mindenikből elém sütött a nap, hol erősebb, hol gyengébb fénynyel kandikálva elő kis börtönéből. Az ámulattól elkábulva szorítottam meg Gassy kezét :

— Nagy mester ön és nagy az ön hatalma az anyag és erők birodalmában!

Gassy szívélyesen rázta meg a kezemet és csak ennyit mondott :

— Örülök, hogy ezt a kis találmányomat megmutathattam önnek és örülök, ha ezáltal az embe-riségnek valamiképpen a szolgálatára lehetek. Most majd mindenki tart a zsebében egy ilyen kis ládikát és aztán a mikor akarja, majd feljön számára a nap és még pedig olyan tömegben, a milyenben azt akarja. Mert a fő az és az embereknek arra kell törekedni, hogy fel tudják szabadítani magukat az erők hatalma alól és az erőket pedig, melyek nagy tömegben élnek a természetben, a saját hasznuk, a saját jólétük és előhaladásuk céljaira felhasznál-ják. Most egy kis lépéssel újra előre jutottunk. Ez most megvan. Ezzel nem is törődöm már, hanem egy új eszme foglalkoztat, a melyet meg kell olda-nom. Na, arról majd máskor! Most már későre jár. Tehát a viziontlátásra!

Ezzel elváltunk és én hazamentem. Mikor az utcán haza igyekeztem, egy nagy csoport em-bert láttam az utcán, a kik azon vitatkoztak, hogy egy félóra előtt a nap hirtelen felkelt és újra lenyugodott. Mosolyogva mentem el a vi-tatkozó csoport mellett, csak mikor hazaértem,

adtam igazat az utczán vitázó embereknek magamban :

— Tényleg a nap felkelt, de ez a nap nem más, mint Gassy, a lélekbúvár nagy, hatalmas lelke, mely koronként csodatételével beragyogja az emberek lelkét.

A lélekbúvár trombitája.

Ebéd után volt az idő, mikor kényelmes karosszékemben ülve, elnéztem a nagy üvegablakon át a kedves nyári tájat. Egyszerre megszólalt a telefon éles csengetéssel és felverte a csendet és az én nagy nyugalmam is véget ért.

A telefonhoz siettem : Gassy volt, az én jóbarátom, a ki megkért, hogy menjek át hozzá villájába. A lélekbúvár villája a hegy lábánál feküdt és így jó húsz perczig kellett gyalogolnom, míg elértem hozzá. Szép nyári délután volt, a nap forrón sütött és én jó kimelegettem, mire elértem barátomhoz. Lakása oly kellemes hűs volt, hogy az csodálatos, az is igaz, hogy folyton hallatszott a vízesés hangja, mintha a tetőről egy hűs patak csörgedezett volna alá. Úgy is volt, mert Gassy villájába hűtőszerszemet falaztatott be, a melyben a folyton keringő víz szépen lehűtötte a lakás hőmérsékletét. A lélekbúvár megölelt, mikor meglátott.

— Jaj de jó, hogy itt van. Egy csunya kellemetlenségem van és szeretném, ha segítene elsimítani!

— Rendelkezzék velem!

Leültünk és a lélekbúvár így szólt hozzám :

— Nézze kérem, ott azt a nagy, csunya falat, a szomszédom húzatta a határon és nekem az egész kilátásomat tönkre tette vele. Átizenem, hogy rombolja le azt, de ő semmiképpen nem engedi. Akkor arra kértem, hogy engedje meg nekem, mert szenvedélyes zenész vagyok, hogy a kertemben a fal mellett muzsikálhassak. Ebbe aztán beleegyezett. És így szerződést kötöttünk. A szerződésben pontosan ki van fejtve, hogy nekem szabad bármely hangszerrel a fal körül annyit muzsikálni, a mennyit csak akarok és bármily kár, a mely a falat éri ily módon, engem nem terhel.

A szomszéd jót nevetett, mikor ezt a szerződést aláírta és úgy nézett rám, mint a kinek egy eszelőssel van dolga. Mikor ezt láttam, még arra kértem, kössük ezt a szerződést tíz évre. Erre ő roppant előzékenységgel, pótlólag húsz évet vezetett be a szerződésbe. Ezzel ez rendben volt!

— Ezt én igazán nem értem! — türelmetlenkedtem.

A lélekbúvár haragosan támadt rám:

— Micsoda idegesség ez? Csend legyen, mikor én beszélek! — Egyszóval ő megkötötte velem ezt a szerződést és nagy nevetve eltávozott. Mikor elment, akkor én nagyobbbat nevettem mint ő, mert hisz szegény a kezembe adta magát. Az az én okos szomszédom, a ki engem nézett bolondnak, természetesen nem is sejtette, hogy létezik az úgynevezett «domináló hang!», a mely nem egy falat, de ennél a hitvány falnál sokkal erősebb épületeket is meg tud rezgetetni. A biblia örök igazságot hirdető soraiból

ismerjük a Jerikó falainak történetét. Azt is úgy döntötték romba, hogy először megállapították ennek a faltömegnek «domináló hangját» és aztán erre a hangra hangolt kürtöket fuvattak meg és a falak leomlottak.

És ez egész természetes, mert a domináló hang rezgésbe hozza a fal minden rétegét betöltő láthatatlan éthert, a melynek rezgése nem más, mint a hanghullám. Ezek pedig aztán kellő ideig felkorbácsoltatva a hangszer által, szétvetik rezgésük által a falat, úgy hogy az, por alakban összeomlik. Ezért, hogy tervemet végrehajtsam, először is a szomszédom falának meg kellett állapítanom a «domináló hangját»; mikor ez megvolt, akkor készítettem arra a hangmagasságra négy trombitát. Azért négyet, mert ha mi ketten elfáradunk, a másik kettővel két szolgálom folytatni fogja a fúvást.

Számításom szerint, az egész dologhoz harminczegy perc és tizenhat másodperc szükségesnek tartom. De valószínű az is, hogy egy kis késedelem fog a dologban beállni, de azért egy-két percenél nagyobb eltérés számításomban nem lesz és a fal, ez a dicső fal meg fog semmisülni és én visszanyerem ismét az én kedves szobám szép kilátását. Most pedig dologra!

Ezzel a lélekbuvár felugrott és szekrényéhez lépett, onnét kivette az ujdonatúj trombitákat és sorra lerakta őket az asztalra. Szépek, sárgarézből készültek voltak és fényesek. Szájuk öblös kürtalakban végződött, hogy a hang szépen kifejlődve törjön elő belőle. Gassy becsengette szolgálait. Elmagyarázta nekik, mi lesz a teendőjük, azzal mind

a négyen lementünk a kertbe, a fal tövéhez. Ott elhelyezkedtünk négy lépésnyire a faltól egy vonalba, úgy a hogy Gassy azt pontosan kimérte.

Mielőtt elkezdtek volna munkánkat, a lélekbúvár megkért, hogy nézzem meg, van-e valaki a fal mögött. A kerti létrát odatámasztottam a falhoz, majd óvatosan átkémleltem rajta. A túloldalon nem volt senki, csak a lugasban ült egy társaság, a mely vidám kedvben borozgatott, nagy pipaszó mellett. A lugas a ház mellett volt egy nagy fa alatt és szépen be volt futtatva folyondárral. Míg leszálltam a létráról, megtapogattam a falat és be kellett vallanom, hogy az egy erős, szolid építmény volt, a mely kitűnően volt felrakva. A létrát visszatettem a helyére, elsiettem a fal mellől, aztán jelentést tettem Gassynak tapasztalataimról. És megjegyeztem azt is, hogy a fal erősebben van megépítve, mint azt hittem.

A lélekbúvár mosolyogva vett tudomást aggodalmairól, aztán kivette másodperczmérő finom óráját; intett, hogy mindenki foglalja el helyét. Azzal megadta utolsó parancsait és a két szolga megfújta a trombitákat. Én a falra figyeltem, a mely mindjárt az első hanghullámra megrezdült, mintha egy láthatatlan kéz alul megrázta volna. És ez a finom rezgés nem szűnt meg, hanem a trombiták hangjainak hatása alatt egyre tartott. Mikor a lélektanár észrevette, hogy a szolgák fáradni kezdenek, intett nekem és erre mi fújtuk a hangszereket, pontosan betartva az átmenetet, nehogy a fal csak egy félmásodperczre is kipihenhesse magát. Így ment

ez váltakozó sorrendben, hol a szolgák fújták trombitájukat, hol mi a mieinket. Már harmincz percz elmúlt, de még semmi változás nem történt. Egyszer hallottam csak egy káromkodásfélét, a melyet a lugasban ülők küldöttek felénk, mert az éktelen trombitahang zavarta az ő nyugodt beszélgetésüket. E közben a trombiták egyre szóltak. Elmúlt a harminczegyedik percz is és a fal még a helyén állott. Gassy idegesen tartotta kezében az órát és a másodpercz is elmúlt, de a fal helyén állott, oly szilárdan, mintha semmi földi erő azt eltávolítani onnét képes nem lenne. Ekkor újra reánk került a sor és felemeltük a hangszerünket. Az időszámítás harminczkét percz és három másodpercet jelzett.

A lélekбúvár már ajkához emelte a trombitát és én éppen felszívтам түдөмбе a levegőt, mikor egy hihetetlen dolog történt. A fal úgy tett, mintha fel akarna ugorни helyéről, mert egész tömegében emelkedni látszott, aztán a következő pillanatban por alakban szétesett, csak úgy, mint mikor az ember az üvegsepp végét letöri és ekkor az egész porrá lesz.

Mikor a por felszállott, melyet a leomló fal vert fel, a trombiták elhallgattak. A lugasból pedig megrémülve ugráltak ki az emberek. Azt hitték földindulás, égszakadás történt, hogy egy ilyen erős fal a szemük láttára porrá esik széjjel. Mind oda csődültek a törmelék köré, mely mint valami porliszt, ott feküdt a földön. Szólni nem tudtak ámulatuktól és úgy érezték magukat, mint a kikkel egy hatalmas

boszorkány kísérteties játékot űzött. Egyik se mert volna csak egy szót is kiejteni a száján, annyira a varázslat hatalma alatt állottak.

Gassy jól mulatott a megrémült embereken, aztán nevetve kiáltott át hozzájuk: «Kedves szomszéd uram, éltem az engedelmével és szerződésünk értelmében letrombitáltam ezt a falat, a mely elvette az én szép kilátásomat! Akkor jót nevetett rajtam, a mikor a szerződést aláírtuk és ha nem csalódom, úgy magában eszelősnek is tartott, no lássa, most ez mind szépen kimagyarázódott és most legvégül én nevetek, mert ez már így szokás a közmondás szerint. Máskor, ha szerződést köt valakivel ilyenféle ügyben, szóljon nekem, majd aztán én szépen kioktatom magát, ha meg akarja védeni a falát, hogy mily szövegű szerződést kössön. Most pedig Isten önnel, de engedje meg, hogy még egyszer megköszönhessem önnek, hogy alkalmat adott nekem egy ilyen érdekes kísérlet végrehajtására, a mely, mint tulajdon szemeivel is láthatja, — jól sikerült!» Ezzel a lélekbúvár karon fogott engem és a szolgálától követve, otthagya a bámuló szomszédot és társait a leomlott fal romhalmazánál.

A lélekbúvár fényképei.

Mikor beléptem Gassy szobájába, azzal volt elfoglalva, hogy egy csomó fényképet elrakott egy karton-dobozba. Jöttömre megörült és maga mellé ültetett: «Nézze csak, nézze, milyen szép fényképeim vannak, magam készítettem őket.» Ezzel

a kezembe adott egyet és én elcsodálkozva néztem a képet.

Egy tájat ábrázolt az, de egy olyan tájat, a minőt én sohasem láttam azelőtt. Nagy hegyek voltak rajta, mély szakadékokkal, a melyekben nem patak csörgedezett, de valami finom szürke tömeg ült mozdulatlanul. A fák helyett furcsa alakulatu meg-szenesedett növényzet borította be a hegyek oldalát, a melynek talán még a levele is szénből vagy hamuból volt. Élőlénynek nyoma sem látszott. Semmi embernyomot nem vettem észre sehol. Az egész olyan volt, mint egy elátkozott tájék. A fénykép színes kép volt, de a színek csupán a sárgás-szürke és a fekete között váltakoztak. Csudálkozva bámultam ezt s megjegyeztem: «Uram, én ilyen tájat e földön nem láttam még sohasem!» A lélekbűvár mosolygott: «Nem is a földről való kép ez!»

— Nem a földről való? — szóltam megdöbbenve. De hát honnét akkor? Hisz ez a fénykép közletről készült, nem hiszem, hogy öt-hatszáz méternél, legfeljebb, ha egy kilométernél messzebből lett felvéve!

— Igaza van! — szólt Gassy. — Tényleg a felvétel ezer méter távolságról történt!

— De hát honnét?

— A holdról — felelt a lélekbűvár.

— Hogyan, ön ezer méter közelségbe járt a holdhoz?

Gassy nevetni kezdett... — Kedves barátom, én sem. fantasztikus dolgokat, sem meséket nem szövik. Én a holdtól épp oly távol voltam, mint

akár ön most, mikor ezt a felvételt elkészítettem. Nem mentem egy lépéssel sem közelebb a holdhoz, csak a holdat hoztam, hogy úgy mondjam, közelebb — már relativ értelemben közelebb — hozzám! Mert hisz minden oly messze van tőlünk, a mennyire azt elérni képesek vagyunk. Ezért úgy segítettem magamon, hogy készítettem magamnak egy messzelátót olyan lencse-szerkezettel, a mely az égi testeket oly annyira közel tudja hozni látóhatárunkhoz, mintha azok csupán ezer méter távolságban volnának a messzelátó legalsó lencséjétől.

Mikor ez a telescop megvolt, akkor ezt összekapcsoltam egy fényképező készülékkel s neki álltam a munkának. És lássa ma már százharmincz különböző színes felvételem van a különböző égitestek rejtélyes belsejéből!

Önkénytelenül felkiáltottam: «Mi van a Mars lakókkal?»

Gassy mosolygott: «Meglátja azt is, hogy mi van a Marsban és beigazolódik ön előtt, mennyi volt igaz Flammarion meséjéből és mennyi a fantázia játéka!

Ezzel elem adott egy képet. Ez volt a Mars fényképe! Jól meglátszott rajta a nagy csatorna, a melyet rejtélyes kezek metszettek a hegyoldalon a síkságon át, hihetetlen szélességben. Némely helyen, hatalmas torony alakú épület formák látszóttak, melyek valami titokzatos célra készültek. Itt erdők borították a hegy oldalát, de roppant furcsa színűek voltak és háromszor oly nagyok, mint a mi földünkön teremnek!

— Minő fák lehetnek ezek? — kérdeztem.

— Fogalmam sincs, — szólt Gassy — sőt azt sem tudom, hogy azok fák-e, vagy a talajnak egy különös alakú képződményei. Embereket nem láttam eddig sehol. De az is igaz, hogy oly szerencsétlen voltam a Mars-sal, hogy valahányszor ráirányoztam telescopomat, mindig valami közbejött. Vagy egy alkalmatlan felhő tolakodott közénk, vagy pedig az alsó lencsém törött el. Egyszer pedig, mikor boldogan hittem, hogy sikerül embernyomokat felfedeznem, a Marson történt egy oly változás, a mely lehetetlenné tett minden további fürkészt. Ugyanis az egész felület fölé valami hártyszerű dolog húzódott, mintha élőlények hirtelen az egész felületre egy óriási ponyvát húztak volna, hogy senki se tekinthessen be az ő területükbe. Hogy mi volt az, arról sejtelmem sincs, sőt megmagyarázni sem tudom magamnak. Ezt az egyetlen felvételt, a melyet most ön a kezében tart, olyan időben készítettem, mikor a Marson napnyugta van. Azért nem elég élesek a kép vonalai és azért nem tudom pontosan megállapítani, hogy minő dolgok azok, a miket a kép ábrázol. Tényleg élő emberek alkotásai, avagy csak a Mars felső felületének csalóka játécai.

Egy kétségtelen, hogy az összes égi testek között ez a legérdekesebb és a legrejtélyesebb. Azonban én szívós energiával utána fogok járni a rejtélynek és hacsak valamiképen megoldható a dolog, úgy ki fogom fürkészni a Mars titkait, hogy azok teljes valójukban felderítve álljanak az emberek előtt! Jelenleg tovább menni nem tudtam, de a mit meg-

tagadott tőlem a tegnap, azt megadhatja nekem a ma, vagy meghozhatja a holnap. Mert a természetben nincs titok, csak igazság és az igazságot mindenki megtalálja, a ki helyes úton haladva keresi azt. És én elhatároztam, hogy azt meg fogom találni és hihet nekem, bizhatik bennem, hogy meg is találom!»

— De mit fog azon esetben tenni, ha a Marson tényleg élő emberek laknak?

— Már azon gondolkoztam — felelt Gassy — és a módot is tudom, hogy miként fogok érintkezésbe lépni velük, de erről addig nem beszélek. Nézze végig a többi képeket, talál ott még egy párat, a mely nem érdektelen!

Gassy elhallgatott, én pedig elmerültem a képek nézésében. Egyik meglepőbb volt, mint a másik. Teljes ismeretlen világokat tártak elém és az elérhetetlennek tetsző égitestek, hű képei, tájai ott heverték előttem lefényképezve. Csak úgy, mintha valaki az Alpesekeket vagy a Himaláját fényképeznél, ezer vagy kétezer méter távolból... Ha nem Gassy adta volna a kezembe a képeket s ha nem láttam volna ilyszerű próbálgatásokat más astronomusoktól, akkor azt hittem volna, hogy az egész csak egy tréfa és ezek a fényképek már lefestett képekről készültek, a melyeket egy különös fantáziájú festő készített, aztán megengedte, hogy sokszorosítsák őket. Ez alatt lassan besötétedett. Az inas felhozta a vacsorát és mi megvacsoráztunk. Gassy rágyújtott a havannájára és idegesen kémlelte az égboltot,

Csoda tiszta ég volt. A csillagok kezdtek előtűnedezni. Gassy az ablaknál állt és oda intett magához. «Nézze ott a Mars!» Mindketten a csillagot néztük, a mely szépen fénylett az égbolton. Teljes éjsötét volt már az egész környéken. Egyszerre csak a lélekbúvár eltűnt mellőlem, kinyitott egy csapóajtót és felrohant a toronyba. Húsz percig volt oda. Majd kezében egy fénykép-lemezzel visszatért.

Diadalmasan mondta: «Meg van! Most meg van!» Jöjjön a sötét kamarába!

Besietünk a kis fürkébe és Gassy neki állott, hogy a lemezből a képet vegyi úton előhívja. Mikor a fürdőbe be akarta tenni a lemezt, a keze úgy remegett, mint egy gyermeké, a ki a tiltott édességet elcseni. Ebben a pillanatban egy csörrenés hallatszott és a lemez földre hullva ezer darabra széjjel esett. Gassy bosszusan káromkodott: «Ezer ördög, ez is megsemmisült!» Megjegyeztem: «Remegett a keze!»

«Hogyne remegett volna, úgy éreztem magamat, mintha egész testemet egy elektromos áram rázná folytonosan. Valami láthatatlan áramféle, a mi tudja az ördög, hogyan szabadult ide. Szinte irányítva volt felém, de hogy honnét, azt nem tudom!»

Hallgattam és a lélekbúvár is elhallgatott. Kijöttünk a kamarából a dolgozó szobába. Gassy megint az ablakhoz lépett és az eget kémlelte, egyszerre csak kifakadt: «Na nézze! már megint ott úszik egy felhő a Mars előtt, mintha csak valaki mesterséges esőkészítő révén oda mindég felhőt tudna

varázsolni, a legszebb, a legtisztább égbolt idejében is. Hihetetlen balvégzet üldöz, mihelyt a Marsal kezdek foglalkozni. De mindhiába. Célomat el kell érnem, mert akarom! És ha a ma meg is semmisült — él még a holnap és él a holnapután és élek én és él az én akaratom! És ezért ha az egész összessége az ismeretlen erőknél ellenem esküszik is — czélt fogok érni, mert ez az akaratom! Az én nagy, erős, szívós, elszánt akaratom!

Majd izenek és akkor jőjjön megint el — ma lenyugszom, mert fáradt vagyok! Azzal egy kézfogással elbúcsúzott tőlem és én hazamentem.

A lélekbúvár telefonja.

Ködös, esős idő volt, mikor Gassyval találkoztam, a ki nagy, széles ernyőjét feje fölé tartva, sétált az utcán. Koronként meg-meg állott, a füléhez illesztett valamit és úgy tett, mintha figyelmesen hallgatódznék. Egy darabig kísértem útján, aztán odaléptem hozzá és megszólítottam.

Mosolygott, mikor meglátott és első kérdése volt:

— Miért nem jött mindjárt hozzám, a mint észrevett?

Kissé zavarba hozott kérdésével, de azt válaszoltam, hogy láttam, hogy el van foglalva valamivel és így nem akartam megzavarni gondolkodásában. Gassy rám nézett nagy szemeivel, aztán így szólt:

— Maga egyszóval azt akarja megtudni, hogy ott a körut sarkán mért álltam meg?

— A világért sem! — szabadkoztam.

Gassy mosolygott:

— Lássa, ennél már én jobban ismerem magát. Ne ijedjen meg, nem titkolok el semmit. Sőt tudja, mintegy vallomást teszek magának, ha olyan szíves lesz és meghallgatja vallomásomat.

Örömmel válaszoltam:

— Boldog leszek...

A lélekbúvár közbevágott:

— Boldogság az nincs és így, kedves barátom, maga sem lehet az, még ha nagyon udvarias akar lenni, még akkor sem. Hanem esetleg öröme lehet abban, a mit mondani fogok. Egyszóval, én ott a körút sarkán mikor megállottam, nem tettem sem többet, sem kevesebbet, mint azt, hogy Béccsel beszéltem telefonon!

A lélekbúvár elhallgatott, én meg elkezdtem nevetni, aztán azt mondtam, hogy mért nem tetszett, innét az esernyő alól, mindjárt Berlinnel telefonozni, az sokkal szellemesebb fordulat lett volna. Gassy nagy komolyan nézett rám és szigorú arczával erősen éreztette velem, hogy nevetésem egy cseppet sincs inyére. Keményen rám szólt, mikor felelt szavaimra.

— Berlinnel most fogok beszélni, de először kimegyünk a vízpartjára és onnét próbáljuk meg az összeköttetést!

Most láttam csak, hogy a lélekbúvár nem tréfál. Álmélkodva néztem rá:

— Hát ön csakugyan telefonozott innét az utcáról Bécsbe?

A lélekbúvár a fejével intett, hogy igen, aztán hozzátette :

— És még hozzá egészen jól hallottam a hangot. Megjegyzem, az illetőnek azt mondtam, hogy a nagyszállodából beszélek és ő azt felelte, hogy örül, hogy ez egyszer ilyen tisztán megérthette minden szavamat, mert hisz a nagyszállodának tudvalevőleg nagyon rossz a vezetéke!

Ez alatt lassan mentünk az utczákon, ki a vízpart felé. Az eső is kezdett csendesülni, majd elállt, úgy hogy a legtöbben összecsukták ernyőjüket, Gassy azonban makacsul fenntartotta ernyőjét. Útközben megjegyezte :

— Kellemetlen lenne, ha az eső elállna!

Nem értettem, mért mondta ezt, de azért nem kérdeztem meg, úgy is tudtam, hogy most már sorra el fog nekem mindent mondani. E közben kiértünk a vízpartjára. A rakpart csaknem üres volt, csak a távolban döcögött egy téglás kocs. Lementünk az alsó partra. Gassy feje fölött tartotta, jó magasan ernyőjét, aztán tiz vagy tizenöt lépést tett a vízpartján a folyam árjával szembe, végre megállott. Megfigyeltem, mit csinál. Az ernyő alsó fogantyúját vagy kétszer megcsavarta, aztán fülét odaillesztette az ernyő nyeléhez. Egy darabig csöndesen állott így, aztán beszélgetni kezdett. Úgy nézett ki, mintha önmagával beszélne. Bárki előtt, — idegen előtt — egy eszelős benyomását tette volna. Én tudtam, hogy ki ő és azt is tudtam, hogy a mit mond, az szent igaz. Ezért nyugodtan vártam, a míg befejezi kísérleteit.

Sokáig vesződött, míg végre visszajött hozzám és így szólt :

— Beszéltem Berlinnel. De nem ment valami könnyen. Úgy látszik ez már messze van. Illetőleg nincs messze, csak az én készülékem gyöngé még ekkora távolságra, hanem tudom, mit kell tennem és majd meg is csinálom a dolgot, úgy hogy meg leszek vele elégedve!

Ezzel odaintett magához :

— Na, lépjen ide, barátom és figyeljen rám. Ennek az új találmányomnak az igazi lényege a drótnélküli táviratozásból, egyszóval a Marconi elvből van merítve, ez a drótnélküli telefon. Az ügyesség tulajdonképpen ott kezdődik, hogy én a telefontelepet ide az esernyőmbe helyeztem el. Nézzen csak fel ide!

Alánéztem a nagy esernyőnek és ámulva láttam, hogy annak belseje, akár egy árbóczkötél szerkezete, úgy össze van hálózva dróthuzalokkal. Gassy pedig magyarázni kezdte :

Lássa, főügyességem abból állott, hogy az egész készüléket itt helyeztem el az esernyő vászontakarója alatt. Minden megvan itt, a mi a Marconi-készüléken, hozzáadva azt a kis javítást, a mi az én találmányom és mely abból áll, hogy a hangot felfogja és azt hallhatóvá teszi. Régi ideám volt már ez a dolog és be kell vallanom, hogy egy véletlen segítségével oldottam meg és ma, ha visszagondolok arra, hogy mennyit töprengtem ezen, mosolyognom kell, mert hisz a dolog sokkal egyszerűbb, mint azt eleinte hittem, ugyannyira, hogyha most visszagondolok

az elmúlt évekre, mind az az érzés motoszkál a fejemben, hogy lehet az, hogy erre én előbb nem jöttem rá. De ne töltsük az időt hiába. Azt akarom, hogy maga is tapasztaljon. Ezért úgy határoztam, hogy maga Béccsel fog beszélni, még pedig az én műszergyárosommal, Khaurossal. Nos, álljon ide. Fogja meg az ernyőt. Így ni! Most pedig fordítsa meg kétszer alól a fogantyút. A többi már be van állítva! Hajtsa fülét az ernyőbothoz, ott, a hol az a kis fülkagyló látszik és úgy beszéljen, hogy a hanghullámok a fogantyú tölcsernyílására essenek!

Gépiesen engedelmeskedtem.

— Nos, mit hall? — kérdezte a lélekbúvár.

Figyeltem, aztán feleltem:

— Nagy zúgást, csilingelést!

— Helyes, a bécsi központtal van egybekapcsolva.

Most kérje aztán 310—41-et!

Ebben a pillanatban egy finom női hang szólalt meg és németül kérdezte, hogy kivel akarok beszélni. Németül mondtam be a számot. Pár pillanat mult el. Szivem sebesen vert, a lélekzetemet is visszafojtottam. Gassy állt mellettem, vállamra tette kezét és fülembe súgta a telefon-ízenetet. Ebben a perczen megszólalt egy férfihang. Azonnal feleltem:

— Khauros mestert keresem Gassy úr parancsából.

Nagy sürgés-forgást hallottam, majd hirtelen egy mély hangú ember szólalt meg:

— Mit parancsol a mester?

Én válaszoltam:

— Gassy úr felkért engem, hogy hívjam fel önt,

hogy legyen olyan szíves és a kívánt nagyítókát és fémjelzőket gyorsabban küldje el részére, mert szüksége van rá!

Khauros mester így válaszolt :

— Jól tudom, hogy Gassy úr kérése parancs. És a nagyítókát még ma útnak indítom, de a fémjelzőkkel kénytelen vagyok egy-két napig várni, aztán pedig ezeket személyesen viszem el neki, mert a műszerek annyira érzékenyek, hogy nem merem őket így postára adni, mert félek, hogy elpusztulnak. Van még Gassy úrnak más parancsa is?

A lélekbúvár intett nekem és én bekiáltottam a telefonba :

— Nincsen semmi. Ennyi az egész!

— Köszönöm! — felelt Khauros és letette a kagylót.

Én ámulattal és szent áhítattal néztem Gassyra, a ki átvette tőlem az ernyőt, aztán nevetve azt kérdezte :

— Nos, kis hitetlen, hát hisz mostan már?

Szégyenkezve feleltem :

— Óh uram, ne vegye úgy fel az én hitetlenségemet, mint a ki bizalmatlan az ön lángelméje iránt!

— Lángelme? Mi az? — kérdezte a lélekbúvár.

Akadozottan magyarázni kezdtem :

— Nos az az emberfeletti nagy erő, a mely ily hihetetlennek, laikus ember előtt fantasztikusnak tetsző dolgokat játszi könnyűséggel megold!

Gassy közel simult hozzám, maga mellé vont az esernyő alá, aztán magyarázni kezdte :

— Édes barátom, én, a mennyire már én a dolgo-

kat, a természetben rejlő erőket és az embert, mint olyat vagyis, mint anyagot ismerem, azt a tapasztalatot szereztem, hogy a természetben van csupán lángelme, az emberekben pedig, a kik férfiak, már a kiket én ezen gyűjtőnév alatt azoknak nevezek, azokban nincsenek más, — már mint ha mondom «férfiak» — mint szorgalom, kitartás, energia és munka és megint csak munka. Mert ahhoz, hogy valaki előre haladjon, hogy magát vagy az emberiséget előre vihesse, ahhoz három dolog kell. Először elszánt akarat, nem csüggedő energia és végül szívós munka! Ez az élet titka és semmi egyéb! De lángelme, az csak a természetben van, mert hisz a legnagyobb akaratú ember sem képes másra, mint nehéz munkával összegyűjteni kis morzsákat azokból a nagy csodákból, a melyek a természetben élnek, már évezredek óta élnek és a míg ez a világ áll és él, élni fognak. Azért mondom ezt, mert meg akarom győzni önt a felől, hogy ezek a kis játékszerek, a melyek úgy látom magának annyira tetszenek, ezek a kis játékszerek mondom, a miket én csinállok, ezek sem mások, mint a nagy természet hatalmas alkotó erejének egy-egy ellesett titka!

☞ Ezalatt Gassy házához értünk, ő szívélyesen meg-
rázta kezemet, aztán egy pillanat múlva eltűnt
előlem rejtélyes hajléka belsejében.

A lélek búvár repülőgépe.

Szép tavaszi idő volt, mikor felkerestem Gassyt. A kertben találtam. Egy nagy vászonsátor előtt állott. Mikor meglátott, nagy örömmel üdvözölt. Tréfásan megjegyeztem :

Úgy látom, valami csoda történt, hogy ön ki-mozdult szobájából. Én eddig nem tudtam még elképzelni sem másként önt, mint szobájában ülve, különös laboratóriumában!

Gassy mosolygott :

— Tudja, vannak változások az ember életében és ki tudja, talán egy ilyen változáson mentem én is keresztül!

— Hogyan? — kérdeztem — nem érdeklik önt többé az emberlelkek! Felhagy a lélektani kísérletekkel!?

Gassy szavamba vágott :

— Azt nem mondtam, sőt tudtommal semmit sem mondtam, a miből azt következtethette volna!

Mentegetni akartam magamat, ha talán túl-agresszív voltam, de ő nagyhamar megnyugtatót :

— Nézze, a dolog úgy áll, maga kitalált valamit, a mit tulajdonképen én önmagamnak sem vallottam meg. Én jelenleg valóban nem az emberi lélek kutatásával foglalkozom, hanem az emberi lélek egy érdekes produktuma volt az, a mely engem megragadott és felizgatott oly módon, hogy abba-hagyva minden további kísérleteimet, az ember bensőjében meghúzódva élő lélekkel, tisztán materiális alapon folytassam kísérleteimet. Igaz ugyan,

hogy az emberi lélek is bizonyos tekintetben gépszerkezet, de azért mégsem az, bár remek gépeket konstruál. És éppen ezek az újabban megszületett gépek ragadták meg figyelmemet. Az újabb kor legszebb, legérdekesebb problémája kétségtelenül a repülőgép. Az emberi akaratnak, az emberi energiának legfényesebb megnyilvánulása. De a mai formájában annyira gyermekes, annyira naiv, hogy azon, be kell vallanom, csak mosolyogni tudtam. Kerestem tehát azt az utat, a melyen a repülőgép igazi mivoltát meg lehessen találni és azt hiszem, ez sikerült is. A fő elvem abból állott, hogy egy repülőgépnek éppen úgy, mint az ember akaratának, nem szabad akadályt ismernie. Nem elég tehát az, hogy a levegő különböző rétegeiben, a szél különböző sebességével szemben is egyenlő gyorsasággal tudjon haladni, de fontos az, hogy ha a levegőből lecsapva a vízre, vagy a víz alá, ott is oly sebességgel tudjon haladni, mint magában a levegőben, sőt kőfalon, vagy sziklatömbön is keresztül tudjon hatolni a nélkül, hogy megsemmisülne vagy összerongálná a szilárd anyagot.

— Lehetséges ez? — kiáltottam fel.

— Minden a sebességtől függ! — felelt Gassy. — Ha én egy szilárd test részecsein oly sebességgel tudok keresztülhatolni, hogy annak részecsei nem nyernek időt alakmegváltoztatásra, akkor én győztem. Csak az a fő, hogy bírjam ezt sebességgel, azaz energiával. Mert az egész élet titka a természet összes törvénye, ebben az egy szóban rejtőzik, hogy «Energia!». Ennek az eszmének a megvalósítására

szerkesztettem ezt a gépet, mely ebben a sátorban áll és a melyet most ki fogok próbálni!

Ezzel karon fogott és bevezetett a vászon-sátorba.

Egy különös látvány tárult elém. A sátor bensejében ott állott a lélekbúvár repülőgépe, de az valami egészen más valami volt, mint a milyennek eddig a repülőgépet elképzeltem. Majdnem túlalakú, s hogy az anyag miből lehetett, azt el sem tudom képzelni. Szárnynak vagy keréknek nyoma sem látszott. Az mind el volt rejtve a kíváncsi szem elől. Az egésznek a hossza két embermagasságnyi volt csak, és a mellett keskeny. A színe teljesen olyan volt, mint a ködös levegőé. Soha ilyen furcsa alkotmányt nemcsak hogy nem láttam, de elképzelni sem tudtam.

Gassy ezalatt rendeleteket adott ki és sürgősen intézkedett, hogy utrakelhessen. Aztán odajött hozzám és azt mondta, hogy útra fog kelni és nagyon örülne, ha tanuja lennék az ő elutazásának. Még pedig az ő repülőgépét nem fogják kivontatni a sátorból, csak annak fedelét nyitják ki és ő onnét repül fel. Pár pillanat múlva Gassy beült a repülőgépbe és eltűnt annak csapóajtaja mögött.

Hirtelen nagy zúgást hallottam, mintha ezer meg ezer apró kerék jött volna forgásba. A sátor tetejét szétnyitották. Én felnéztem az égre, ott éppen egy bárányfelhő úszott, s mikor visszapillantottam a sátorba, nagy megdöbbenésemre a repülőgépet már nem láttam ott. Kiléptem a sátorból, de a levegő-égen nem láttam mást, mint apró, tovasiető felhőket. Egyszerre nagy zúgást, szélvihar-féle zajt

hallottam, majd, mintha a falkerítés megrezdült volna, de látni nem láttam semmit. Csodálkozásomban nem tudtam mit mondjak, csak ámulva álltam ott. Mikor egyszerre megszólalt Gassy hangja a sátorban :

— Hé, barátom, hol van ön?

Besiettem a sátor alá ; Gassy abban a pillanatban lépett ki a repülőgépből. Nagyon jókedvű volt.

— Mondhatom, fényesen sikerült a dolog, mit szól, átkeltem a szomszéd kőfalon a nélkül, hogy arról egy parányi vakolat lehullott volna. Bejártam hihetetlen távolságot, kétszer buktam gépemmel a víz alá, áthatoltam egy kis hegy oldalán és ime, most újra itt vagyok!

Én nem tudtam szólni, annyira meg voltam lepetve, hogy azt hittem a föld forog körülöttem. Gassy vállamra tette kezét és csak ennyit mondott :

— Nos, jöjjön fel szobámba, ott majd kicsodálkozhatja magát és elbeszélgetünk, ugyanis van egy történetem a maga számára, a mely bizonyára érdekelní fogja. A történet a tömegszugjesztióra van alapítva és sokan kételkednek valódiságában!

Ezzel felvezetett szobájába, megkínált szivarral és egy pohár édes Marsala-borral, aztán így mondta el meséjét :

— Volt itt a városban egy Sorel nevű ember, a ki roppant fényűzéssel élt, elegáns életmódot folytatott, a legszebb ruhákban járt, fogatot tartott, a koncerteket, színházakat kultiválta és a mellett nagy pénzt költött egyéb mulatságaira is. Hire az volt, hogy nagy pénzösszegekkel rendelkezik, a

melyek különböző bankoknál vannak elhelyezve. Hitele korlátlan volt és meg kell adni, hogy ezt ő ki is használta.

Egy szép napon aztán kisült, hogy mindez csak svindli volt, és a jó öreg Sorelnek egy árva fitying pénze nincsen, sem a helybeli, de még kevésbé a külföldi bankoknál elhelyezve. Nagy lett erre a riadalom, a megkárosított emberek valóságos forradalmat rendeztek Sorel ellen és végül gyűlést hívtak össze, a melyben megvitatták sérelmeiket. A dolog vége az lett, hogy választottak egy négy tagu küldöttséget, a kik elmentek Sorel lakására és a nagy férfúval tárgyalásba bocsátkoztak.

Sorel természetesen mindent megígért, csak türelmet kért és szavával fogadta, hogy minden dolgát rendezni fogja. Erre az egyik kiküldött, a ki egy nagyon eszes, sok vihart megért kereskedő volt, azt kérdezte Soreltől:

— Minő garanciát tud ön nekünk adni, hogy kifizeti adósságait?

Ekkor Sorel felállott és nagyon komoly arczot vágva, így szólt az egybegyültekhez:

— Az én garanciám az önök számára az én isteni eredetem?

— Az ön isteni eredete? hogy érti ön ezt? — kérdezte tőle az öreg kereskedő. — Önnek talán még most is valami tréfán vagy furfangon jár az esze, figyelmeztetem, hogy ezzel nagyon pórul járna, ha ezt forgatná fejében!

Sorel a következőképpen válaszolt:

— Soha komolyabb nem voltam, mint e pillanat-

ban, azért azt mondhatom csak a mit az imént mondtam: az én isteni eredetem feljogosít engem arra, hogy a mikor akarom, letegyem test alakomat és a levegőéggel összefolyva, megsemmisüljek!

Az öreg kereskedő dühösen felugrott!

— Na hát, ezt már kikérem magamnak. En nem azért jöttem ide, hogy egy gazember bolondságait hallgassam, hanem sajnos, egy rám nézve sokkal komolyabb dolog rendezésére!

Sorel lecsillapította a dühöngő öreget és azt állította, hogy ő azonnal be fogja bizonyítani igazát, csak azt kéri, hogy a szoba egyetlen ajtaját csukják be, még pedig kulccsal csukják be. Az egyik kiküldött hajlott a szóra és az ajtóhoz sietett és azt bezárta. Mikor hátra fordult, felkiáltott, mert Sorel nem volt többé közöttük. A küldöttség tagjai felugráltak, mint a kiknek valami erős villanyos áram járja át tagjait. Mert be kellett vallaniok, hogy azalatt a szempillantás alatt, míg ők az ajtóra néztek, melyet társuk bezárt, az alatt Sorel eltűnt mellőlük, a nélkül, hogy csak egy mozdulatát vagy lebbenését látták volna.

A kiküldöttek elképedve néztek körül, keresték embereket mindenütt, még a falakat is megtapogatták, de hiába volt minden, az eltűnt vágyó szemeik elől. Ekkor elmentek a lakásról és elmondták az esetet mindenkinek. Egy óra múlva azonban a házbeliak látták Sorelt, a mint lakásából kilépve, egy bőrrönddel kezében eltávozott, azóta aztán nyoma veszett.

A dologban tulajdonképpen csak az a lényeges,

hogy Sorel, a ki úgy látszik a szuggerálás mestere volt, el tudta hitetni azzal a négy emberrel, hogy eltűnt előlük, holott ő közöttük volt, csak akarata által tette magát előttük láthatatlanná, a tömegszuggeszció nehezebbik formája révén, a mely a térben létező alakot, a gyöngébb akaratuak előtt nem létezővé elvarázsolja.

Gassy ezzel elhallgatott és én, a ki eddig nagy figyelemmel hallgattam elbeszélését, elbúcsúztam tőle, de mielőtt elmentem volna, azt kérdeztem még:

— Mondja meg igazán, van-e repülőgépe, igen vagy nem!

A lélekbúvár csak ennyit felelt:

— Erre nem válaszolok. Ha látta, akkor látta, ha nem látta, akkor meg mért kérdezősködik róla!

Ezzel kezet fogott velem és elbocsátott.

Én nem tudtam pihenőre térni, oly annyira felzavartak ezek a rejtélyes dolgok, hanem kimentem a szigetre és ott a nagy fák alatt járkálva, a holdvilágos éjszakán elgondolkoztam az egész dolgon. A repülőgépen és Gassy meséjén. Aztán mennél többet gondolkodtam az egészen, annál világosabb lett előttem, hogy a lélekbúvár egy érdekes lélektani tréfát üzött velem és egy helyes milióbe állította be a dolgot. Soha sem volt neki repülőgépe, talán nem is lesz soha, de a Sorel-féle mesének ő a főhőse, a ki azt bámulatos ügyességgel játszott el, hogy az ő nagy akaraterejének új tanuságát tegye előttem és be kell vallanom, hogy a lélekbúvár ötlete teljesen sikerült és én teljes hódolattal hajlok meg előtte.

Az őserdő képe.

Egy vasárnap reggel felkerestem Gassy barátomat, a híres geológust, a ki egész életét tudományos kutatásainak szentelte. Laboratóriumában volt és nagy munkával volt elfoglalva, úgyannyira, hogy alig akart velem szóba állani. A dolgozóterem tele volt széndarabokkal és ő egy különös fűrészszel hasogatta azokat. Nagyon türelmetlen volt és nem is tűrt meg maga mellett. Kérdéseimre semminemű felvilágosítást nem adott, hanem azt felelte, hogy ha készen lesz munkájával, izen utánam, addig azonban ne zavarjam.

Magára hagytam és dolgom után néztem. Vagy két hét mult el, mikor levelet kaptam tőle, a melyben magához kéretett. Sietve felkerestem. Nagyon jó kedvű volt. Leültetett és így szólt hozzám:

— Úgy-e csodálkozol, hogy milyen mosolygó arccal látsz engemet, a ki mindig ideges, borús és komor szoktam lenni. Megmondom őszintén, a dolog várakozásomon felül sikerült!

Körülnéztem a laboratóriumban, példás rend volt mindenütt és a széndarabokat nem láttam sehol. Észrevette, hogy mit keresek, mert azt mondta, hogy a széndarabokat most már hiába keresem, azokra nincs többé szükség... És mégis megvan az, a mit nem hittem, hogy sikerül feltámasztanom, életre keltenem.

Türelmetlenkedni kezdtem:

— De hát mi az?

Csendre intett:

— Csak lassan, barátocskám, csak lassan! Sorrendet kell tartanunk. Bizonyára emlékszel arra, hogy mikor utoljára itt jártál, én nagy széndarabokat hasogattam szét egy üvegfürészszel, majd meg egy hajszálvékony metszővel finom lemezekké. Ezt azért tettem, mert kerestem a szénkövek között növény- és állatkövéteket. A hol egyet megtaláltam, azt azonnal kifűrészeltem onnét és egy hajszálvékony lemezt készítettem belőle az állat- vagy a növénykövéttel. Több száz ilyen finom hártyaszerű lemezt vágtam ki magamnak és mikor ezek készen voltak, akkor mind valamennyit emelkedő sorrendben elhelyeztem egy nagy camera-obscurában, melynek megvilágítására egy újfajta lámpát alkalmaztam. A kamara nyílására egy több lencséből készült nagyítót szerkesztettem, a melynek rendeltetése nemcsak a lemezek megnagyítása, de a perspektíva mélyítése és a méretek növelése. Ennyi az, a mit tettem, s most ezek után jer, nézz bele a készülékbe és mondd el, hogy mit látsz ottan.

Izgatottan léptem a géphez és belepillantottam. Az ámulattól felvillanyozva, felkiáltottam:

— Hatalmas látvány, a szén-erdő! Az egész szénkorszak megelevenedve itt áll előttem!... Buja gazdagságú mocsaras tájék, a posványos vizet virágok borítják, a part körül pedig egy gazdag flóra tenyészik, soha nem látott növényekből, cserjékből, fákból. Mely gazdag fantázia az, mely ezt megalkotta!

Barátom mosolygott.

— A természet volt a mester! Az egyetlen, az

igazi, az örök mester, mely mérhetetlen idő óta él és mérhetetlen ideig fog élni. Az a kép, a mely előtted most megjelent, a föld évezredekkel ezelőtt élt képének hű mása. Ezekből a növényekből alakult ki, rakódott le a szén, a mi fűtőanyagunk. Azok az állatok, melyek ott tenyésznek, e korszaknak voltak tipikus lakói:

Közbeszóltam:

— Egyet sem ismerek közülök, de még a növények is ismeretlenek!

Barátom tovább magyarázta:

— Ha figyelmesen nézed, akkor itt legelől szembe fog tűnni az a hatalmas páfránycsoport, a melyek a mi fáinkkal vetekednek magasságban. Buja gazdagságban tenyésztek ezek akkor és egymásra hullva rothadtak el.

— Mily hatalmas levelek, mily gigászi levél-törzsek, mily gazdag talaj volt, a mely ezeket termelte, fölnevelte, táplálta!

Tudós barátom helybenhagyólag bólintott:

— Az anyaföld ősereje hatalmas erővel él ezekben. Mögöttük egy nagy facsoportot láatsz, ezek a Sigillariák; nézd meg jól, milyen óriások ezek, törzsökük meg pikkelyes lenyomatokban gazdag, mintha ennek a kornak egy gigászi erejű pecsét-nyomója jelölte volna meg e fáknak törzseit, körök-körül lebélyegezve őket. Az a másik facsoport ott balra, az a Lepidodendronok csoportja. Nézd, mily karsu fák ezek, koronájuk van csak és törzsük, hatalmas törzsük, koronájuk ágas-bogas és kőzos, mint egy szarvasagancs baszkban lévő szaruképződ-

ménye. Ősfák ezek, épp olyanok, mint a *Gymnospermák* fái.

Csodálkozva néztem a háttérben álló *Gymnospermákat*, mikor hirtelen megdöbbsent a szívem és felkiáltottam :

— Hisz ilyen fát én láttam Kaliforniában! A yankeek *mammuth-fáknak* nevezik őket és ezek oly hatalmasak, hogy csaknem égig érnek, a mint föl-emelkednek a földről. Vértörő a belsejük és nagy kapukat vágtak törzsökükön az élelmes vállalkozók, úgy hogy kocsival is át lehet hajtani alattuk.

— Igen, — szólt barátom — ezek a csenevész utódai ezeknek az ősfáknak.

Elragadtatva néztem a bámulatos vidéket és a szívem hangosan dobogott a gyönyörűségtől. Az őstermészet e hatalmas képe magával ragadta lelkemet : «Mennyi surló, mennyi gazdagerejű növény és a növényeken, a parton és a mocsaras vízben mily különös, ma nem élő állatok!»

Barátom közbeszólt :

— Az egyik állat ott, a mely a partra kúszik, az a *Trilobita*, ma már nem élő rák, ott a vízparton a *karlábuak* nyujtogatják héjjas házukból láb-karjaikat. Azok a különös legyek, a melyek ellepik a növényeket, azok mindegyike hasonlatos a mai szitakötőhöz, csakhogy ezek félméter nagyokká is megnőttek és rémes dongással repkedték be azt a különös világot!

Egy gerinczes négylábu ragadta meg figyelmemet, mely éppen akkor tápáskodott ki a vízpartra. Az egy *Ceratodus* volt. Furcsa alaku szörny. Halpikkelyes

a teste, de azért pióczaszerű. Négy könyök-lábra támaszkodik és dőcögve sétál a parton. Utálatos állat lehetett. Már a páfrányok között lappangó Archegosaurus jobb megjelenésű. Ez ennek a kor-
nak legtökéletesebb kétéltű lénye. Gerinczes, ujjas lábai vannak és hegyes orra, akár egy borznak, vagy inkább egy hosszúcsőrű madárnak. de a hosszú csőr-orr ráspolyfogakkal van ellátva és erős harapásra képes. A vizen és a vizparton nyüzsgtek az Amphibiák különböző kores alakjai, de az Archegosaurust sem megjelenésében, sem nagyságban egy sem tudta utólni vagy fölülmulni. Ez megmaradt e dicső kor legelső és legtökéletesebb állatjának. Minő csodás kor, minő csodás világ és hol van még ide az — ember!

Barátom eloltotta a kamara világítókészülékét és erre rémsötét lett a készülékben és az egész csodalátvány eltűnt előlem.

Elmélyedve távoztam a laboratóriumból, egész bensőm fel volt izgatva a rég elmúlt ezredévek óta elhalt mesekor életre kelt hatalmas képe által és az a hatalmas, imponáló erő, melyet a természet ősereje produkált, mindent semmivé, értéktelenné tett előttem, a mit emberművész alkotott világ kezdetétől fogva.

Nevetséges és meddő munka minden, a mit az ember művel, hisz a természet erejének egy dobbanása több, mint millió és millió ember-agy összes gondolata!

Egy különös eset.

Gassyval az utcán találkoztam, a mint szapora léptekkel ment egy zárt halottaskocsi után. Megszólítottam és ő intett is, csak arra kért, hogy egy hét múlva keressem fel. Egy hét elteltével beállítottam a lélekbúvárhoz. Az inas bejelentett és ő azonnal fogadott. Nagyon kedves volt és nagyon megörült, mikor meglátott, leültetett, szivarral kínált meg és beszélgetni kezdett velem.

— Tudja hogy multkor hol jártam?

Megjegyeztem, hogy egy furcsa menetben láttam.

— Igen, igen, jól emlékezik — szólt a lélekbúvár. — Egy különös szerencsétlenség történt a kertemben. Kaszásokat hívtam, hogy a kert fűvét levágják és ezek összevesztek, úgy látszik valami régi gyűlölség lehetett közöttük, a melyet valami kicsinység fellobbantott bennük. Elég az hozzá, ezek összeverekedtek és a fiatalabbik felkapta kaszáját és társának egy csapással leszelte fejét, úgy, hogy az, mint egy labda lába elé gurult.

Felkiáltottam:

— Borzasztó! Képzelem, mennyi kellemetlensége volt e miatt!

A lélekbúvár mosolygott:

— Kellemetlenség? Csak egy kis utánajárás. De most már rendben van a dolog!

Ezzel minden átmenet nélkül azt kérdezte tőlem:

— Hisz maga a mezmerismusban?

Szégyenkezve válaszoltam:

— Jóformán azt sem tudom, hogy mi az!

— Annál jobb, — felelt a lélekbúvár — mert így minden, a mit most tapasztalni fog, egészen újszerű lesz a maga számára.

Ekkor figyelmem az asztalon levő üvegtálra esett, mely selyem kendővel volt letakarva. Ellenállhatatlan erővel néztem ezt az üvegtálat és felálltam, hogy megnézzem, hogy mi van ott a selyem takaró alatt.

Gassy azonban megfogta a kezemet és leültetett. Rámnevetett, mikor így szólt:

— Mióta olyan kíváncsi maga?

Zavarba jöttem:

— Magam sem tudom, de most valami úgy húzott, hogy nézzem meg, hogy mit takar az a selyemkendő!

A lélekbúvár azt felelte, hogy én szépen úzzem ki magamból azt a gonosz szörnyeteget, a mely a kíváncsiság felé űz és mindenhez akkor nyuljak csak hozzá, ha ő azt megengedi.

Visszaültem a helyemre és vártam. Ezalatt beesteledett és a laboratóriumban sötétedni kezdett. Mikor már meglehetősen sötét volt, akkor a lélekbúvár megszólalt:

— Nos látja, most elérkezett az idő és mi dologhoz láthatunk!

Ezzel fölkelt helyéről, kétszer körüljárta az asztalt, aztán egy különös elfojtott hangon megszólalt, mintha valahonnét messziről szólna és egy nagyon, de nagyon messze levő egyént szólítana. Kis szünet állt be. A lélekbúvár megismételte hívó szavát, mire az asztalon levő üvegtálról, a selyem-

kendő alól egy hang tört elő, mintha egy nagynehezen mozgásba jött nyelv igyekezett volna válaszolni, Gassy idézésére. Ekkor a lélekbúvár tovább kérdezte az idézettet:

— Nos, és ki volt a bűnös?

És a selyemkendő alól megjött a válasz:

— János megölt engem, egy csapással ölt meg!

— Mi volt a veszekedés oka!

— Régi gyűlölködés! — hangzott a felelet.

És a lélekbúvár tovább faggatta azt az ismeretlen valakit, a mi ott feküdt az asztalon és az lassu töredezett hangon elmondott egy történetet, a melynek a lényege az volt, hogy évekkel azelőtt egy leány miatt vesztek össze, a ki végül is az övé lett, a mit János sohasem tudott neki megbocsátani. Az egész olyan kísérteties hangon adatott elő, hogy én szinte kővé meredten hallgattam a történetet.

Mikor aztán a lélekbúvár a történet előadása után újra kérdést intézett a selyemlepel alatt levő tárgyhoz, az nem adott több választ. Gassy nagy energiával megismételte kérdését, mire nagynehezen megjött a felelet:

— Fáradt vagyok! Hagyj pihenni, ne faggass!

A lélekbúvár lábával toppantott és roppant indulatosan szólt:

— Akarom, hogy rám figyelj, pihenni lesz majd elég időt!

A felelet kérőleg jött meg:

— Legyen úgy, a hogy te parancsolod! Mit kívánsz még tudni tőlem?

A lélekbúvár rögtön válaszolt:

— Azt, hogy mit érzel most és hogy hol jársz?
A felelet erre így hangzott:

— Furcsa az én érzésem, mintha vasmarokkal lenyomták volna egész testemet egy mélységbe és abból csak fejem volna kint, de az meg lebegne, lebegne szabadon elválva a testtől, mintha a test nem is az ő teste lenne, hanem egy régen elhalt idegennek a teste. Körülöttem különös színben úszik a világ, mintha új színek születtek volna meg a levegőben, olyan színek, milyeneket azelőtt nem láttam sohasem. Ha valaki azt kérdezné tőlem, hogy milyen színeket látok, azt felelném neki, különös, új színeket, de a nevét egy színnek sem tudnám megmondani, mert azok nem azok a színek, a melyek a földön járó emberek előtt ismeretesek. Én magam pedig úgy érzem magamat, mint egy hálót, a mely a tenger színén lebeg még egy darabig, hogy aztán lemerüljön egy nagy, ismeretlen mélységbe, a honnét nincs többé visszatérés!

Itt elhallgatott és csönd lett, félelmetes csönd. A hold besütött az üvegtáblán és kísérteties fénynyel bevilágította a szobát, az asztalan levő tál teljesen holdfényben úszott. A hangulat oly hatalmas erővel uralkodott fölöttem, hogy nem tudtam többé ellenállni és mielőtt a lélekbúvár megakadályozhatta volna, odaugrottam az asztalhoz és a selyemkendőt lekaptam az asztalról. Rettenetes látvány tárult elém, az asztalon az üvegtálban egy emberi fej volt, a mely nyitott szemeivel bámult rám, az ajka még nyitva volt, de aztán lassanként becsukódott. Az egész olyan borzasztó volt, hogy nem bírtam

szólni. A lélekbúvár vállamra tette kezét és csak ennyit mondott:

— Na barátom, ezt maga most megölte!

— Én! — kiáltottam izgatottan.

— Igen maga, ez többet egy szót sem fog szólani, bármily erőt, bármily varázst fejtenék is ki. Mert egyszer és csak egyszer lehet feléleszteni az elhalt fejet, hogy az újra gondolkozzék, eszméljen és válaszoljon a kérdésekre. Ha aztán annak a varázsnak hatalmát megtörik, akkor annak aztán vége van, örökre vége és az a fej nem lesz másra jó, legfeljebb egy-két boncztani kísérletre.

— Látssa, de maga nem hallgat az emberre, türelmetlen és hitetlen. Most egy érdekes dologtól fosztott meg nemcsak engem, de önmagát is, mert a túlvilág rejtélyeiről akartam kikérdezni a mezemismus segélyével ezt a levágott emberi fejet és mikor már utban voltunk a felé és már a részleteket akarta elbeszélni, a melyeket az előbb, azzal a kifogással, hogy fáradt, ő megtagadott, maga lehetlenné tette a további kísérleteket mert megtörte a varázst, a melynek hatása alatt ő állott!

A lélekbúvár elhallgatott és boszúsan leült egy székre. Én lesújtva álltam ott, majd erőt véve magamon, azt mondtam:

— Ki tudja, talán jobb is, hogy nem mondott el többet a másvilágról, talán lelkünk ki sem birta volna mindazt, a mit ő ott tapasztalt és velünk közölt volna!

Gassy csak ennyit mondott:

— Nyárspolgári felfogás! Most majd jó ideig kell

megint várnom, hogy egy ilyen emberfejet szerezhetek.

Aztán felállt és azt mondta :

— Na már nem haragszom, hanem jóvá kell tennie a hibáját!

Örömmel mondtam :

— Parancsoljon velem, mindent megteszek, a mit csak mond!

— Helyes! — szólt Gassy. — Ezzel elővett egy dobozt, az emberfejet beletette és megparancsolta nekem, hogy vigyem el a bonczteni intézetbe. Egy levelet adott, a melylyel a szolgát értesítette, hogy mit viszek és azt gondosan helyezze el a többi hulla közé.

Mit volt mit tennem, éjnek idején egy dobozzal a hónom alatt, a melyben egy levágott emberfej volt. El kellett mennem a klinikára és ott Gassy parancsa szerint elhelyezni a levágott emberfejet. Rettenetes egy út volt ez és egészen ki-merültem, mire jól elvégezve küldetésemet, hazatérhettem.

Aludni képtelen voltam, az egész dolog annyira felizgatott, hogy alig birtam lecsillapítani felizgatott idegeimet. Ablakomnál állva vártam meg a reggelt és csak mikor a felkelő nap piros sugarai, az élet hirnökei körültánczoltak fényes kévájokkal, csak akkor tértem kissé magamhoz. És összeszedve magamat, nyugovóra tértem. De azért hosszú ideig nem tudtam elfelejteni ezt a különös esetet és nem tudtam megérteni azt a csodát, hogy miként tudta Gassy rákényszeríteni a halottat arra, hogy meg-

hallja az ő hangját és az ő kérdéseire pontosan, lelkiismeretesen válaszoljon.

A lélek súlya.

Délután kaptam meg Gassy telefonüzenetét — úgy három óra körül — és azonnal hozzá siettem. Felöltözve várt engemet és azonnal elindult velem. Úgy mondta, sok idő nincs, sietnünk kell. Nem mertem kérdezni, hová megyünk. Ő sem szólt egész úton egy szót sem és így némán lépegettünk egymás mellett, sietve szelve át az utcákat. Végre egy hatalmas épület elé értünk és ő befordult a kapun. Egy pillanatig visszamaradtam, hogy tájékozódjam, hogy hová megyünk. A városi új kórház épülete volt ez. A lélekbúvár sietve ment előttem a lépcsőn és én utána, ép tempóban. Az igazgatósági iroda előtt megállott és kopogott, majd belépett az ajtón és nekem intett, hogy kövessem.

A titkárnak bemutatkozott és az azonnal bejelentette a kórház igazgatójának. Alig tűnt el az ajtón a titkár, hogy bejelentse a lélekbúvárt, azonnal felpattant az ajtó és sietve elénk jött a kórház igazgatója. Páratlan szivességgel fogadott bennünket és bevezetett szobájába. Ott leültetett minket és mikor Gassy bemutatott, örömmel üdvözölt engem is. Szivarral kínált meg bennünket és aztán így szólt a lélekbúvárhoz :

— Most pedig dologra uram! Mindent az ön parancsai szerint rendeztünk el és a haldokló betegek az ön által szerkesztett mérleg-ágyon fekszenek.

Pontosan lemértük előzőleg az ágynemű súlyát és a beteg súlyát is. Ezek a jegyzetek minden beteg-ágynál megtalálhatók. De ha parancsolja, ön előtt újra megtehetjük ezt. Három haldoklóm van, az egyik egy napszámos, a másik egy költő, a harmadik pedig egy bankár. Az elsőnek a betegsége...

Gassy közbevágotott:

— Az teljesen mellékes, az semmi befolyással nincs az én kísérleteimre, hogy az illető milyen kórtól pusztul el; a foglalkozás azonban, nagyon fontos és nagyon köszönöm, hogy ilyen három ellentétes foglalkozásu egyént válogatott ki számomra. A mi a méréseket illeti, azokat természetesen, magam is meg fogom csinálni mindenik beteggel, mert egészen pontos akarok lenni és egészen bizonyos a dolgom felől!

Az igazgató felállt és sürgetett bennünket:

— Így hát gyerünk munkára, mert vesztegetni való idő itt nincsen. Mindenik beteg külön-külön szobában van elhelyezve, ez által az észlelések és kísérletezések könnyebbek és zavartalanabbak!

Gassy megköszönte a szives figyelmet és ezzel megindultunk az első beteg kórszobája felé.

A napszámos volt az első haldokló, a kit felkerestünk, tüdőgyulladásban szenvedett és már elvesztette eszméletét és így csak perczei voltak hátra. Gassy nagy sietséggel lemérte az ágyneműt és megállapította a beteg súlyát, aztán visszafektették a beteget az ágyra, a mely tulajdonképen egy mérleg volt és pontosan jelezte, hogy mennyi súly van rajta. Olyan pontosan, hogy még egy milligramm

változást is le lehetett róla olvasni. Gassy a pontosan beállított mérleg fölé hajolt, miközben a beteg utolsó pillanatait élte, majd nagyot sóhajtott és meghalt.

A lélekbúvár a mérleget figyelte és egyszerre intett nekünk, hogy közeledjünk; lassan oda léptünk és láttuk, hogy a mérleg súlykülönbsézetet mutat: könnyebb lett a test a halál beálltával, mint volt, míg a lélek élt benne. A súlykülönbsézetet Gassy feljegyezte, azzal elhagytuk a szobát és tovább mentünk. Most a bankárhoz siettünk. Ott hirtelen ugyanazokat a méréseket hajtottuk végre, mint a minőket a napszámosnál tettünk, aztán vártuk, míg beáll a halál. Mikor láttuk, hogy már csak pár perc van hátra, a lélekbúvár újra beállította a mérleget és a halál beálltával feljegyezte a súlykülönbséget.

Aztán eltávoztunk innét is és átmentünk a haldokló költőhöz. Szegény, deliriumban volt és folyton költeményeit szavalta, olyan volt, mint a haldokló hattyu, a mely utolsó énekét hallatja. Gassy a mérleghez lépett és várta, míg az ének elhallgat. Mikor a költő ajkán megfagyott a dal, ő is halott volt. A lélekbúvár lemérte a mérleg állását és feljegyezte a súlykülönbsézetet. Szeme élénken villogott, látszott, hogy nagyon meg van elégedve az elért eredménnyel. Intett a kórház-igazgatónak, aztán elhagytuk a kórszobát és visszatértünk az igazgató szobájába. Itt a lélekbúvár még egyszer megköszönte azt a figyelmet, a mivel iránta itt viseltettek és aztán elbúcsúztunk a kórház igazgatójától. Mikor eltávoztunk és az igazgató úr kikisért

bennünket, még megkérdezte Gassyt, hogy meg van-e elégedve kísérleteivel.

A lélekбúvár megrázta az orvos kezét és boldogan válaszolt :

— Sokkal többet értem el, mint azt a legtávolabbról is csak remélni mertem volna!

Ezzel végleg elbúcsúztunk és visszamentünk Gassy lakására. A lélekбúvár oly gyorsan ment, hogy alig tudtam követni, szinte futott, úgy sietett, mint a kit valami nagy erő hajt, hogy előre vigye erejével az emberiséget, az egész világot. Mikor elértük világláját, gyorsan felsietett a lépcsőn, felnyitotta szobája ajtaját, meggyújtotta a villanyt, aztán rágyújtott egy nagy havanna szivarra és járt-kelt fel s alá szobájában. Én némán ültem le egy székre és még egy mozdulattal sem mertem volna megzavarni, mert láttam, hogy nagy erővel dolgozik az ő hatalmas agyvelője. Vagy egy félóra mult el így, mikor megállott és csodálkozva rám nézett.

— Hogyan, maga itt van? Ja persze! Megbocsásson, egészen elfelejtettem, de most nemcsak magát fedeztem fel, hanem még valami mást is. Az a más valami pedig nem egyéb, mint az emberi lélek súlya!

Ezzel leült mellém, kedves karosszékebe és így folytatta fejtegetéseit :

— Én, a ki állandóan az emberi lelket kutatom és annak különböző megnyilvánulásait, sajátosságait figyelem meg, hogy annak mind pontosabb és pontosabb meghatározásához juthassak, ma egy igazán fontos megfigyeléshez, egy elsőrendű adathoz jutottam.

Ha visszaemlékezik, hogy mit csináltam ott a kórházban, az nem volt más, mint az, hogy én megmértem három haldoklót a lehető legtökéletesebb mérleggel közvetlenül haláluk előtt és megmértem őket a halál beállta után is. Az a három egyén, három különböző foglalkozású ember volt, az egyik egy napszámos, a második egy bankár, a harmadik egy költő. A halál beállta után, súlykülönbséget találtam mindeniknél, még pedig ez a súlykülönbség nem volt egyforma, hanem a legnagyobb volt a költőnél és legkisebb a napszámosnál. Már most, hogy számításom teljesen pontos legyen, mindenik súlymennyiségből leütök egy-egy súlyrészt, a mely a testből kiszabaduló levegő súlya, akkor én a három embernél kapok három különböző súlykülönbözetet. És ez az a súlykülönbözet, édes barátom, a mit én keresek, mert ez, édes öregem, nem egyéb, — mint a lélek súlya! És hogy mennyire igaz állításom, azt semmi sem igazolja fényesebben, mint éppen az, hogy minden egyesnél más és más a lélek súlya és a legnagyobb annál, a melyik a legnehezebb, a legintenzívebb lelki munkát végezte az életben, — a legnagyobb a költőnél! A legkisebb pedig a napszámosnál. Ezek a számok világosan kimutatják nekem, hogy milyen különbség van nemcsak tevékenységben, de még súlyban is lélek és lélek között. És ez az, a mit én kerestem. Mert én mindég tudtam azt, hogy a lélek mérhető, de a lélek súlyát megállapítani mind ez ideig képtelen voltam. Most végre ez is meg van. Egy lépéssel újra előre mentem és higgye el nekem, hogy nincs messze az idő, mikor

az egész élő, eleven ember lelkét ki tudom fejteni, meg tudom szabadítani a testhüvelytől, úgy hogy az szabadon él tovább akkor is, ha megszabadítjuk test-burkától és azt, egy erre készített áttetsző hüvelybe helyezzük el!

De ez az utóbbi még a jövő zenéje és nekem még sok idegszálamat kell felbontanom, hogy azt megvalósíthassam és önnek ezt az állításomat is beigazolhassam. De meg lesz, és még ha az életembe kerül is, meg lesz. Meg kell mutatnom, hogy nem ismerek akadályt, nem ismerek legyőzhetetlen törvényeket. de áttiprok azokon és én alkotok új törvényeket. Mert, bár csak része vagyok az alkotásnak, de mégis egyértékű erő vagyok azzal! Én, én vagyok az akarat, az Erő és a fegyelem!

Gassy elhallgatott és izgatottan járkált újra fel s alá szobájában. Annyira izgatott volt, hogy megijedtem tőle. Figyelmeztettem is, hogy én szintül bizok benne, de lehetőleg kimélje egészségét, mert fölemészti magát idő előtt!

Keserű gúnynyal mosolygott:

— Legfőlebb megsemmisülök, de akkor is daczolni fogok!

Magára hagytam és haza mentem. De nem gondoltam rá oly nyugodtan, mint azelőtt, az az érzésem volt, hogy már is túl erőltette magát és ha tovább dolgozik ily lázas erővel, teljesen tönkre megy, felemészti magát, mielőtt igazi célját elérhette volna.

A lélekbúvár végnapjai.

Régen nem láttam már Gassyt és ő sem adott élet-jelt magáról, azért elhatároztam, hogy felkeresem, mert nem tetszett nekem az ő elvonultsága, Nagyon jól ismertem én őt és jól tudtam róla, hogy ő nem az az elme, a mely képes tétlenül szünetelni, mert az ő nagy energiája megköveteli tőle azt, hogy mindég újabb és újabb alkotásokkal foglalkozzék. Valami furcsa érzés volt bennem, a mely azt sejtette velem, hogy az én imádott barátomnak, valami bajának kell lennie, mert csak az tarthatja vissza a lázas munkától. Felöltöztem és elmentem hozzá. Otthon volt.

Alig hogy bejelentettek, azonnal fogadott. Nem volt jó színben, nagyon sáppadt volt az arcza és az egész összbenyomás, a mit reám tett, határozottan kedvezőtlen volt. Idegessége szinte tűrhetetlenné tette környezetének az életet. Öreg, meghitt legényét, egy csekélységért úgy leszidta és megpironkodta, hogy az öreg cseléd majdnem sírva fakadt, utoljára kénytelen voltam védelmére kelni, de Gassy oly haragosan nézett rám, hogy elhallgattam.

Mikor a cseléd eltávozott és magunkra maradtunk, sokáig nem szólt hozzám. Rágyújtott kedves szivarjára, de a hogy én megfigyeltem, nem szívta rendesen a szivart, csak idegesen rágtá annak végét.

Végre leült velem szembe, majd rám nézett és tompa hangon kérdezte : «Na, hogy van!» Elkezdtem

magamról beszélni s aztán előadtam, hogy én csak megvolnék, nem dolgozom túlsokat, csendesen élek, «de úgy látom, hogy ön kevésbé nyugodt, mint én!» A lélekbúvár egy ideig nem válaszolt, aztán, mint a kinek hirtelen eszébe jut valami, így felelt kérdésemre: «Nem jók az álmaim. Nem vagyok egészen gép, kezdek érző ember is lenni néha — és ez bosszant és munkámban akadályoz!»

Megjegyeztem: «Pihenjen egy kissé!»

Erre dühösen felugrott helyéről: «Semmi szín alatt sem, sőt még lázasabban fogok dolgozni, míg célomat meg nem oldom, nem lesz nyugtom, pedig én nyugtot akarok és azt csak úgy nyerhetem el, ha célomat elérem, a mit pedig én akarok, annak meg kell lennie, ha az egész világ kimozdul is sarkai-ból, vagy akár én omlok is össze!»

Félénken szóltam rá: «Őh uram, a világ az erős és nyugodt, de mi, egyes emberek, mi vagyunk a törékenyek! Utoljára is egy embernek legfeljebb csak százezer idegszála van s ha azokat fölélte, akkor el kell pusztulnia, hogy aztán ezeket milyen beosztással éli föl, az ő tőle függ!» A lélekbúvár nem felelt szavaimra, csak járt fel s alá nagy izgatottan szobájában, aztán hirtelen odajött hozzám és két kezével megragadta vállaimat s megrázott teljes erejével engemet, mikor szinte kiáltásszerűen így szólt hozzám: «És mégis meg lesz, emlékezzék rá, hogy meg lesz!»

Bámulva néztem rá és mély fájdalommal láttam, hogy ez a nagy ember, mily hihetetlenül ideges, mily szörnyű módon kifárasztotta önmagát, azért,

hogy az emberiség számára megoldjon egy-két kérdést, a természet kifürkészhetetlennek látszó rejtélyei közül.

Leült szembe velem és kis vártatva elmondta azt, a mi lelkét foglalkoztatta : «Ne nézzen megütközéssel rám, ha azt mondom, hogy nem mese teljesen az, hogy gnómok, dsinek és démonok tényleg léteznek. Igaz ugyan, hogy puszta szemmél azokat meg látni nem lehet, sem pedig test alakban a térben rögzíteni, de mind ennek daczára azok tényleg élnek itt a mi földünkön, ezért nekünk kell kellő ügyességet kifejtenünk, hogy felkeresni képesek legyünk őket. És itt volt a nehézség, itt volt a feladat, miképen, hogy közelísem meg őket, mi módon hatoljak be az ő birodalmukba és mi módon kerítsem hatalmamba közülök azt, a melyiket érdemesnek tartok arra, hogy magamévá tegyem.

Sok éj, sok nap mult el, mire én kieszeltem azt, hogy hogyan lehet megközelíteni ezeket a fantasztikus lényeket, a melyek nem emberi test alakuak. De mikor ez megvolt, akkor hátra volt az, kisütni, hol tanyáznak ezek, mert nem elég tudni a módszert, a melylyel meg lehet őket látni, azt is kell tudni, hol és merre vannak, különben sohasem találkozík velük az ember. Mert ezek a legérzékenyebb és legéberebb teremtményei a földnek és ha észreveszik, vagy megsejtik, hogy valaki kutat utánuk, akkor egyszerre eloszlanak és láthatatlannok lesznek. Mondhatom, sokszor becsaptak és kijátszottak ők engem, de a végén is kijátszottam és

becsaptam én őket és akkor valamennyit magam előtt láttam egy csapásra!»

Érdeklődve kérdeztem: «Hogy csinálta ezt!»
A lélekbúvár ideges szeme felcsillant: «Hogyan?
Beszorítottam őket egy barlangba!»

Ijedten néztem Gassyra: «Egy barlangba?»

— Úgy van, még pedig egy ködbarlangba, melyet egy felhőroncs alkotott! Mert érdekes, hogy a néphit helyesen ítéli meg őket akkor, mikor őket barlang-lakóknak véli, csak ott hibázta aztán el a dolgot, hogy kőből rakott barlangot képzelnek a regében, holott ezek a lenge lények ködbarlangokban és felhőüregekben tanyáznak!»

A lélekbúvár elhallgatott és kissé lehunyta szemét, csend volt a szobában és figyelmesen néztem barátom arcát, de az rám nem tett jó benyomást. Oly dúltak voltak arczvonásai, hogy a legártatlanabb ember előtt is elárulták, hogy egy túlfeszített idegzetű emberrel áll szemben. Egyszer csak újra felriadt és mint a ki érzi, hogy elmaradt előadásában, hirtelen, gyorsan kezdett beszélni: «Képzeld csak, mikor magamat láthatatlanná téve, beléptem a ködbarlangba, kit láttam ott, a sok apró gnóm, sellő, dsin, silfh, demon és ördög között!»

Nem válaszoltam. Gassy idegesen kérdezte: «Nos, mit gondolsz?»

Főlemeltem szememet és szomorúan néztem a lélekbúvárra: «Nem gondolok én uram semmit, legalább e fajtát semmit, legföljebb azt, hogy ön, a ki már annyit dolgozott életében, miért nem veszi egyszer magának azt a fáradságot, hogy elmegy és

bejárja a földet és csak magának, csak önmagának él!»

Gassy dühösen felugrott és haragosan rám kiáltott: «Maga gyermek!» Az volt és az marad teljes életében, mennél több titkomba avattam be, annál hitetlenebbé vált, sokszor kérdeztem is önmagamtól, mért is pazarolom az időmet magára!» Itt megállt, majd visszaült helyére és így folytatta: «Különben most nem erről van szó, hanem arról, hogy elmondjam a mi még hátra van. Egyszóval, mikor behatoltam a ködbarlangba, hát ki vigyorog ott rám a barlang kellős közepén, büszke koponya trónon ülve: «A halál angyala! A halál démona! A halál maga! Teljes valójában. Fagyasztó hús szellem, gőgös és öntelt, könyörtelen és emberfeletti, de éppen azért csábító, mert egyedüli és az ember hatalmi körén kívül álló! A mint megláttam és ő rám vicsorgott, abban a pillanatban megdobbant a szívem, oly erővel, mint soha még azelőtt. És ekkor tisztába jöttem egygyel, azzal, hogy nekem őt kell bírnom, őt kell lenyűgöznöm!»

Erre felugrottam. Egész testemben remegést éreztem, mintha a föld kezdett volna inogni lábam alatt.

Gassy rám nézett. «Mi lelte? Hát már annyira türelmetlen, hogy végig se képes hallgatni az ember beszédét. Borzasztó ember maga. Menjen szépen haza és ne jöjjön ide. Mert látom, hogy nem hisz bennem úgy sem!»

Valamit akartam mondani, de a lélekbúvár intett kezével, hogy nem érdeklí a dolog. Szomorúan álltam

ott egy darabig, aztán elhatároztam, hogy haza megyek. Elbúcsúztam a lékebúvártól, a ki nagyon izgatott és ideges volt, de egyszerre megragadta kezemet és azt mondta: «Mégis ide fogom hívni magát még egyszer, hadd lássa meg a hihetlent, majd akkor, mikor minden előkészülettel készen leszek és képes leszek itt maga előtt leigázni, gúzsba kötni a halál angyalát!»

Önkénytelenül felkiáltottam: «Ne, ne tegye azt, csak ezt ne tegye!»

Gassy érczes hangon válaszolt: «De csakis azt, ez utolsó vágyam, ez most már egyetlen akaratom! Isten vele!»

Elbúcsúztam és haza mentem, de roppant nyugtalan voltam, mert tisztában voltam azzal, hogy barátom feldúlt lelke katasztrófa felé hajtja az ő különben is egyenetlen életét. Éreztem, hogy az ő nagy lelke elvesztette egyensúlyát és hogy össze fog roppanni fantasztikus ideáinak végrehajtása alatt. Különösen az az utolsó gondolata teljes bizonyossággal elárulta előttem azt, hogy Gassy nem sokáig bírja már az idegölő munkát, hanem egy pár nap alatt el fog hagyni engem örökre. Szomorúan feküdtem le és tudtam, egész bensőm azt mondta, hogy a legfényesebb elme, a legenergikusabb agy és a legjobb lelkű ember végnapjait éli.

A lélekbúvár halála.

Zivataros idő volt, mikor megszólalt a telefonom; kissé félve akasztottam le a kagylót, mert az ég egyre dörgött és a villámok szüntelenül czikkáztak. Mikor a fülemhez illesztettem a kagylót, bámulva hallottam, hogy Gassy szólít... «Mit parancsol?» — kérdeztem. — «Jőjön azonnal!» — volt a felelet. Erre mielőtt én tovább beszélhettem volna, ő lecsatolt.

Régen nem hallottam hírt a lélekbúvárról és mikor utoljára nála jártam, bizony ő egy nagyon kimerült, beteg ember benyomását tette rám. Azért a kíváncsiság is ösztönözött meg az érdeklődés, hogy mint találom őt és vajjon miért hivat? Így kettőzött sietséggel indultam el látogatására. Egy kocsit béreltem és az vágatva vitt a szakadó esőben a lélekbúvár magános villája felé. Az égi háború egy percze se szűnt meg és a villámok oly erővel csapdostak, mintha a végítélet napja lenne és a föld és a világ egy nagy változás, egy nagy esemény előtt állana. Igazán ürültem, mikor végre elértem a lélekbúvár távoli otthonához. A kocsis leugrott a bakról és becsöngetett a villába. Aztán mikor a kapus kinyitotta a lépcsőház kis ajtaját, én is kiszálltam a födeles kocsiból és nagy borraival megajándékozva, útra engedtem kocsisomat. Ekkor már este fél tíz lehetett. Barátságtalan időjárás. Hideg októberi éjszaka.

Az inas azonnal felvezetett a lélekbúvár dolgozószobájába, a hol Gassy várakozott rám és tárt karokkal fogadott.

— Csakhogy eljött. Nagyon vártam. Vártam, mert sok időm nincsen. Roppant sietnem kell!

— Sietnie kell? Talán elutazik? — kérdeztem.

— Nem, azt nem hiszem — felelte — csak sietnem kell, mert kevés az időm!

Ezalatt magunkra maradtunk és Gassy felgyújtotta a nagy villanylámpát a dolgozóterem közepén, a melytől teljes világosságban ragyogott az egész helyiség. Ekkor én is szemügyre vehettem embereimet, de szinte megdöbbsentem, olyan rossz benyomást tett rám és oly idegesnek tetszett, mint a ki már nem ura többé idegeinek. Sok időm nem volt sápadt arcát és megőszült haját nézegetni, mert ő a türelmetlen ember minden sietségével elkezdte magyarázni nekem legújabb felfedezését:

— Bizony barátom, most végre rendben vagyunk. Sikertült legyűrnöm az ember-lelkeket, kihámozni őket testhüvelyükből és azt hiszem, ha nem csalódom, sikertült békóba szorítanom a halál démonát is!

Én felugrottam helyemről, mint a kit villanyáram ráz meg:

— A halál démonát?

— Tulajdon azt! Azért hívtam ide, hogy hitetlen lelke végre hitet nyerjen! Mert ezt ön előtt akarom leigázni!

Egyszerre tisztában voltam azzal, hogy Gassy lelke elvesztette egyensúlyát és a nagy lélek összetört abban a gyenge fizikumban, melyet itt vonzolt magával, még ezen a nyomorult földön. Ezalatt a lélekbúvár az ajtóhoz sietett és lezárta azt, a kulcsot pedig zsebre tette. Majd munkához látott és egy

szót sem szólt többé hozzám. Én szorongva néztem mit csinál és némán ültem helyemen. Gassy ezalatt rendezkedett. Különös alakú műszereket szedett elő. És egy fantasztikus alakú burát, a mely, hogy minő anyagból készülhetett, sejtelmem sem volt, mert hiszen teljesen áttetsző volt és ha Gassy kalapács-csal reáütött, akkor oly hangot adott, mintha aczéллеmezt kongatnának. Ezt a fantasztikus burát elhelyezte a szoba közepén. A nagy villanylámpát eloltotta és egy kis gépezetet hozott mozgásba, a mely teljesen zajtalanul működött, de a melytől világos lett a terem levegője, mintha napnyugati fény áradna szét benne. Ekkor korongokat, fémrudakat, csilingelő harangokat és szélkerekeket állított fel, a melyeket egy készülékkel csatolt össze, a melynek segítségével azokat meg tudta szólaltatni vagy mozgásba tudta hozni. Ő maga felvett magára egy selyemből készült testhez álló löpenyt, a melynek magas nyaka volt és végig be volt rajta gombolva. Úgy nézett ki benne, mint egy különös fajtájú pap, a ki valamely előttünk ismeretlen felekezetnek szolgája. Mindezt hihetetlen gyorsan és idegesen tette. Én részemről félve követtem minden mozdulatát tekintet-temmel, mert éreztem, tudtam, hogy mindez nem jóra vezet és az én barátom ebben a dologban csak szerencsétlenséget zúdíthat önmagára. Ezalatt ő tovább rendezkedett, de hogy mi minden volt, a mit még elkészített, azt elmondani nem tudom, mert azok olyan soha nem látott dolgok voltak, a melyeknek leírására még a fantáziában sem állanak rendelkezésre megfelelő kifejezések.

Mikor már készen volt, a mit ő szükségesnek talált, hogy művét végrehajtsa, akkor kezébe vett egy aczélpálczikát és a fantasztikus bura mellé állva így szólt hozzám :

— És most megkezdem munkámat. Itt előtted, hitetlen ember előtt, megjelenésre kényszerítem a halál démonát és mikor megjelent, leszorítom ebbe a burába és ott megsemmisítem őt. Azért jól figyelj, láss meg mindeneket és érd meg a lehetetlennek vélt csodát! Rajta!

Ezek voltak hozzám intézett szavai, aztán válaszra sem várva, megindította a készüléket, a mely megszólaltatta a korongokat, sípokat, harangokat és vaslemezeket. Érdekes, izgató, vérfagyasztó és kimondhatatlan melódiájú zene kezdődött, a mely reszkető hullámokkal kelt életre és idegrázó akkordokba csúcsosodott ki. Zene volt, a melynek olyan izgató és bántó ereje volt, a minőt én azelőtt elképzelni nem tudtam. Ezalatt Gassy mereven állt helyén, a szobában levő világosság pedig gyengülni kezdett, úgy hogy sötétes alkonyfény volt a teremben. A zene pedig játszott, egyre játszott, a hanghullámok mind erősebben, mind izgatottabban törtek elő és mind borzasztóbb hatást tettek. Én egész lelkemben fel voltam dülva és úgy remegtem, mintha a zordon tél fagyos lehelete rázta volna hidegével testemet. Csak Gassy állt nyugodtan helyén, szemével merően nézett maga elé, minden arcizma merev volt és összes figyelme, minden energiája összpontosítva volt egy távoli pont felé, a melyet folyton nézett, hatalmas erővel nézett.

Rémületes pillanatok voltak ezek, nekem óráknak tetszettek, holott alig pár percz lehetett az egész. Egyszerre csak Gassy megmozdult, felemelte kezeit és maga elé tartotta azokat, aztán intett velük, majd szólt:

— Nos jer! Nem mersz?! Majd meglátjuk, hogy melyikünk az erősebb! Vagy te tiporsz le és elviszed a lelkemet, vagy én börtönözlek be és akkor örökre rabságban foglak tartani! Nos jer, fel a csatára! Csak közelebb, közelebb!

Most elhallgatott, csak nézett fénylő szemekkel maga elé. A zene pedig szólt, egyre szólt. Izgató hangú erős hullámok özönlöttek elő és folytonfolyton izgalomban tartották az egész környéket. Az izgató akkordok hangja is erősödött és borzasztó szuggeráló erővel hatott a különös zene, melynek hasonmása még sohasem szólt e földön.

Ekkor a lélekbúvár hirtelen torkához kapta kezét és szinte hörögve felkiáltott:

— Mit, te engem meg akarsz fojtani, abból semmi sem lesz! Én foglak leigázni téged, de nem te engem! Én vagyok a hatalmasabb és az igazabb, nem te, a ki eddig úrrá lettél mindenki felett. Most végre itt vagy, eljöttél az én rejtekembe, de nem önkényt jöttél, de én idéztelek, akaratom és energiám segítségével. Jó helyre jöttél, innét többé nem menekszel. Te a megsemmisülés vagy, én az alkotás, te a pusztulásért küzdesz, én az életért, ezért van nekem hatalmam feletted, mert az az eszme, a melyért én küzdök, az az igazi, az a nemes, az az egyedüli szeme, mely a Nagy

Erőtől, a felettünk uralkodó hatalomtól fakad és Élet a neve!

Ezalatt Gassy mindkét kezével hadonászott mintha egy láthatatlan ellenféllel viaskodnék. Irtózatos látvány volt az, nekem a vér megfagyott ereimben és a szívem oly sebesen dobogott, hogy szinte a torkomban éreztem azt lüktetni. A zene pedig egyre szólt, hogy még rémesebbé tegye sikoltó hangjaival azokat a borzasztó pillanatokat

Most Gassy felemelkedett lábújjhegyre, kezét ütésre emelte, aztán lerogyott a földre, folyton küzködve, majd hanyatt vágódott és hirtelen kiáltani kezdett:

— Segítség, segítség, csont kezével fojtogat, ki akarja tépni a lelkemet! Ő az erősebb, legyőzött! A lelkem, a lelkem, viszi a lelkemet!

Odasiettem hozzá, nagy szemeivel meredten nézett reám, de nem felelt kérdéseimre, tagjait nem mozgatta többé, vége volt, a halál démona legyőzte, a nagy lélekbúvár halott volt!

A segélykiáltásokra elősiettek a cselédek és nagyhamar beszakították az elzárt ajtót és a lélekbúvárhoz siettek valamennyien. De hiába volt minden erőlködés, orvosi kísérlet, élesztgetés, többé lelket verni, életet adni nem voltunk képesek a kihűlt testbe. A nagy alkotója, az emberi lélek nagy ismerője és kutatója megadta magát a végzet hatalmának és elnémult örökre, mert ő sem volt kivétel abban, hogy ő is csak ember volt és így a halál démona le tudta bírni az ő nagy erejét és magával vitte azt a gazdag lelket is, az ő néma birodalmába

oda, a hol az emberiség eltűnt rétege pihen és várja azt a szabadítóját, a ki majd letudja győzni a győzhetetlen halál démonát is!

A lélekbúvár temetése.

Szomorú nap volt. Egy ködös, őszi nap, a melyben nincsen semmi meleg fény, csak bágyasztó, lehangelő szomorúság. Ezen a gyász-szinű napon vittük temetni Gassyt, a nagy lélekbúvart, az emberi lélek legnagyobb ismerőjét. Magános életéhez hasonló volt temetése is. Nem kísérte senki, nem zokogott gyászba borult özvegy vagy sirató árva hült teteme mellett, egyedül volt még halálában is. Betelt rajta a végzet szava, a melyet mindég hangoztatott: «Én, én vagyok és egymagamban — én!» Őhozzá, az ő lelkéhez másnak köze nem lehetett és nem is volt soha!

Szomorú tisztet bizott rám, mikor arra kért, hogy én intézkedjem végtisztességén. Megtettem, a mint azt ő kívánta, hisz azért bizta ezt rám, mert tisztában volt azzal, hogy minden kérő szava, a melyet hozzám intéz, előttem szent parancsként fog mindég állani és végre is hajtom aképen azt.

Ugyanabba az urnaszerű burába helyeztük, a melyet ő a halál démonának készített. Épen belefért, tetejére rásrófoltuk a nagy aczélcsavart és az lezárta őt szűk rejtekébe. Ő kívánta így — megtörtént. Oly különös volt, a mint ott feküdt abban az átetsző burában, a melyet ő teljesen kitöltött testével, mintha csak saját részére készíttette volna azt.

Ekkor láttam, hogy test alakja mennyivel kisebb lett, jó egy fejjel kisebbnek látszott, mint az életben. Mikor az megvolt, magára hagytuk és kívánságához képest huszonnégy órára ott hagytuk dolgozó szobájában.

Másnap, mikor beléptem hozzá, csodálkozva láttam, hogy egész alakja áttetszővé vált és olyan formává, mintha üvegből lenne. Megdöbbenve álltam ott és elgondolkoztam ezen a jelenségen. Aztán visszaemlékeztem arra, hogy Gassy, mikor a halál démonát meg akarta fogni, először valami folyadékot öntött ebbe a burába, a mely folyadék gyorsan elillant ugyan, de egy halavány füstszerű köddel bevonta az üvegbura belső falát. És ez a füstköd, most nem látszott, hanem az egész tiszta és áttetsző volt.

Nem szóltam senkinek megfigyelésemről, hanem tovább osztogattam parancsaimat, a lélekbúvár előírása szerint. Az üvegburát levitettem a teremről és a ház kapujánál egy szekérre tétettem, a mely aztán lassan megindult a hegyek felé. Nem értettem, mért akarta ő minden áron, hogy szekérre tétessem és a legkavicsosabb úton vigyem egy szikla-barlang távoli helyére, a melyet nyughelyéül kijelölt.

Ő sohasem volt romantikus természetű, nem vágyott soha kalandos történetek vagy emlékezet után, mi bírhatta rá, hogy utolsó intézkedésében egy romantikus hangulatot kapcsolt be? Elgondolkoztam ezen és lassú léptekkel mentem a kocsi után, mely a köves úton előttem döcögött.

Egy egész hegylánczon át kellett kelnünk, hogy

a megjelölt helyre juthassunk. Szerencsére nem esett az eső és a hajnali szél a fellegeket is elkergette már. Őszi idő volt, napfényvel és éles, csípős levegővel. A fákon még rajta volt a száradó levél, de minden szélfuvalomra nagy tömegben hullott alá és oly meghatóan, annyi melankóliával hullottak ezek a falevelek, hogy éreznem kellett, hogy a természet az ő nagy temetését összeegyezteti a lélekbúvár egyszerű temetésével.

Csodálatosan szép az, mikor a végzet útjai összehatalálkoznak, aztán a kettőnek összeható erejéből egy nagy hangulat születik meg, a mely méltó keret egy nagy eseményhez. Ilyen volt az most is, a mikor Gassyt temettük a hervadó ősztől késő idején a nagy természet haldoklásának pillanatában. Kicsiben ugyanaz az eset az, mikor anyát és gyermekét egyszerre temetik el és aztán egy közös sírba fektetik őket. Úgy volt most is a lélekbúvár temetésekor, az anyatermészet haldoklásában reá hullatta lesodródó szindús leveleit.

Ez alatt a hegyoldalon mind feljebb és feljebb értünk, a lovak nyugodtan és kimérten mentek, én a kocsi nyomán haladtam s mögöttem jött Gassy két szolgálja. Senki más! Ez volt a gyászmenete annak a nagy léleknek, a ki minden idegszálát arra használta fel, hogy az emberiséget előre vigye.

Egy nagy zeneköltő sorsa jutott eszembe, a ki mikor befejezte gazdag életét, a melylyel százezreknek szerzett igaz gyönyörűséget, egy csomó munkással — szegény lévén — közös sírba temették; de a jószívű sírásó, hogy később ha keresik, rábukkan-

hassanak ; egy szöget vert a zseniális ember koponyájába. Jól tudta Gassy, mi a nagy emberek jutalma, azért intézkedett minden irányban oly pontosan az iránt, hogy őt miként temessék el.

Ez alatt felértünk a hegyláncz tetejére és a hegycsúcson megálltunk egy pillanatra, hogy a lovak kipihenhessék magukat. Botomra támaszkodva, néztem le Gassy mellől, le a messze völgybe, oda, a hol az emberek táboroztak, az emberek, az a nagy, szürke tömeg, a melyből oly ritkán válik ki a fajkiválás révén, az igazi génius, a teremtmény erő! A tájék a tiszta levegőben, kihalt képével, éles vonalaival, olyan volt, mint egy Seggantini kép, a melyben nyoma sincs a melegségnek, de minden hideg és kemény. Mily stilusosan egyezett ez a hideg táj egy magánosan élő egyéniség kemény alakjával. És ilyen volt az elköltözött!

Pár perczig tartott csak a késlekedés, aztán megadtam a jelt az indulásra. A kocsis ráütött a lovakra és azok egy ugrással indították meg a járművet. A kocsi valósággal szökellett egyet, aztán nekivágódva egy sziklának, felborult. Az üvegbura, a melyben Gassy volt, lezuhant egy völgybe és ott izzé-porrá törött.

Lelkem fel volt dűlva, oly sebesen rohantam alá a sziklaparton, a mily sebesen csak birtam, hogy felkutassam őt. Jó negyedórámbe került, míg elértem a szakadék legaljára, de ott nagy meglepetés várt rám. Gassy nem volt sehol! Az üvegszerű bura törmeléke finom üvegpor alakjában ott hevert a földön, de Gassyból nem látszott semmi. Felkutattuk

a keskeny sziklavölgyet, de semmi nyoma nem volt sehol. A bura törmeléke volt az összes, a mit meg tudtunk találni, az is olyanféle volt, mint mikor egy üvegseppnek végét letörjük s aztán arra az egész lisztüveggé porzik széjjel.

Mindnyájan elcsudálkozva álltunk ott, mint a kik egy rendkívüli esemény hatása alatt állanak. Az egyik ember meg is jegyezte: «Mintha csak elrepült volna!» «Vagy széjjel foszlott a légben, hogy senki rá ne találhasson!»

Hogy mi volt a rejtély, azt nem tudtam meg sohasem, de hogy eltűnt, azt látnom kellett. Hogy minő szerrel idézte elő ezt, azt sohasem tudhattam meg, mert hiszen ő nem volt már az élők sorában, az egészről csak azt láttam, hogy a milyen rejtélyes volt az élete, olyan volt elmúlása, megsemmisülése is. Kifizettem az embereket, aztán a hegyi úton gyalogoltam vissza a városba. A városba, a hol nyüzsgöve élnek az emberek milliószámra és még sincs köztük egy se, a ki csak egy pillanatra is le tudná kötni érdeklődésemet.

Mert, hogy Gassy nem volt többé, most láttam igazán, hogy mit vesztettem én. Nemcsak egy csodaembert, a ki a mesebeli dolgot valóra tudta változtatni, nemcsak egy hű barátot, a ki minden önfeláldozásra képes társáért, de egy nagy kincset, egy pótolhatatlan anyagot, a mely minden drágakőnél és aranynál becsesebb volt nekem, mert állandóan tudta foglalkoztatni lelkemet és izgatni fantáziámat. Hová lett, azt nem tudni, eltűnt a levegő-égben és annak finom rétegein száll tova. Ki tudja, talán

az éther erején fog újra közeledni hozzám, betölti bensőmet és új ideákra sarkall!

Borongó és egymást kergető gondolatok kóvályogtak agyamban, oly elhagyottnak éreztem magamat, hogy azt hittem, az én életem fejeződött be és engem temettek ma el, Gassy helyett. Nem akartam az embereket látni, a város szélén beültem a legelső kocsiba és hazahajtattam. Inasom nem volt odahaza, egyedül voltam az egész lakásban. Ideges voltam, féltem, de nem tudtam, mitől. Azt hittem, az est sötétjében szellemek járnak és azok körülszállongnak engemet. Felgyújtottam a villanylámpákat és íróasztalomhoz mentem. Nem volt levelem, a régiéket rendezgettem. És ime, a régi levelek közül egyszerre csak kezembe akadt Gassy egy régi irata. Áhitattal nézegettem és kegyelettel olvastam el azt a pár sort, a mely rá volt írva. És a míg olvastam, mindig azt hittem, hogy ő beszél újra, mert a régi levél ekképpen szólt hozzám: «Halál nincs, csak alakváltozás, a szellem az örök és mindig él, alkot és újjászületik, egyik nap látható, a másik nap láthatatlan. Egyszóval, te engem sohasem vesztesz el. Légy boldog!»

Könyvek csillogtak szememben és új erőt éreztem lelkembe szállani, mintha elköltözött barátom, újra ott állott volna mellettem!

A végrendelet.

Pár hét mult el azután, hogy én legszomorúbb kötelességemnek eleget tettem és eltemettem Gassyt, a nagy lélekbúvárt. Újra ott voltam lakásán, az ő árván hagyott dolgozószobájában, magukra hagyott műszerei között, a melyeket ezentúl nem fog használni senki sem, de még ha akarná sem tudná, mert azt a titkot, hogy azok a rejtélyes műszerek minő célra és minő anyagból készültek, ezt a titkot magával vitte Gassy. Meghatva nézegettem a tárgyakat, aztán a hatóság embereivel nekiálltunk és leltározni kezdtünk.

Voltak műszerek, tárgyak, a miket felismertünk, de voltak aztán nagy számmal olyan dolgok, a mikről még csak sejtelmünk sem volt, hogy mi lehet és mire szolgálhat. Érdekes munka volt annak a nagy dolgozószobának leltározása, a mely a maga nemében nem volt más, mint egy specziális múzeum, a melyben össze voltak gyűjtve mindazon tárgyak, a melyek egy lélekbúvárnak szükségesek, hogy méréseit, kutatásait végrehajthassa. Szomorú szemekkel néztem e tárgyakat és láttam, a mint az egész most széjjelesik, elpusztul.

A legnagyobb energiák is ugyanazon törvény alatt állnának, mint a legkisebbek? Mindenik csak ideig-óráig való! Legjobban a mohamedánok szent könyve mondja ezt meg: «Minden megjön és minden elmúlik!» Gassyt is meghozta az idő és az ő nagy energiája is tovatűnt. Utána itt maradt egy csomó megoldott rejtély, meg egy csomó feldobott kérdés.

Épen ezen gondolkoztam, mikor az egyik hatósági ember, a ki a műszerek lajstromát végezte, odajött hozzám és így szólt :

— Uram, én befejeztem a műszerek följegyzését, de őszintén bevallva, minden egyes műszernél az az érzésem volt, mintha egy anyagban kifejezett kérdéssel állnék szembe, a melyre én megfelelni nem tudok! De sem én, sőt azt hiszem más sem, lesz képes ezekre megfelelni.

— Lehet, — válaszoltam.

— De akkor ki oldja meg majd ezt a sok rejtélyt?

— Az idő! — feleltem.

Erre emberem elhallgatott és újra munkához látott.

Egyszerre csak lelkendezve állott elém :

— Most találtam uram valamit és azt is tudom, hogy ez mi.

Ezzel elém tartott egy üvegbe zárt fémdarabot.

— Majdnem egy milliót ér ez, a mi a kezemben van most!

Megnéztem, tényleg emberemnek volt igaza, egy hatalmas darab rádium-fém volt, a mit Gassy készített magának kísérleteihez. Jóformán ez volt az egyedüli dolog, a mit azonnal felismertünk.

Ekkor egy kis szekrényre bukkantunk, a melynek csak kis vasajtaja látszott ki a falból és oda volt az befalazva vastestével. Felnyitni a szekrény vasajtáját nem voltunk képesek, mert azon nem volt kulcslyuk, sem semmi fogantyú. Azonnal tisztában voltunk, hogy ez a rejtett szekrény csak valami

rugóra, vagy valami titkos csavarra nyílik fel. Ezért elhatároztuk, hogy megfigyelünk minden tárgyat a teremben és aztán valahogy csak rájövünk, a rejtett szekrény nyitjára.

És ime a véletlen is kezünkre játszott. Egyik emberünk leejtette szemüvegét és hogy megtalálja, megfogta a függő csillárt és lefelé húzta, alig jött a csillár egy félméterrel lejjebb és egyszerre csak, mint egy varázsütésre, felpattant a rejtett nyílás ajtaja. Meglepetve néztük az érdekes fordulatot és mindnyájan a rejtett szekrényhez siettünk.

Egy mély nyílás volt az, a melynek aczél oldal-falai voltak, a mélyedésben nem volt sem kincs, sem aranypénz, vagy drágakő, a mint azt embereim képzelték; csupán egy fakazetta, a mely le volt pecsételve.

Csodálkozva néztük az érdekes tárgyat és felszólítottam a hatóság emberét, hogy törje fel a pecsétet és nézze meg, mit rejt magában a szekrényke. Ő engedelmeskedett és felnyitotta a kazettát. Egy levélboríték volt abban és a boríték fedélzetén e szó állott: *«Végrendeletem!»* Meghatva álltunk helyünkön és én kezembe vettem Gassy utolsó írását, felnyitottam a borítékot, aztán olvasni kezdtem a lélekбúvár végrendeletét, a mely így szólt:

— Nem egy emberhez szól ez a pár sor, de mindenkihez, a ki a nagy, küzdő emberiséghez tartozik. Nem jóslatok azok, a miket itt mondok, de már megoldott kérdések, melyeket örökösen hagyok a küzdő embereknek. De hogy e pár szó minél rövidebb le-

gyen, azért kezdem a dolgot a legfontosabb észleletemnél:

— Nincs csoda és nincs lehetetlenség, minden csak energia kérdés. Az energia hatalma végtelen, csak a tudomány eszközei gyarlók.

Az ember alsóbbrendű lény, de energiája révén a leghatalmasabb tényezője lehet a mindenségnek. Az egész világ anyag és ebben az óriási anyagbirodalomban csak egy csoda él és ez a csoda az emberi lélek. Ez a világ legnagyobb, legszentebb csodája és legnagyobb hatalma. Az emberi lélek, mely egy önálló egész és részese a mindenségnek. Minden léleknek van súlya, alakja, kiterjedése és karaktere. Valójában egy lélek sem több, mint a másik, csak az energia által lesz mássá, többé, hatalmasabbá a másikinál. Egyszóval az energia a lélek mozgató ereje, a mely nélkül nincsen semmiféle lelki élet. A test egy másodrendű tényező és csak a lélek szérény foglalhatja, hogy az a külvilágban elhelyezkedhessék.

A magikus tudomány minden része igazságon alapul, csak még ismeretlen az emberek előtt, ezért fantasztikus és meseszerű. A gnomok, sylphek és sátánok, csak úgy létező energiák, mint az ismert többi erők. És ezeknek való értékét is meg fogja állapítani az az Energia, mely az emberi lélekben lakik.

Azért mindenki, a ki csak öntudatnál van, folyton és szakadatlanul arra törekedjék, hogy energiájának felhasználásával igyekezzék kutatni, keresni az emberi lelket. De kezdje ezt el mindenki saját lelkénél,

mert csak az önlelkének és saját képességeinek jól megismerése után foghat hozzá ahhoz, hogy idegen lelkeket megismerhessen vagy megérthessen. És minthogy nincs más csoda a földön, mint az emberi lélek, ezért minden csoda ebből fakad, ezért a ki keresi és kutatja, helyes úton haladva az emberi lelket, az sorra fel fogja tárni a világ előtt az ő való értékükben azokat a dolgokat, melyeket a világ csodáknak nevez!

— Emberek legyetek büszkék, hogy a fölöttetek élő nagy Erő benneteket lélekkel ajándékozott meg, mert ennél nagyobb szerű dolog nem él sehol az egész világegyetemben. Ezért becsüljétek meg az emberi lelkeket és mindenkor és minden körülmények között, tiszteljétek és féljétek a «Nagy Erőt», mely azt nektek adta!

Ennyiből állott Gassy végrendelete. Nem volt abban semmi intézkedés, az anyagi kérdésekre vonatkozólag az egész csak az ő elméletének áttekintése volt.

Meghatott lélekkel álltunk ott mindnyájan, én, a ki őt oly hosszú időn át ismertem és a többiek, a kik őt az életben sohasem látták. És csodálatosan, daczára ennek, most mind rá gondoltunk és ugyanaz az érzés szállott meg mindnyájunkat, a mely betöltötte egész bensőnket és oly hatással volt ránk, mintha valaki közvetlen előttünk megjelenve, arra intett volna bennünket, hogy feláldozva mindent és eldobva mindent, a mi földi, minden energiánkat arra fordítsuk, hogy valami szent, az emberiség érdekeit előmozdító dolgot csináljunk.

Hallgatagon álltunk elő egy darabig, de egyikünknek sem jutott eszébe, hogy a munkát folytassa. Egyszerre csak a legfensőbb hivatalnok, ez a száraz lelki bürokrata így szólt hozzám:

— Uram, én azt hiszem, hogy mi nem jó nyomon járunk!

— Miért? — kérdeztem.

— Csak azért — felelt ő — mert én azt hiszem, a legokosabb dolog lesz, a mit mi tehetünk, ha mi itt nem nyúlunk semmihez, mindent szépen visszateszünk a helyére, aztán én, mint a városnak egyik meglehetősen ismert embere, azt fogom tanácsolni, hogy a város vegye át a lélekbúvár házát és azt úgy, a hogy most van, tartsa fenn! Ki tudja, idővel, talán, majd akad ember, a ki meg tudja oldani ezeket a rejtvényeket és különös műszereket és majd folytatni fogja a megkezdett munkát, addig pedig maradjon minden úgy, a hogy most van. Ez a munka úgy sincs időhöz kötve. Az emberiség nagy életében száz év is csak egy perc és ki tudja, mennyi időre lesz szükség, míg az elköltözött helyére egy új embert állít a Nagy Erő!

Mélyen meghatva ragadtam meg az ismeretlen ember kezét. Igen uram, ez az egyetlen, a mit tehetünk. Gassynak örökösei, vagy csak legtávolabbi rokonai se maradtak és így ez az egész ház legyen a városé. A milliót érő radiumot, a mely ismert fém, azt eladjuk és abból fenntartjuk ezt az ő kis birodalmát, úgy a hogy ezt ő lakta, a hogy ő benne élt. Mert ha igaz a lélek el nem múló hatalma, akkor ő úgy is vissza fog térni

idővel valami alakban ide, hogy félbehagyott munkáját folytassa!

A terv megvalósult és Gassy háza ma is áll; érintetlenül, tisztán, úgy a hogy ő hagyta, mert nem csak az egész város, az egész emberiség, de azt hiszem még a nagy lélekbúvár csodatevő lelke is örködik felette.

Az utolsó üzenet.

Nem vagyok híve semmiféle spiritisztikus hóbortnak és nem hiszek a szellemidézés egy változatában sem és mégis megtörtént velem egy olyan dolog, a melyet megmagyarázni vagy megfejtetni nem tudok, a reális gondolkodás alapján.

Már több mint négy hónap elmúlt azóta, hogy Gassy-t, a nagy lélektanárt elvesztettem és az ő nagy lelkéből számomra csak az emléke maradt már fenn, a mely igaz ugyan, hogy nap-nap mellett foglalkoztatott, de azért mégis csak egy emlék volt, a mely a való életből többé nem táplálkozhatott.

Egyedül voltam szobámban és néztem a tavaszi nap lementét ablakomból, mikor hirtelen borulni kezdett az ég és sötét felhők borították be az egész láthatárt. Gyorsan sötét lett, egészen természetellenesen állott be a sötétség, mintha valaki gyors kézzel siettetne volna az éjhomály beálltát. Boszantott a gyors sötétedés, mert az napra vártam a telefon bekapcsolását és így, a mint sejtettem, a szerelőember nem jött el a kitűzött időre és a telefon-szerkezet újra csak ott hevert egy kis asztalon és

megint nem használhattam, pedig nem hiányzott más, mint felerősítése a szerkezetnek a falra és a drótok bekapcsolása, hogy a huzal a központtal összeköttetésben legyen. És akkor az egész világgal beszélgethetek szobámból, így meg senkivel és az egész szerkezet értéktelen.

Sokáig évdöttem és mérgelődtem magamban e miatt és ezalatt az éjszaka alaposan besötétedett, sőt olyan sötét volt, mint a legszomorúbb téli éjszakákon. Még a köd is leereszkedett, hogy minél szomorúbbá tegye az éjszakát. Én meg ott álltam a nyitott ablaknál és néztem a különös sűrű sötétséget, mikor egyszerre a kis asztalon álló telefon-szerkezet csengetni kezdett.

Egy kissé megütődtem, de aztán azt hittem, hogy vagy a fülem csengett, vagy pedig a felhőkben valami elektromos áram vált ki és az rezgettette meg kissé a csengőt, mert hiszen másképen az meg nem szólalhatott, mert teljesen szabadon áll és még semmiféle huzallal nincsen összeköttetésben.

Egy pár perc múlt el és én már-már hallucinációnak kezdtem minősíteni az egész dolgot, mikor a telefon csengője energikusan megszólalt. Bámulva néztem magam elé és éreztem, hogy ez nem tréfa többé. Oda siettem a szabadon álló telefonszerkezet mellé, leültem az ott levő székre és kezembe vettem a kagylót. A szívem erősen dobogott, úgy éreztem, mintha szellemek játszanának velem. Bekiáltottam a telefonba: «Halló, ki az?»

És ime egy távoli gyöngye hang válaszolt: «Halló, csakhogy megértette, hogy én hívom!»

Egész testemben remegni kezdtem, a hang Gassy hangja, a nagy lélekbarátnak, a hónapokkal ezelőtt elhalt nagy lángelméjű embernek a hangja volt. Majd leszédültem a székről, fejemet forróság lepte meg és oly izgatott lettem, hogy alig tudtam a kagylókat fülemnél tartani.

Ezalatt ő újra szólt és hangja, most erősebben hangzott: «Időm rövid! De azért elég arra, hogy egyetmást elmondjak önnek».

Remegve szóltam a telefonba: «Oh, beszéljen, minden szavát remegve lesem!»

És ekkor így szólt hozzám Gassy hangja, a távol, az ismeretlen világból, a hová ő örökre távozott: «Légy üdvözölve először is általam! Most pedig halld szavaimat: Rengeteg messze vagyok tőled, hihetetlen távolság választ el kettőnket. Te a térben élsz, én meg már csak időben létezem. Addig élek, míg felidéznek s aztán elmosódom, mint a pára! Mert páratenger az a világ, a hol én most vagyok és innen még egy páránál is kisebb semmiségnek látszik a föld, minden lakójával együtt. Mily más ez a világ, a hol én most vagyok, mint az, a melyben eddig éltem. Egy bizonyos, hogy itt nincsen gyűlölet és minden páralélek megvan a nélkül, hogy bármily boszantásra gondolna is a másikkal szemben. Egy szóval ez egy eszményi világ, mely nem ismeri azt a szót, hogy gyűlölet. Ennek a világnak is megvannak az ő sajátosságai. Először is mindjárt az, hogy a ki itt él, annak nincsenek vágyai. Minden úgy van jól, a hogy van, ez az, a mi itt a teljes békét megadja! Sohasem hittem volna, hogy lehetséges legyen az,

hogy emberek meglehessenek egymás mellett a nélkül, hogy egymásra ne törjenek, alávaló gyűlölet-től úzva. Itt ez megvan, nyugodt boldogság szállt le az itt élő emberlelkekre és azok nem törődve semmi-vel, lebegve élnek a nagy semmiségben, mely a végtelent betölti. Mily ostoba és gyerekes a földi élet ehhez képest. És mily hatalmas, magasztos és fel-emelő ez a földi élethez hasonlítva!

Nagy csodái vannak, oh barátom a teremő Erő-nek, de hidd el, az, a mit most láttam, a mit most tapasztaltam, a mit most élek át, az a legnagyobb csoda, a többi pedig, a mikről idáig mint csodákról beszéltem neked, mind-mind jelentéktelen semmiségek ehhez képest!

Oh, ti földön élő emberek, kik elbizakodva jártok az élet útjain, tanuljátok meg félni, tisztelni és imádni a fölöttetek élő nagy Erőt! Jól tudom, hogy te most más szavakat vársz tőlem és kíváncsi lelked azt súgja neked, hogy arra kérj fel engem, hogy beszéljek neked erről az ismeretlen világról, a melyben most élek, a hol most vagyok!

Közbe szóltam: «Oh nem, minden szavad egyenlően drága nékem!»

És ő válaszolt: «Tudom, ismerlek, azért is szólok hozzád, de ismerem a lelked minden gondolatát és azt a rejtett vágyat is, mely ott szunnyad te benned és a mely sóvárogva lesi, mit tudhat meg arról az ismeretlen világról, melyből még soha, senki nem tért vissza!»

«És hidd el, nem is fog visszatérni senki, mert hisz itt nem boszantanak senkit, itt gyűlölködés és

alávalóság nincsen, ez az ország az, a melyről pár ezer évvel ezelőtt a legtökéletesebb ember regélt. Látod, mint függnék össze a dolgok ; és a ki egész életemet az anyag és a lélek kutatására fordítottam, én hirdetem neked a lélek halhatatlanságát és az örökké élő nagy Erő végtelen hatalmát! És ne csudálkozz ezen, mert hisz ez a kezdet és ez a végezet! Semmiből leszünk és semmivé leszünk és csak a lélek él tovább, ugyanaz a lélek, a mely millió és millió parányi részekre osztva, beszorítva él az emberek testhüvelyébe. És épen úgy, a hogy maga a nagy Lélek összetett millió és millió részből álló, épen úgy él millió és millió különböző lelkű ember ; — mert voltaképen a lélek az egy, de milliárd annak az apró nuance «változata!» Ezeket akartam még elmondani neked, most, mikor utólszor szólottam hozzád! Most még volna pár szavam, arról a környezetről, a melyben most lelkem él!»

«Oh, szólj, szólj!» esengtem vágyódva én.

És a távoli hang még egyszer felelt : «Egy csodavilágban élek én most, a melynek oly tiszta a levegője, a milyen csak a legtisztább lélek lehet! Oh, milyen más itt minden, mint azt ti képzelitek, sokkal tisztább és egyszerűbb, mint azt a ti értelmetek felfogni képes!» Hogy a környezet miként néz ki, hogy minő csodálatos színek remegnek a végtelen űrben, hogy minő andalító, szent dal hangzik, azt én hiába fejezném ki szóval, azt a te füled meg nem értené! Azért mást nem mondhatok most, csak azt : Igyekezsz, szép és nemes életet élni, hogy ide kerülhess s aztán akkor, majd együtt járjuk be ezeket a

titokzatos, örökké díszben álló mezőket, a melyeknek rejtélyéről többet szólnom tilos! Szent titok őrzi ezeket a rejtélyeket, oly titok, mely az élőt a halottól elválasztja! Ennyi, a mit mondhatok! Több szavam már nincsen!

«Oh, beszélj még, beszélj csak pár szót még!»
könyörögtem én.

Kis szünet után újra megszólalt Gassy hangja, de a hang bágyadtan szólt, mintha azóta is messzire, nagyon messzire távozott volna tőlem, pár szava csak ennyiből állott:

«Most már nem szólhatok többé hozzád, légy jó és nemes és akkor egykor ismét együtt leszünk, hogy soha többé el ne hagyjuk egymást. Nekem nagy távolságra kell most elvonulnom és többé nem leszek soha már közeledben. Nagy Erő uralkodik fölöttem és annak törvényei alatt állok. Időm lejárt!»

Ezzel a hang elhallgatott és én hiába hívtam aztán, többé nem felelt. Magamra maradtam a szobában, a melyben koromsötét volt. A kagylókat visszaakasztottam helyükre és felizgatott lelkemet igyekeztem lecsillapítani.

De mily hatalmas, mily nemes és mily boldogító érzés töltötte be egész bensőmet, mintha abból a világból, a hol Gassy jár, egy parányi levegő csapott volna felém. Soha, de soha sem azelőtt, sem azóta soha ezt a boldogító érzést nem ismertem, mert az az érzésem volt, mintha lelkem új erővel telt volna meg, új erővel, a mely engemet is nagy, nemes munkára ösztönöz.

Ime a csoda, a melyről Gassy beszélt, ime a lélek halhatatlansága, a melyre ő esküdött, ez az, a mely képes másba is új életcélt, új életet önteni, hogy azt nemes munkára serkentse.

És ez a buzdítás volt Gassy utolsó üzenete hozzám és ennek a pár szónak volt oly varázsos hatalma rám, hogy elkisért egy élet fáradságos küzdelmére és a legválságosabb időben is ott csengett fülemben, mint egy picziny ezüst csengetyű, mely kis csilingelő hangjával egyre azt hirdette nekem: «Csak egy erő van a világon és ez az Energia, a mely el nem vesztethet soha, még ha a világ minden ördöge is arra szövetkezne, hogy azt összetörje, mert az Energia, a nagy Erő ajándéka és minden, a mi azzal összefügg, az kívül áll a földi törvényeken, mert a nagy Erő hatalma végtelen és örök!»

TARTALOM.

	<i>Lap</i>
1. Előszó	3
A lélekbúvár. Regény	5

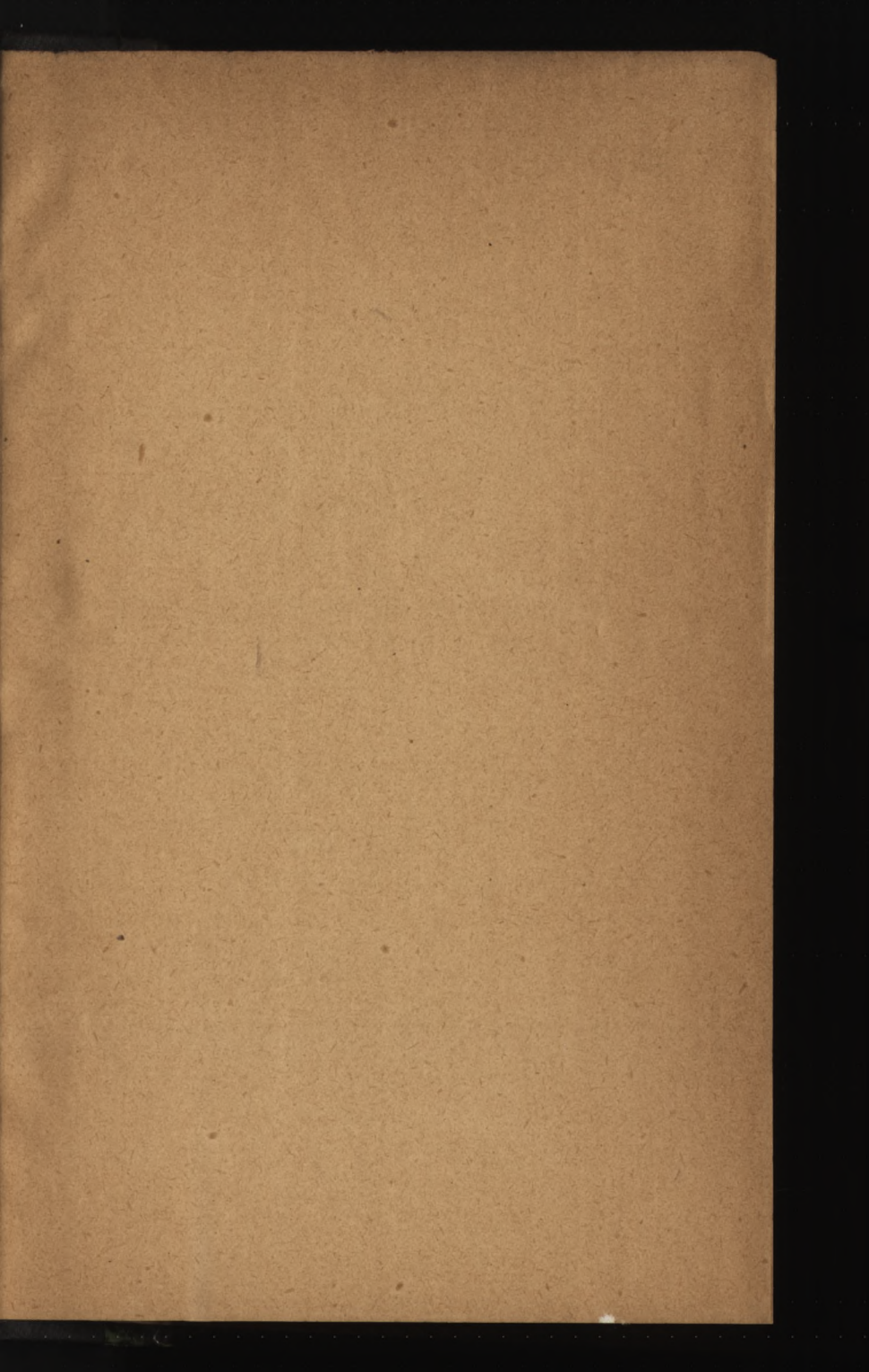
Történetek a lélekbúvár életéből.

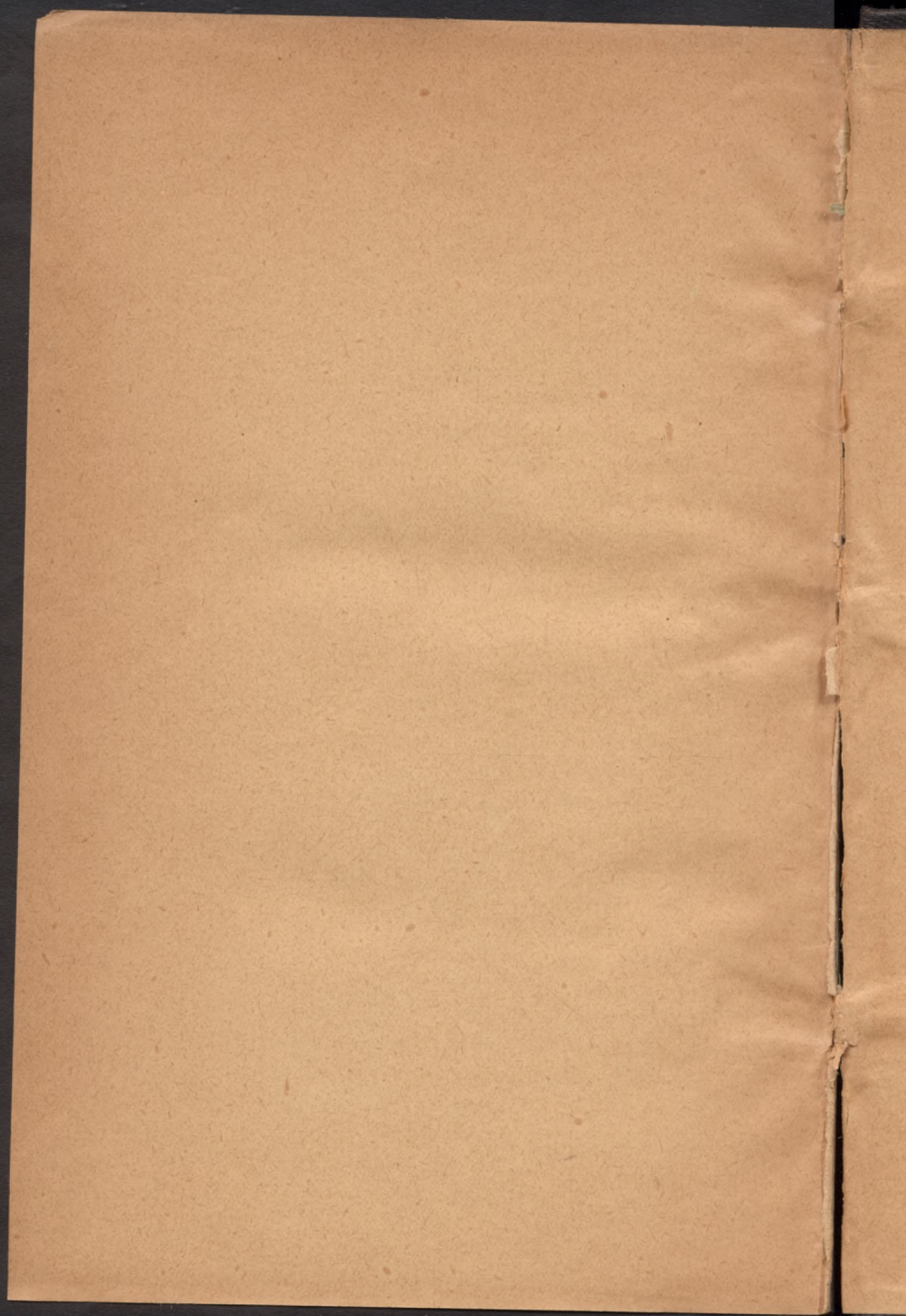
2. A gondolat-löveg	107
3. Egy találmány.....	113
4. A lélekbúvár X-sugara	119
5. A lélekbúvár mykroskópja	125
6. A lélek-bura	131
7. A lélekbúvár látesöve	137
8. A lélekbúvár ládikája	144
9. A lélekbúvár trombitája	150
10. A lélekbúvár fényképei	155
11. A lélekbúvár telefonja	161
12. A lélekbúvár röplőgépe	168
13. Az őserdő képe	175
14. Egy különös eset	180
15. A lélek súlya	186
16. A lélekbúvár végnapjai	192
17. A lélekbúvár halála	198
18. A lélekbúvár temetése	209
19. A végrendelet	210
20. Az utolsó üzenet	216

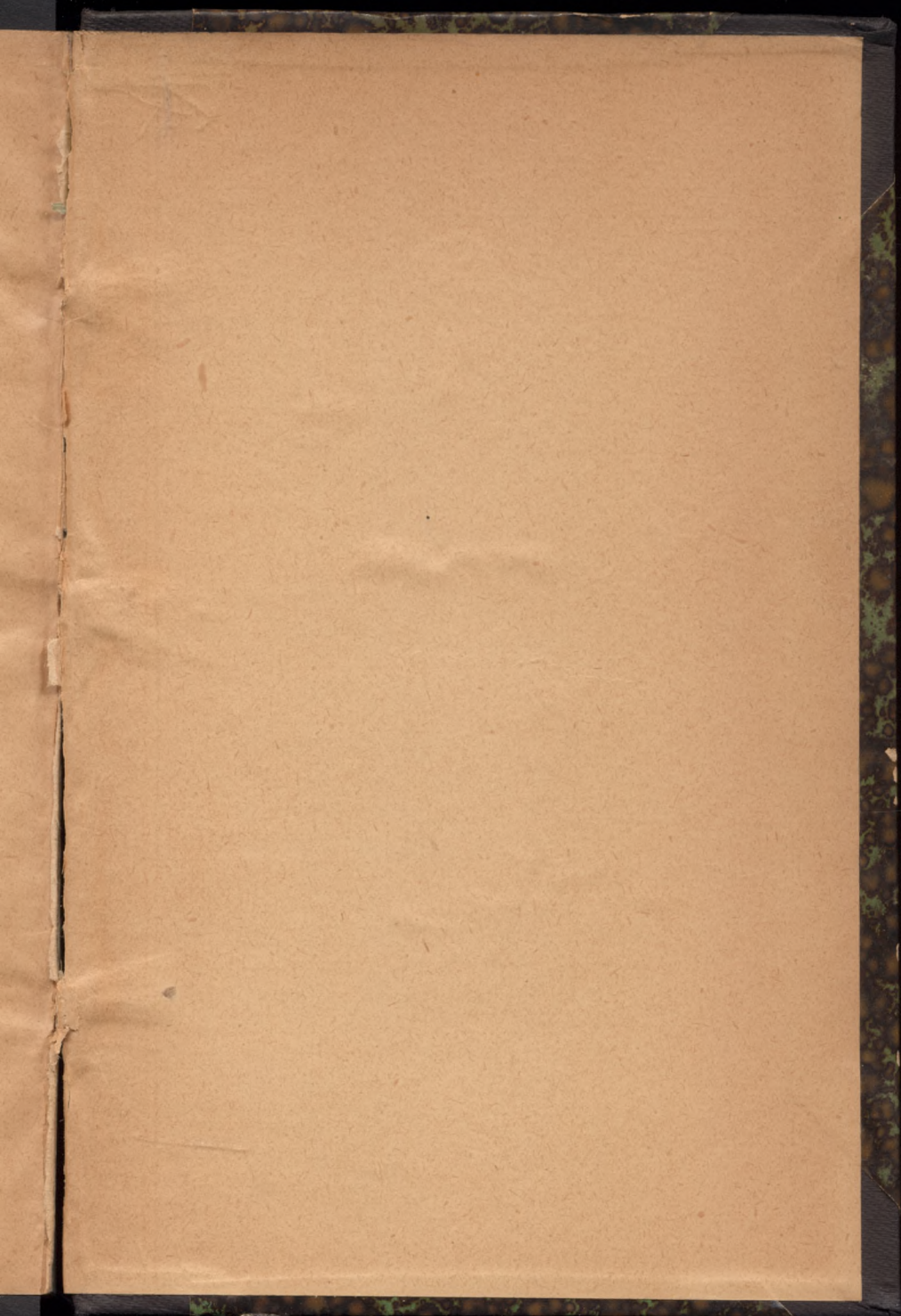
.

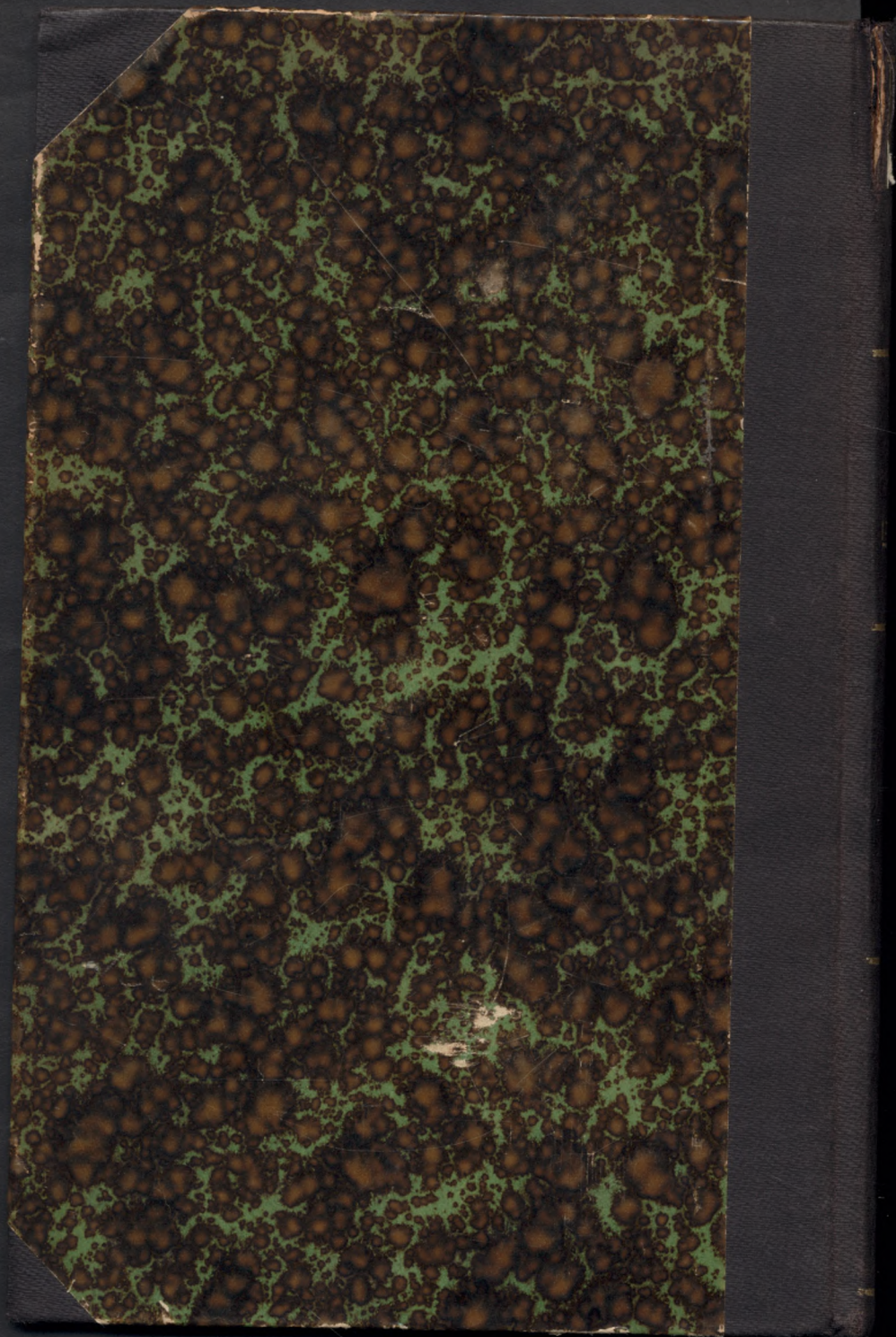
Ifj. Hegedüs Sándor munkái.

A lélekbúvár. Regény	4.—	K
Az arany nap hazája.	3.—	«
Az élettüze. Kelet regéje.	—·60	«
A réztornyu kastély.	3·50	«
A rab. Dráma 3 felvonásban.	—·30	«
Vesztett csata. Regény.	2·80	«
Alakok a ködhomályban.	2.—	«
Hanna. Dráma 1 felvonásban.	—·40	«
Az ősz szerelem. Elbeszélések.	2.—	«
Narancsvirág. Dráma 1 felvonásban.	—·40	«
Beszélő Éjszakák. 20 elbeszélés.	2·80	«
Az élvetemetkező. Dráma 1 felvonásban.	—·30	«
A rádza. Elbeszélések.	2·40	«
A kalandor. Színmű 3 felvonásban.	—·80	«
Az óriások világa. Túl a tengeren.	2.—	«
A trombitás süvege. Elbeszélések.	—·30	«
Déli Fjordok. Dalmátia álmoképekben.	3.—	«
Amerikai színek. Tanulmányok.	2·80	«

124501

HEGEDÜS

A

LÉLEKBUVÁR

N. M.